ఓం

శ్రీగురుభ్యోనమః

ప్రబోధచూడామణియను

శక్తిద్వయ నిరాసకంబైన

శుద్ధనిర్వాణతత్వ

కందార్థదయ్వాలు

తుర్రాతురోపాది ద్వయనోపరహిత

పరమతత్వకందములు

శ్రీమద్భాగవత

కృష్ణదేశిక ప్రభువరులచే

చి యిం పఁ బడి

ండలివారి ప్రేరేపణవలన

ానందరాజయోగిగారిచే

టికూర్పు 1000 ప్రతులు

పెరల్ ప్రెస్సునందు ముద్రింపించి ప్రకటింపఁ బడియె

మహాకాళివీధి, సికింద్రాబాద్ - దక్కన్.

 వెల 5—0—0

—(శ్రీకృష్ణ నిజగురు పరబ్రహ్మణే నమః)—

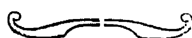
ద్వైతాద్వైత రహిత పరమతత్త్వము వేదవేదాంత
సారాతీతము సకలసుకవిజన మనోరంజిత విలాసము
జననమరణ ప్రవాహమును సులభోపాయముగా దాటించదగిన
ప్రబోధ చూడామణియును
శక్తిద్వయము నిరాసకంబైన

శుద్ధ నిర్గుణతత్త్వ కందార్థ దర్పలు.

క్షరాక్షరోపాధిద్వయ దోషరహిత

పరమతత్త్వ కందములు

శ్రీ గోలకొండ యనంబరగు హైదరాబాద్-దక్కన్
రాజధానియందు, భరద్వాజసగోత్రి పయఃపారావార రాకా
సుధాకరుండగు

శ్రీమద్భాగవత కృష్ణదేశిక ప్రభువరులచే

రచియింపఁబడిన నిజప్రతి.

సకల నిగమాగమాంత రహస్యసారవిదులగు
శ్రీమత్పరశురామ సీతారామ స్వాములవారిచే
పరిష్కరింపఁబడి

అచలర్షి దయానంద రాజయోగి గారిచే

పరిచ్ఛేదములుగా విభజింపఁబడి
భక్తమండలివారి ప్రేరేపణచే

మొదటి కూర్పు 1000 ప్రతులు.

పెరల్ ముద్రాక్షరశాలయందు ముద్రింపించి, ప్రకటింపఁ
బడియె, సికింద్రాబాద్.

 1952 వెల **5-0-0**

అచల పరిపూర్ణబోధ సిద్ధాంతగురుపీఠ

సాంప్రదాయక గ్రంథముల వివరము.

శ్రీశివరామ దీక్షితీయము. చలాచల వాక్యములు సదృష్టాంతములు.	మొదటి భాగము	2-8-0
శ్రీశివరామదీక్షితీయము ద్వాదశీ భావము.	రెండవ భాగము	2-8-0
బృహద్వాశిష్టము షోడశిభావము స్వప్న దృష్టాంతములు.	మూడవభాగము	4-0-0
బృహద్వాశిష్టము అచలబోధ దార్ష్టాంతములు	నాల్గవభాగము	3-0-0
అచలపరిపూర్ణ రాజయోగీయము నిజప్రబోధ విధానము		8-0-0
రాజయోగీయ పరిపూర్ణరాజయోగములు		3-0-0
ప్రబోధ చూడామణియను శక్తిద్వయ నిరాసకంబైన శుద్ధనిర్గుణ తత్వ కందార్థదర్వులు, కందపద్యములు.		5-0-0
పరిపూర్ణబోధ సిద్ధాంత శిరోమణి॥		4-0-0
పరతత్వసుధాబ్ధి చంద్రోదయమను అచలబోధ శిఖామణి పూర్వోత్తర భాగములు.		3-0-0
సత్యవేదాంత సిద్ధాంత సారసంగ్రహం బసవశతకం.		1-8-0
వేంకటేశ్వరావధూత వాక్యత్రయము పరిపూర్ణ బోధామృత మను మహాఅద్వైత సిద్ధాంత పరతత్వ కందార్థములు సద్గురుభక్తశతకము సాంఖ్యతత్వములు		3-0-0
శుద్ధనిర్గుణ పరతత్వ బోధామృత కందార్థ దర్వులు నిజానంద తత్వములు కందనద్యములు.		2-0-0
భూమానంద వాక్యత్రయము.		1-8-0
భద్రాద్రిరామశతకము విశేషార్థ సహితము,		1-8-0
భక్తజనముక్తావళి అను సద్గురు సంకీర్తనలు.		1-0-0
శ్రీశివరామదీక్షిత గురుపీఠ అనుష్ఠానవిధి.		1-0-0
పరిపూర్ణబోధ శిద్ధాంత ప్రకాశిక.		0-8-0

ఈ గ్రంథములు వలయువారు:—

పొన్నాల రాజయోగి అచల గురుపీఠము.

నెం॥ 2362, కంజరిగూడెం, శికింద్రాబాదు, అనివ్రాయవలయును.

శ్రీ శివరామదీక్షిత అచలగురు పీఠ సాంప్రదాయక
పీ ఠా ధి ప తు లు
అచలర్షి దయానంద రాజయోగి శికింద్రాబాద్.

గ్రంథపోషకులు.

ప్తతను నిరసనానంద్ పల్లెల కోటిలింగంగారు	సికిందాాబాద్
మలానంద్ త్రైదల కొమారయ్యగారు	,,
దానంద్ బొలుసాని శేషయ్యగారు	,,
ర్ణానంద్ గట్లు వెంకటరామయ్యగారు	కంభంమెట్టు
శ్చలానంద్ వజ్జంతి వీరయ్యగారు	హన్మకొండ
జ్ఞానానంద్ సాకానరసప్పగారు	పూనా
నిజానంద్ పొలోజు వీరయ్యాచారిగారు	రామసాగరం
నిర్మలానంద్ దాసరి బ్రాహ్మణయ్య చౌదరిగారు	గుంటూరు
అభినవదీక్షిత కడివేటి నరసారెడ్డిగారు	ప్రొద్దుటూరు
అద్వయానంద్ మాళ్విపేక్ మోదీక్ పెహ్మాంగారు	తేనాలి
పూర్ణానంద్ కొండమడుగుల వెంకటరెడ్డిగారు	వెనిగండ్ల
అభేదానంద్ బైర్రాజు సత్తిరాజుగారు	మంచిలి
పూర్ణానంద్ కేశిరాజు శేషాచలంగారు	తాడేపల్లిగూడెం
అచలానంద్ నాగుల రాజకనకయ్యగారు	వరంగల్
బ్రహ్మానంద్ ఓనమాల దశరథగారు నేట్యుడాక్టర్	లాలపేట
అమలానంద్ పాలూరి జగన్నాథరావుగారు	అనపర్తి
భూమానంద్ మన్నవలింగయ్యగారు	మేడికొండూరు
సదానంద్ యిలపకుర్తి వీరవెంకట రామచెంద్రరావు బి. ఎ. బి. యల్. వకీలు గారు	నరసాపురం
నిశ్చలానంద పట్టం గోపాలరావు డాక్టర్ గారు	పెంటపాడు
నిశ్చలానంద్ అంఖం సుబ్బారావుగారు	పూషడం
వివేకానంద్ క్రిష్ణహరి కెంచిగారు	పూనా
వివేకానంద ఆగోలు సంగయ్యగారు	ఖమ్మంమెట్టు
సచ్చిదానంద బోతీప్య వీరరాఘవయ్యగారు	యెల్లనూరు

ఓం

అచలఋషి.

దయానంద
షాన్నాల రాజయోగిగారి
శిష్యమండలి

—(०)—

1	ఎస్. ముత్తుస్వామి సెట్టిగారు గోతాల వేపారం	మద్రాసు
2	ఎస్. చిన్నముత్తుస్వామి సెట్టిగారు	,,
3	గుండెల్లి వీరేశలింగంగారు	సికింద్రాబాద్
4	తమిదల శంకరయ్యగారు	,,
5	సిద్దిపేట చంద్రయ్యగారు	దండుమల్కాపురం
6	గందం రామయ్యగారు	హైద్రాబాద్
7	నార్సింగుపేట బ్రహ్మయ్యగారు	సికింద్రాబాద్
8	కొంపెల్లి నరసింహంగారు	,,
9	తోట జనార్ధనరావుగారు	గుండ్రాంపల్లి
10	వుద్దా భూమయ్యగారు	లాలాపేట
11	కూచన యెల్లయ్యగారు	,,
12	సాదు నారాయణగారు	హైద్రాబాద్
13	పోలోజు వీరయ్యాచారిగారు	రామసాగరం
14	రావుల రాజయ్యగారు	హన్మకొండ
15	ఎడ్లకొండ బాలయ్యగారు	,,
16	లగిసెట్టి వెంకయ్య గుప్తగారు	పీల్కాన
17	యీరప్ప టయిలర్ గారు	సికింద్రాబాద్
18	కందాళ్ళ సత్తయ్యగారు	హయాత్ నగర్
19	భూరం రాములుగారు	,,
20	వూర సత్తయ్యగారు	,,

21 మెదుర్ల శివరాంరెడ్డిగారు	తుజాల్‌పురం
22 ముర్కి రాజయ్యగారు	,,
23 కందునూరు లింగాగౌడుగారు	,,
24 పప్పుల లక్ష్మయ్యగారు	,,
25 నారాయణాచార్యులుగారు	,,
26 కందునూరి రామస్వామిగౌడుగారు	,,
27 అందెగాలయ్యగారు	,,
28 అవుసుల లక్ష్మయ్యగారు	,,
29 ముర్కి మల్లయ్యగారు	,,
30 ముర్కి రామచంద్రంగారు	,,
31 అంబయ్యగారు	,,
32 రాం చెంద్రారెడ్డిగారు	,,
33 రంగారెడ్డిగారు	,,
34 ముర్కి గురుమూర్తిగారు	,,
35 వెంకటేశంగారు	,,
36 వొద్దిగాండ్ల వీరయ్యగారు	,,
37 అర్వపల్లి ముత్తయ్యగారు	,,
38 నల్ల యెంకయ్యగారు	,,
39 శనిరాల గంగయ్యగారు	పెద్దనిజాంపేట
40 జీడి తిరుమలయ్యగారు	,,
41 వారాల రాంగోపాల్‌గారు	బాలెముల
42 బొడ్డు బాషయ్యగారు	పీక్లాన
43 శ్రీరాం కేశవులు	జడిచెర్ల
44 నాగుల రాజకనకయ్యగారు	వరంగల్
45 కంచరి పాపయ్యగారు	గుంట్రాంపల్లి
46 బృందకవి మృత్యుంజయరావుగారు	సికంద్రాబాద్
47 జోతిష్య వీరరాఘవయ్యగారు	యెల్లనూరు
48 వలివర్తి పెద్దఘాలం రాజుగారు	తాడేపల్లిగూడెం

49 తాడి మాధవరావుగారు	యానాలపల్లి
50 అవుసుల రామలింగంగారు	తాడేపల్లిగూడెం
51 కేశిరాజు శేషాచలంగారు	,,
52 దాసరి బ్రాహ్మణయ్య చౌదరిగార్లు	తోట్లపాళెం
53 కూరెల్ల శ్రీరాములుగారు	గుడ్రాంపల్లి
54 కంది నరశిములుగారు	సికింద్రాబాద్
55 బలరామయ్యగారు	మర్కాపురం
56 భైరాజు సత్తిరాజుగారు	మంచలి
57 అంకం సుబ్బారావుగారు	పూషడం
58 కంచర్ల రాజారావుగారు	రాజమండ్రి
59 కేశిరాజు అప్పారావుగారు	తాడేపల్లిగూడెం
60 మన్నవ లింగయ్యగారు	మేడికొండూరు
61 కొండవీటి వెంకటకవిగారు	విప్పర్ల
62 మానేపల్లి సుబ్రమణ్యంగారు	తాడేపల్లిగూడెం
63 కడివేటి నరసారెడ్డిగారు	ప్రొద్దుటూరు
64 షేక్ మోదిన్ పేష్మాంగారు	కాకాని
65 కొండమడుగుల వెంకటరెడ్డిగారు	వెనిగండ్ల
66 తిరుమల వెంకటరమణయ్యగారు	ప్రొద్దుటూరు
67 తిరుమల వాసుదేవరావుగారు	,,
68 వద్ది కొండయ్యగారు	,,
69 కడివేటి హనుమారెడ్డిగారు	,,
70 కడివేటి శ్రీనివాసరావుగారు	,,
71 వంగ శివ్వారెడ్డిగారు	మున్నంగి
72 మరెడ్డి రాఘవరెడ్డిగారు	తూములూరు
73 కొండోజు బిచ్చపతిగారు	పుట్టపాక
74 కూరెల్ల సత్యనారాయణగారు	గుండ్రాంపల్లి
75 తాడేపల్లి వెంకయ్యగారు	దండుమల్కాపురం
76 పాటూర్కరి లక్ష్మీనారాయణగారు	మనోరాబాధ

77 యెనికేపల్లి బచ్చమ్మయ్యగారు	జడిచర్ల
78 కాస బాలయ్య గారు	బాలనగరం
79 కర్ణాటి మానయ్యగారు	కొత్తపేట
80 త్యారాల రామచంద్రయ్యగారు	,,
81 ఆగోలు సంగయ్యగారు	కంబంమెట్టు
82 తడుకమల్ల గోపయ్యగారు	మల్కాపురం
83 వొడ్ల లింగయ్యగారు	యెలిమెల
84 భీరం మస్తాన్‌రావుగారు	గుంటూరు
85 చింతా మంగన్నయ్య నాయుడుగారు	బొడసకురు
86 కల్లి రంగారావుగారు	తాడేపల్లిగూడెం
87 రావూరి జయరామ రెడ్డిగారు కువ్వాకొల్లు	సూళ్లూరిపేట
88 నట్టె అప్పాల రాయుడుగారు	రామక్రిష్ణాపురం
89 క్షోయ రామస్వామి గారిమమునసబుగారు	పొన్నవరం
90 కందుకూరి పేరావదాండ్లుగారు	తణుకు
91 పప్పుల రాజలింగంగారు	తులాల్‌పురం
92 భూమరెడ్డిగారి గాల్‌రెడ్డిగారు	,,
93 శ్రీగాద మల్లయ్యగారు	బీపేట
94 లోకవిటల్‌గారు	,,
95 సయ్యదుగారి బాలాగౌడుగారు	మల్కాపురం
96 గజం చిన్న నరశింహ్మాగారు	పుట్టపాక
97 కూరెల్ల వెంకటాచారిగారు	సికింద్రాబాదు
98 నర్రా వెంకయమ్మగారు	,,
99 అజ్జంపూడి నూకరాజుగారు	వొమ్మంగి
100 మాదిరెడ్డి పరమేశ్వరరావు గారు అశిస్టెంటు పిడబ్లుయి నిస్పెక్టర్ గారు యెం.యెస్. యెంరైల్వే	బందరురోడ్డుగానర్‌పేట
101 కడిలేటి వెంకారెడ్డిగారు	శివపురం

102 తిరుమల నరశింహస్వామయ్యగారు ప్రొద్దుటూరు
103 సగల సుబ్బారాయుడుగారు B. A. ,,
104 బందారు వెంకటరామ సుబ్బారాయుడుగారు
రామేశ్వరం రోడ్డు ,,
105 యాచవరము నారాయణరెడ్డిగారు యేముల్నర్వ
106 పాలాది పట్టాభిగారు నిడదవెల్లి
107 వనమాల విట్టయ్యగారు వడ్డేపల్లి హోల్ మొకాం సికిందాబాద్

—(మైలా మండలి)—

108 వంగర లక్ష్మమ్మగారు లాలాపేట
109 క్రొవ్విడి మహాలక్ష్మమ్మగారు సరిపెల్లి
110 బందకవి సుబ్బమ్మగారు సికింద్రాబాద్
111 వలిపర్తి రంగమ్మగారు తాడేపల్లిగూడెం
112 కొవ్వలి గంగమ్మగారు ,,
113 పెరిచెర్ల వెంకటసుబ్బమ్మగారు కేశవరం
114 రెబ్బాప్రగడ మణమ్మగారు ఘణపవరం
115 క్రొవ్వలి కనకమ్మగారు సరిపెల్లి
116 చోడగిరి అక్కాయమ్మగారు పెంటపాడు
117 తాడి లక్ష్మినరసమ్మగారు యూనాలపల్లి
118 కళ్యాణం రాఘవమ్మగారు ,,
119 కేశిరాజు మాణిక్యాంబగారు తాడేపల్లిగూడెం
120 రాలి రాజేశ్వరమ్మగారు సికింద్రాబాదు
121 వెలగపూడి జగదీశ్వరమ్మగారు ,,
122 తాల్లూరి బాపమ్మగారు నరిపెల్లి
123 సీరం అక్కాయమ్మ యను బుల్యమ్మగారు బెజవాడ
124 బాయి అలవేలమ్మగారు ,,
125 చీపిర్ల మహాలక్ష్మమ్మగారు ,,
126 యంపాడి బంగారమ్మగారు ,,

127	పుమ్మి కనకమ్మగారు	బెజవాడ
128	రాములమ్మగారు	,,
129	చిన్న తనకమ్మగారు	,,
130	సన్నాయమ్మగారు	,,
131	పట్టం రూపావతమ్మగారు	పెంటపాడు
132	యిలపర్తి సీతామాలక్ష్మమ్మగారు	నరసాపురం
133	రుక్కమ్మగారు	తుజాల్ పురం
134	లింగన్నగారు	,,
135	లక్ష్మమ్మగారు	,,
136	సోమక్కగారు	,,
137	గుండెల్లి లక్ష్మమ్మగారు	సికింద్రాబాదు
138	పూస లక్ష్మమ్మగారు	,,
139	కైలా రాజమణమ్మగారు	,,
140	కొప్విడి శేషమ్మగారు	సరిపెల్లి
141	కందునూరి భాగమ్మగారు	తుజాల్ పురం
142	కందునూరి లక్ష్మమ్మగారు	,,
143	ముర్కి లక్ష్మమ్మగారు	,,
144	అనపర్తి అంజమ్మగారు	సికిందాబాదు
145	కొల్లెపర రత్నమ్మగారు	పిప్పర
146	బచ్చు సీతామాలక్ష్మిగారు	,,
147	కంచర్ల మాలక్ష్మమ్మగారు	రాజమండ్రి
148	వెలమర్తి సత్తిరాజుగారు	,,
149	కేశిరాజు శేషమ్మగారు	తాడేపల్లిగూడేం
150	మానేపల్లి నాగరత్నంగారు	,,

151	వద్ది బుచ్చవ్వగారు	ప్రొద్దుటూరు
152	కడివేటి సోమవ్వగారు	,,
153	కడివేటి నరసమ్మగారు	,,
154	సూడిదేల మహాలక్ష్మిగారు	,,
155	వెల్లంకి సుందరమ్మగారు	గుండ్రాంపల్లి
156	యేసిరెడ్డి రంగమ్మగారు	,,
157	తక్కెళ్ళ నరుసమ్మగారు	మల్లాపురం
158	కల్లి పల్లమ్మగారు	తాడేపల్లిగూడెం
159	కొండవేజా లక్ష్మమ్మగారు	పుట్టపాక
160	కూకెల్ల సరోజనీబాయిగారు	సికింద్రాబాదు
161	వూర జ్ఞానేశ్వరమ్మగారు	హాతనాల్ నగరం
162	మాదిరెడ్డి సుసీలమ్మగారు	గౌసుపేట బందరురోడ్డు
163	కడివేటి సీతమ్మగారు	శివపురం
164	ద్రోర్ల అదెమ్మగారు	,,
165	కడివేటి మాలక్ష్మిగారు	,,
166	చామకూర రాఘువమ్మగారు	అత్తిలి
167	చోడగిరి భూషణమ్మగారు	పెంటపాడు

ఓం

శ్రీకృష్ణగురు పరిపూర్ణ పరబ్రహ్మణేనమః.

అవతారిక

—)o(—

శాలివాహనశకము, 1765 సం॥ నకు సరిఅయిన, శోభకృతు నామ సంవత్సర మార్గశీర్ష బహుళ చవితి నాటికి రచింపబడిన "శక్తి ద్వయ నిరాసకంబైన శుద్ధనిర్గుణ తత్వకందార్థదరువులును, 1784 సం॥ నకు సరిఅయిన దుందుభినామసంవత్సర మాఘశుద్ధ పౌర్ణమినాటికి పూర్తి చేయబడిన క్షరాక్షరోపాది ద్వయదోషరహిత పరమతత్వ కందములును, శ్రీమద్రాజాధిరాజ మహారాజ రాజయోగీంద్ర చంద్రులగు శ్రీమద్భాగవత కృష్ణ దేశిక ప్రభువరులచే శిష్యప్రశిష్యుల కనుగ్రహింపబడినవి. ఏతద్గ్రంథరాజము నందలి విషయము సకల వేదాంత సారాతీతమై, ఆగమ నిగమాప నిషత్సాగర మథనార్థ ప్రకాశకమై వెలయుచున్నది.

ఈగ్రంథ రాజమును గురించి.

కం॥ నామాట లెన్నవినుమా । సామాన్యంబనుచుబు చూడ । జనదబోధన్ । ప్రేమాతిశయమునంగని । వేమారిది నుడివినోట ॥ వినవలెనుమిమ్మా । నిత్యమదిన్ని చదువుకోనమిమ్మా ॥ అనియు,

కం॥ అర్థము దెలియక గ్రంథము । వ్యర్థంబని నిందసేయు । వ్యర్థుల మాటల్ । వ్యర్థములనియీ గ్రంథం బర్థము సద్గురుని వలన బాగుగ వినుడీ ॥ అనియును,

కం॥ ఏపురుషుడు గురువర్యుని । శ్రీపాదము బట్టలేదో సేలుగనాతం । డీపుస్తకమునుజూచిన । ఏపట్టునవిల్వకేగు యిదినిజమయ్యా। నరులార మీమది తెలియరయ్యా । యీపరమ గోప్యము ఎవరెరుగరోయయ్య । నాపల్కు మదిలోన నాటీన వారికే । యిది నిజ

మయ్యా । నరులార మీామది తెలియరయ్యా ॥ అనియు గ్రంథ కర్తయే పాఠకలోకమును హెచ్చరించి యున్నారు.

ఈ గ్రంథమునం దిమిడియున్న " రహస్యమేతదుత్తమం " అనగా యీాయుత్తమ రహస్యమును నిజసాంప్రదాయక సద్గురువుల వలన తెలుసుకొని పిమ్మట యీాగ్రంథరాజము నందలి ప్రబోధ శ్రవణము చేయవలయును. అట్లొనర్చినసే జనన మరణ పరంపరకు మూలకారణముగ, నామరూప క్రియాత్మకమగుపపదార్థము గలదో అది సమూలముగ నాశమొందగలదు. అట్లు సాంప్రదాయక మూల సూత్రముల గుర్తెరుగకనే గంథస్త విషయమున ప్రవర్తింప నెంచి నచో కర్మ పాషండులై చెడెదరని గ్రంథకర్తయే సెలవిచ్చినారు. అయినను అట్టి మూలసూత్రముల రహస్య మెరుంగకనే కొందరీ కందార్థములకు భావార్థములు వ్రాసియు, కందార్థముల గొన్నిటిని సవరించియు, కొన్ని కందార్థములను నూతనముగా చేర్చియు ప్రక టించుచూ వచ్చిరి. అట్టివారు తాము చెడినదేగాక తమ్ము నమ్మి యున్న వారలను కూడ చెరచుచున్నారనుట నిస్సంశయము. శక్తి ద్వయ నిరసనము, కూరాకృపోపాది ద్వయదోషరహితమునగు అచల పరిపూర్ణబోధ తాము ఉపదేశపూర్వకముగా చక్కగా గ్రహించి జననమరణభ్రాంతి రహితులై, గురువాజ్ఞగొని తిరిగి మరెవకరికి పునరావృత్తి భ్రమరహిత పరచదగిన యుపదేశ మిచ్చుటకు తగిన అధికారము లేనిదే, తమతమ యూహాపోహలచే కందార్థ భావనను తమ యిష్టానుసారముగా వ్యాఖ్యాన మొనర్చుచు అమాయిక ప్రజానీకమును వంచించి అధోగతి పాలుచేయుట యెంతయు శోచ నీయము.

అట్టి అనర్థ కల్పనలకు తావులేకుండ, సకల సుజనాళికిన్ని, సకల నిగమాగమాంత సిద్ధాంత రహస్య విదులకున్ను చేయువిజ్ఞప్తి ఏమనగా శ్రీకృష్ణదేశిక ప్రభువుల స్వహస్తముతో సవరించిన ప్రతులో నుండియున్న మూలగ్రంథము ప్రతిని ఆధారము చేసుకొని

నాచే యీ గ్రంథముయొక్క ముద్రణ గావింపబడుచున్నది. సాంప్రదాయక గ్రంథములను చూడగోరువారు యికముందు యీగ్రంథమును మాపీఠ యాజమాన్యమున ప్రకటింపబడు యితర గ్రంథములున్ను మాత్రమే పఠన పాఠన శృతము లోనర్చవలెనని మనవి.

మూలగ్రంథమునందు పలువిషయములు ఒకే లక్షణమున చేర్చబడియుండి పాఠకులకు సులభ గ్రాహ్యము కాకుండ నున్నందున, ఒకే విషయమున గ్రంథకర్తకుగల అభిప్రాయము లన్నియు నొకే శీర్షిక క్రిందకు సేకరించి ముద్రించుట వలన పాఠకలోకమునకు సౌలభ్య మేర్పడునసే యుద్దేశముతో కందార్థము లాయాశీర్షికల క్రిందకు చేర్చడమైనది. ఇదివరలో కందపద్యములకెట్టి విభాగములును ఏర్పరచబడి యుండనందున విషయ గ్రహణ కనుకూలముగానుండు తెరగున ప్రకరణ విభాగము చేయుడమైనది.

ప్రపంచమున వ్యాప్తిలోనున్న సర్వప్రబోధలును ప్రాపంచిక సుఖములను, సాలోక్య, సామీప్య, సారూప్యాది పదవులను మాత్రమే కల్గించునవియై యున్నవి. "ససపుసరావర్తే" అనగా కేవల జనన మరణభ్రాంతి రహిత మొనర్చునదీ ప్రబోధ మొక్కటియే, "కథకాదు జననమరణవ్యథ మానుటకై రచిస్తి ననియును, " ఏ బోధ శిష్యులకుగల యీ బాధలణచి వేసునదే సద్బోధా " ననియును, " అందముగా సద్గ్రంథము చందము వినిపింతుదాన్ని చదివిన వినినక్, ముందుగ జయ లెరుకై ఏ సందున లేనెరుక లేక । జనవలె సుషుప్తి " అనియును, బోధకు బందోబస్తారచూడూ । రతనాలెన్నరాళ్ళు, రతనాలీపద్యాలె " యనియును గ్రంథకర్త వ్రాసిన మాటలీ సందర్భమున తిలకింపదగినవి, అందుచే యెంతేని తగియుండునని యెంచి యీ గ్రంథమునకు ప్రబోధ చూడామణి యని గూఢ నామకరణము చేయుడమైనది.

పాఠకుల సౌకర్యార్థము కందార్థ కందములకు అకారాది సూచికకూడ పొందు పరుచ బడుట యీ ముద్రణమునందలి మరియొక విశేషము.

పై నుదహరించిన వ్రాతప్రతిని బట్టిన్ని,

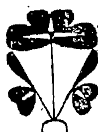
1926 సం॥మున. వెలువడిన ముద్రణ గ్రంథము ననుసరించిన్ని కందార్థములు, కందములు, హిందూస్థానీ దోహరలు తెలుగు తత్వములు మొదలగునవి యథాతథముగా యిందు ముద్రింపించడమైనది.

కనుక యీ గ్రంథము పీఠ సాంప్రదాయకుల కేగాక ముముక్షువులును, జిజ్ఞాసువులును అగు సర్వులకు, అమూల్య సహాయకారి కాగలదని విశ్వసించుచున్నాము.

ఇట్లు

కంజరిగూడెం
సికింద్రాబాదు
ది. 10–11–52

ఆచలర్షి దయానంద రాజయోగి
శ్రీమదచలర్షి రామడుగు శివరామదీక్షితాచల
గురుపీఠాదిపతి.

నోటు

ఈ గ్రంథరాజము ప్రభుత్వమునందు చట్టబద్ధము చేయించనైనది గనుక యితరులు అచ్చువేయకూడదు అచ్చు ఆఫీసువారున్ను అచ్చువేయకూడదు. అట్లు చేయువారు నేరానుభవము పొందెదరు.

ఇట్లు

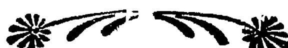
పీ ఠా ధి ప తి.

ఓం

ప్రబోధ చూడామణియను

శక్తిద్వయ నిరాసకంబైన శుద్ధనిర్గుణతత్వ

కందార్థ దర్వుల ప్రకర్ణానుక్రమణిక.

కందార్ధ దర్వుల పాదానుక్రమణిక

—(o)—

ప్రబోధ చూడామణియను
క్షరాక్షరోపాధి ద్వయదోషరహిత పరమతత్వ కందముల
ప్రకర్ణానుక్రమణిక

—(o)—

పరతత్త్వకందముల పాదానుక్రమణిక

శ్రీ శివరామదీక్షిత అచలగురు పీఠాధిప

గ్రంథకర్త:

శ్రీమద్భాగవత కృష్ణదేశిక ప్రభువరులు

కం॥ భాగవతవంశభవుడను । భాగవతోత్తములపాద పద్మంబులకున్
సాగిలి మ్రొక్కెడువాడను । బాగుగనను జనులు కృష్ణభట్టందురిలన్ ॥

కం॥ భారద్వాజసగోత్రజులౌ । శేషనిజనులుబొగడ వెలసినవారల్
నారాయణజానకిలను । వారిరువురుగన్నయట్టి వాడనుసుమ్మా ॥

కం॥ చిల్లర బోధల నన్నిటి । నొల్లరునిజబోధదెలసి యెచ్చిటిపెద్దల్
పోల్లనియందుకె నేనవి । వల్లకయీబోధయందె వర్తిల్లిజుమీ ॥

కం॥ శ్రీమత్సీతారామ । స్వామికృపన్ జెప్పనయ్య సదసద్విహితం
బేమిపదార్థమొదానిని । యీమహికందార్థములుగా నివివిన
రయ్యా ॥ ఓజనులార యిటుగనరయ్యా । వేమారు నే మిమ్ము
వేడేదింతియసుమ్మి । నామీద కృపజేసి ననుజదువుమనిమీర ।
లివివినరయ్యా । వోజనులార యిటుగనరయ్యా ॥

ఓం

శ్రీ సద్గురవేనమః

అచలర్షి సాంప్రదాయక

పరంపరాధ్యానం

ఓంనమో బ్రహ్మాదిభ్యో। బ్రహ్మవిద్య సాంప్రదాయ కర్తృభ్యో వంశఋషిభ్యో మహాభ్యో నమోగురుభ్యః॥ సర్వోప ప్లవరహిత ప్రజ్ఞానఘన ప్రత్యగర్థో బ్రహ్మైవాహమస్మి అహం పదార్థ రహితః॥

(శ్రీమహావిష్ణు సాంప్రదాయం)

శ్లో॥ శ్రీబ్రహ్మవిద్మా । గురువిష్ణుసూర్యం
శ్రీయాజ్ఞవల్క్యం । జనకంశుకంచ
సాందీపమీశం । కృష్ణంచ అర్జునం
వందేగురున్మే । గురుపాదుకాంతం ॥

శ్రీ శివరామదీక్షిత గురుపీఠాధికార

సాంప్రదాయధ్యానం

శ్లో॥ శ్రీధరస్వామినం నిత్యం ॥ బోధకారణమవ్యయం
భావాతీత మహంవందే । సుజ్ఞానైక నిర్మలం ॥

శ్లో॥ వందారు జనమందారం । వందేహం తన్నిరంతరం
రామడుగు వంశజంశుద్ధం । శివరామాఖ్యదీక్షితం

శ్లో॥ యస్యబోధో దయాత్సర్వం । బ్రహ్మైవేత్యవగమ్యతే
శివరామేవిదిఖ్యాతం ॥ తద్దైవతముపాస్మహే ॥

శ్లో॥ కామాదిరిపుహంతారం । కారుణ్యామృతసాగరం
కంబాలూర్యప్పరావాభిధానం ॥ వందేహ్య మద్గురుం ॥

శ్లో॥ శ్రీమత్పరశురామాన్వ । యాబ్ధిచంద్ర మనోరమం
సత్యానందసుఖానందే । సీతారామగురుంపరం ॥

శ్లో॥ శ్రీమత్కారుణికంమహాగుణనిధిం । పూర్ణప్రభాభాసురం ।
నిర్ద్వంద్వంనిరపేక్షకామమమలం । నిస్సంగ మాద్యంవిభుం
సత్యానందమయం । సరీహామతులం । నిర్ముక్త కర్మా
ధికం । శ్రీకృష్ణాఖ్య గురుంభజేహమనిశం । శ్రీచిత్త
సంతోషణం ॥

శ్లో॥ సత్యంసాంద్రకృపాకరంవిదిత । భావాభావమత్యున్నతం
ద్వంద్వాతీతమమత్పరం పరమ । కల్యాణాత్మ తత్వంవిదుం
బ్రహ్మానంద మయంసుబోధ నిలయం ॥ స్వానందభావం
సదా । శ్రీమద్భాగవతాన్వయాబ్ధివిలసత్ । శ్రీకృష్ణ
చంద్రంభజే ॥

శ్లో॥ శ్రీవత్సగోత్ర కలశాంబుధి పూర్ణచంద్రం
శ్రీకృష్ణపాదకమలామృత పానభృంగం
శ్రీపీలుఖాన వంశాంబుధి పారిజాతం
శ్రీలక్ష్మణార్యమనిశం స్వగురుంభజామి ॥

శ్లో॥ అచలపూర్ణకేవ । లాత్మ సత్స్వరూపదీపకం
పీలుఖాన లక్ష్మణాఖ్య । దేశికేంద్రకారణం
బృహద్వసిష్ఠ సద్విచార । సాధుమార్గవర్తనం
సచ్చిదానంద వెంకటేశ । సద్గురుం భజామ్యహం ॥

శ్లో॥ వెంకటేశ్వరపాదారవిందామృతరసాయనం । పిబన్మత్త
మనోభృంగం । హనుమంతం గురుంభజే ॥

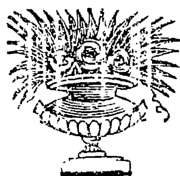
శ్లో॥ వేదశాస్త్రప్రసిద్ధిఖ్యాతం । పూర్ణబోధోప దేశికం
సుగుణాకరం దయానందం ॥ రాజయార్య గురుంభజే ॥

శ్లో॥ అద్వైత రహితసిద్ధాంత । భ్రాంతి రహితోప దేశిక
పాన్నాలరాజయోగీంద్ర । సద్గురో తే నమోనమః ॥

శ్లో॥ ద్వయాత్మదోషరహిత కేవలాత్మ । సత్స్వరూపకం
భూమానంద హనుమయార్య । పాదకమలసేవకం

పూర్ణబోధ సద్విచార । రాజయోగవ ర్తనం
దయానంద రాజయార్య । సద్గురుం భజామ్యహం ॥

శ్లో॥ అస్మద్గురు సమారంభాం । కృష్ణసాంకీపమధ్యమాం
శ్రీమహావిష్ణు పర్యంతాం । వందేగురుపరంపరాం ॥

గమనిక.

ఇది వేదవేదాంత శిద్ధాంత విచారణ కథగాదు. జనన మరణ వ్యధమానుటకై ఆగమ నిగమోావ నిషత్సాగర మధితార్థము పాండిత్య తర్క వితర్క అభిమాన రహితులకు రత్నములు యితరులకు రాళ్లు అందముగ గనులు మెచ్చెదరు. చందు్రిడు ఉదయంబందిన సింధుపు చెలరేగునుగాని చెరువులు, భావులు, కుంటలు, నదులు చెలరేగవు.

ఇట్లు
గ్రంథకర్త.

ఓం
అచల పరిపూర్ణ
నిజగురు పూజా విధానం.
శ్రీకృష్ణగురు పరబ్రహ్మణేనమః
శ్రీమత్ఫిల్లానా లక్ష్మణరావుగారు శ్రీకృష్ణదేశిక
ప్రభువరులకు చేసిన

* శ్రీనిజగురుపూజావిధానం *

శ్లో॥ శ్రీమత్కారుణికం మహాగుణనిధిం పూర్ణప్రభాభాసురం
నిర్ద్వంద్వం నిరపేక్షకామమమలం నిస్సంగమాద్యంవిభుం॥౧
నిత్యానందమయంనిరీహామతులం నిర్ముక్తకర్మాదికం
శ్రీకృష్ణాఖ్య గురుంభజేహమనిశం శ్రీచిత్త సంతోషణం॥

శ్లో॥ నిత్యంసాంద్రకృపారసంవిదిత భావాభావ మత్యున్నతం
ద్వంద్వాతీతమతత్పరంపరమకల్యాణాత్మతత్వంవిదుం
బ్రహ్మానందమయంసుబోధనిలయం స్వానందభావంసదా
శ్రీమద్భాగవతాన్వయాబ్ధివిలసత్ శ్రీకృష్ణచంద్రంభజే॥౨॥

శ్లో॥ హృత్పుండరీక మధ్యస్థం। సకలామ్నాయసంస్తుతం
ధ్యాయామ్యహం సదాభక్త్యా। సకలాభీష్టదాయక ॥౧॥
శ్రీమద్భాగవతకృష్ణ స్వగురుపరమగురు పరమేష్ఠిగురు
సద్గురు జగద్గురు నిజగురు పరబ్రహ్మణేనమః ॥ ధ్యాయామి॥౧॥
ధ్యానం సమర్పయామి.

శ్లో॥ ఆగచ్ఛానంతదేవేశ। భోగమోక్షప్రదాయక। నాకేశ
ముఖలోకేశ। వందితాంఘ్రిద్వయాంబుజ॥ ౨॥
శ్రీమ॥ ఆవాహనం సమర్పయామి.

శ్లో॥ రత్నసింహాసనందేవ। సంగృహాణ మయార్పితం
చంద్రమండల సంకాశ। సంస్మితాననపంకజ॥ 3॥
శ్రీమ॥ అనేకమణిమయరత్నఖచిత సింహాసనం॥ స.

శ్లో॥ పాద్యంగృహాణభో స్వామిన్ । మయానీతం శుభప్రదం
కృష్ణవేణీజలంభక్త్యా । తీర్థపాదజగద్గురో ॥ ౪॥
శ్రీమ ॥ పాదయోః పాద్యం సమర్పయామి.

శ్లో॥ అర్ఘ్యందాస్యామ్యహంభక్త్యా । తవపాణీతలేవిభో
గోదావరీజలం హేమ । కలశస్థం సువాశితం ॥ ౫॥
శ్రీమ ॥ హస్తయోః అర్ఘ్యం సమర్పయామి.

శ్లో॥ ఆచమ్యతాం మయాదత్తం । పేగురో యమునాజలం
త్వదర్థం కృపయాభావ । భవబాధనికృత్తన ॥ ౬॥
శ్రీమ ॥ ముఖే ఆచమనీయం సమర్పయామి.

శ్లో॥ శర్కరాదధిమధ్వాజ్య । క్షీరమిశ్ర మిదంవిభో
పంచామృతం మయాదత్తం । స్నానంకురు జగత్పతే ॥౭॥
శ్రీమ ॥ పంచామృతస్నానం సమర్పయామి.

శ్లో॥ తప్తకాంచనకుంభస్థం । కించిదుష్ణం సువాసితం
మయానీతంజహ్నుకన్యా । జలస్నానంకురుప్రభో ॥ ౮॥
శ్రీమ ॥ శుద్ధోదకస్నానం సమర్పయామి.

శ్లో॥ వస్త్రయుగ్మం మయాదత్తం । త్వదర్థం స్వర్ణతంతున
నిర్మితం నిర్మలంస్వామిన్ । నిత్యకల్యాణపావన ॥ ౯॥
శ్రీమ ॥ అలంకరణార్థం వస్త్రయుగ్మం సమర్పయామి.

శ్లో॥ కార్పాసతంతునాశుభ్రం । రచితం తేర్పితంమయ
సంగృహాణ మిదంయజ్ఞ । సూత్రంపాత్రం దయానిధే॥౧౦॥
శ్రీమ ॥ యజ్ఞోపవీతం సమర్పయామి.

శ్లో॥ కిరీటం కుండలంరత్న । కంకణాది నితేమయ
సంగృహ్యతాం భూషణాని । అర్పితాని నిరంజన॥ ౧౧॥
శ్రీమ ॥ సర్వాభరణభూషణాన్ సమర్పయామి.

శ్లో॥ మలయాచలసంభూతం । కర్పూర కలితంవిభో
విలేపనంత్వదర్థంభో । గృహ్యతామర్పితంమయా ॥ ౧౨॥
శ్రీమ ॥ గంధం చిమర్పయామి.

శ్లో॥ తండులాన్ ధవళాకారాన్ । హరిద్రాచూర్ణమిశ్రితాం
గృహ్యాతాం మత్కృతాన్ దేవ । మయాదత్తాన్ స్మనో
హరాన్॥ * * * * ౧౩.

శ్రీమ * అక్షతాం సమర్పయామి.

శ్లో॥ పుష్పాణ్యనేకాని సుపల్లవాని । సుగంధయుక్తాని మనోహ
రాణి । త్వంగృహ్యాతాం దేవమయార్పితాని।జలాశయస్థా
నిజపాదికాని ॥ * * * ౧౪.

శ్రీమ ॥ పుష్పం సమర్పయామి.

—(అథ అంగపూజా.)—

౧. తీర్థపాదాయనమః ॥ పాదౌపూజయామి
౨. నిగమమంజీరాయనమః ॥ గుల్ఫౌపూజయామి
౩. స్మరతూణీరజంఘాయనమః ॥ జంఘౌపూజయామి
౪. ముక్తికాంత శేవితాయనమః ॥ జానునీంపూజయామి
౫. రత్నస్తంభోరుయుగళాయనమః ॥ ఊరూపూజయామి
౬. పులినతలజఘనాయనమః ॥ జఘనేపూజయామి
౭. మణికాంచికలాపశోభితాయనమః ॥ కటింపూజయామి
౮. విశ్వోదరాయనమః ॥ ఉదరంపూజయామి
౯. దయార్ద్రహృదయాయనమః ॥ హృదయంపూజయామి
౧౦. విశాలవక్షాయనమః ॥ వక్షస్థలంపూజయామి
౧౧. కంబుగ్రీవాయనమః ॥ కంఠంపూజయామి
౧౨. వరదానధురీణాయనమః ॥ హస్తౌపూజయామి
౧౩. ఉన్నతస్కంధాయనమః ॥ భుజౌపూజయామి
౧౪. స్మితవక్త్రాయనమః ॥ వక్త్రంపూజయామి
౧౫. చంపకనాసాయనమః ॥ నాశికంపూజయామి
౧౬. పల్లవాధరాయనమః ॥ అధరంపూజయామి
౧౭. పుండ్రేక్షుకార్ముకభ్రువేనమః ॥ భ్రూయుగ్మం పూజ
యామి.

౧౮. కరుణాకటాక్షవీక్షణాయనమః ॥ నేత్రౌపూజయామి
౧౯. కృష్ణకర్ణాయనమః ॥ కర్ణౌపూజయామి
౨౦. రాకాసుధాంశువదనాయనమః ॥ ముఖం పూజయామి
౨౧. సులలాటాయనమః ॥ లలాటంపూజయామి
౨౨. నీలకుంచితమూర్ధ్నజాయనమః । కేశాన్ పూజయామి
౨౩. సువృత్తశిరస్కాయనమః । శిరఃపూజయామి
౨౪. సర్వాత్మనేనమః । సర్వాంగానిపూజయామి

—(అథపత్రపూజా.)—

౧. అచింత్యాయనమః । బిల్వపత్రంసమర్పయామి
౨. బృందారకవందితాయనమః । తులసీదళం సమర్పయామి
౩. భువనరక్షణతత్పరాయనమః । వకుళపుష్పంసమర్పయామి
౪. భూరివిభవాయనమః । పున్నాగపుష్పం సమర్పయామి
౫. జగజ్జననకారణాయనమః । కేతకీపత్రం సమర్పయామి
౬. చరాచరగురవేనమః । చామంతికాపుష్పంసమర్పయామి
౭. సుప్రభావాయనమః । చంపకపుష్పంసమర్పయామి
౮. సుప్రసన్నాయనమః । పాటలీపుష్పంసమర్పయామి
౯. అపవర్గప్రదాయనమః । శతపత్రపుష్పం సమర్పయామి
౧౦. అనంతాయనమః । జాజిపుష్పంసమర్పయామి
౧౧. మోహావర్జితాయనమః । కరవీరపుష్పంసమర్పయామి
౧౨. ముకుందాయ నమః । రసాల పుష్పం సమర్పయామి
౧౩. ప్రకృతిపురుషవిలక్షణాయనమః । మాలతీపుష్పం సమర్పయామి
౧౪. నిత్యాయైనమః । కల్హారపుష్పంసమర్పయామి
౧౫. ఆజ్ఞేయచక్రనిలయాయనమః। అతశీపుష్పంసమర్పయామి
౧౬. నాదబిందుకళాతీతాయనమః । పారిజాతపుష్పం సమర్పయామి

౧౭. భూతాత్మనే నమః । అశోకపుష్పంసమర్పయామి
౧౮. మండలత్రయాతీతాయనమః । నీలోత్పలపుష్పం సమర్ప
యామి
౧౯. అనంతాయనమః । అతసీపుష్పంసమర్పయామి

—(అథ అష్టోత్తరశతనామాని.)—

౧. సద్గురవేనమః * *
౨. పూర్ణాయనమః * *
౩. సర్వాధారాయనమః * *
౪. స్వచ్ఛాయనమః * *
౫. శుద్ధాయనమః * *
౬. నిర్మలాయనమః * *
౭. విశ్వోదరాయనమః * *
౮. నిరాలంబాయనమః * *
౯. రమ్యాయనమః * *
౧౦. నిర్లేపాయనమః * *
౧౧. నిర్వాసనాయనమః * *
౧౨. నిర్గంధాయనమః. * *
౧౩. స్వప్రకాశాయనమః * *
౧౪. నిత్యతృప్తాయనమః * *
౧౫. అనంతాయనమః * *
౧౬. అద్వితీయాయనమః * *
౧౭. వేదవాచామవేద్యాయనమః * *
౧౮. పరంజ్యోతిషేనమః * *
౧౯. ప్రణవాతీతాయనమః * *
౨౦. అచలాయనమః * *
౨౧. అపరిమితాయనమః * *
౨౨. అప్రమేయాయనమః * *

౨౩. అవ్యయాయనమః * *

౨౪. అచ్యుతాయనమః * *

౨౫. అహంకారవివర్జితాయనమః * *

౨౬. విశ్వాత్మనేనమః * *

౨౭. ప్రపంచాతీతాయనమః * *

౨౮. మాననీయాయనమః * *

౨౯. క్షరాక్షరవిలక్షణాయనమః * *

౩౦. దృగ్దృశ్యాతీతాయనమః * *

౩౧. ద్వైతాద్వైతవినిర్ముక్తాయనమః *

౩౨. అఖండాయనమః * *

౩౩. ఖండాఖండవిరహితాయనమః * *

౩౪. ఆదిమధ్యాంతశూన్యాయనమః *

౩౫. నిరంజనాయనమః * *

౩౬. నిర్వికల్పాయనమః * *

౩౭. నిరాకారాయనమః * *

౩౮. నిరాఖ్యాతాయనమః * *

౩౯. పరమానందస్వరూపాయనమః *

౪౦. సగుణనిర్గుణాతీతాయనమః * *

౪౧. సర్వసాక్షిణేనమః * *

౪౨. సాక్ష్యతీతాయనమః * *

౪౩. త్రిగుణాతీతాయనమః * *

౪౪. సర్వభూతాంతరస్థాయనమః * *

౪౫. సుఖదుఃఖవిరహితాయనమః * *

౪౬. జన్మజరామరణవర్జితాయనమః *

౪౭. క్షేత్రజ్ఞాయనమః * *

౪౮. సర్వోపనిషత్సారాయనమః * *

౪౯. నిష్కళంకాయనమః * *

౫౦. నిరాభాసాయనమః। * *

౫౧. స్వప్రకాశాయనమః * *

౫౨. సృష్టిస్థిత్యంతకారణాయనమః * *

౫౩. కర్తృత్వరహితాయనమః * *

౫౪. సచ్చిదానందాతీతాయనమః * *

౫౫. అపరోక్షాయనమః * *

౫౬. సకలమంత్రస్వరూపాయనమః * *

౫౭. ఆకాశతనవేనమః * *

౫౮. నిరాధారాయనమః * *

౫౯. నిస్తేజనేనమః * *

౬౦. అవికారాయనమః * *

౬౧. అమలాయనమః * *

౬౨. పరతత్త్వాయనమః * *

౬౩. పరంధామ్నేనమః * *

౬౪. అజాయనమః * *

౬౫. అగమ్యాయనమః * *

౬౬. షడ్గుణైశ్వర్య సంపన్నాయనమః *

౬౭. సనాతనాయనమః * *

౬౮. త్రిమూర్త్యాత్మనేనమః * *

౬౯. అనాద్యంతాయనమః * *

౭౦. సర్వోపాధివినిర్ముక్తాయనమః * *

౭౧. భక్తాభీష్టఫలప్రదాయనమః * *

౭౨. భవరోగభేషజాయనమః * *

౭౩. సహస్రార చక్రమధ్యస్థాయనమః *

౭౪. సనకాదిమునివందితాయనమః * *

౭౫. కామక్రోధాది శత్రునికృంతనాయనమః *

౭౬. కరుణారసార్ద్రహృదయాయనమః *

౭౭. బ్రహ్మవిష్ణుమహేశ్వరస్తుతాయనమః *

౭౮. బ్రహ్మాండజనకాయనమః * *

౭౯. పరమపావనాయనమః * *

౮౦. దీనజనానుగ్రహాయనమః * *

౮౧. దివ్యపురుషాయనమః * *

౮౨. ప్రపన్నపారిజాతాయనమః* * *

౮౩. పురాణపురుషాయనమః * *

౮౪. నిరుపద్రవాయనమః * *

౮౫. నిత్యకల్యాణాయనమః * *

౮౬. సర్వోపనిషత్పంజరకీరాయనమః *

౮౭. శబ్దాతీతాయనమః * *

౮౮. జగన్నాథాయనమః * *

౮౯. జగద్గురవేనమః * *

౯౦. విష్ణవేనమః * *

౯౧. సర్వతోభద్రాయనమః * *

౯౨. నిగమార్థ ప్రతిపాదకాయనమః *

౯౩. నిస్సంగాయనమః * *

౯౪. సహజానందాయనమః * *

౯౫. చిన్మయాయనమః * *

౯౬. శ్రీమతేనమః * *

౯౭. సహజామనస్కాయనమః * *

౯౮ సాయుజ్యప్రదాయనమః * *

౯౯. పంచబ్రహ్మమయాయనమః * *

౧౦౦. అజడాయనమః * *

౧౦౧. జడాజడవిలక్షణాయనమః * *

౧౦౨. భావాభావమధ్యస్థాయనమః * *

౧౦౩. అమనస్కాయనమః * *

౧౦౪. అఖిలాండకోటిబ్రహ్మాండనాయకాయనమః

౧౦౫. సర్వాదయేనమః * *

౧౦౬. పరాత్పరాయనమః * *

౧౦౭. లక్ష్యాతీతాయనమః * *
౧౦౮. మనోవాగగోచరాయనమః * *
నానావిధ పరిమళ పత్రపుష్పాణి సమర్పయామి.

శ్లో॥ చందనాగరుకర్పూర । శర్కరాజ్యసమన్వితం । ధూపో
యం గృహ్యాతాం స్వామిన్ । త్వమిదం తేమయార్పితం
శ్రీమ॥ ధూపమాఘ్రాపయామి॥

శ్లో॥ వహ్నినాయోజితం సాజ్యం । దీపంవర్తి త్రయాన్వితం
గృహాణజ్ఞానతిమిర । హరజ్ఞానప్రవర్ధనం॥ ౧౬॥
శ్రీమ॥ దీపందర్శయామి॥

శ్లో॥ శాల్యన్నం షడ్రసోపేతం । పంచభక్ష్యాది సంయుతం
నైవేద్యం దేవదత్యాజ్య । సమ్మిశ్రంప్రతిగృహ్యాతాం॥
శ్రీమ॥ మహానైవేద్యం సమర్పయామి॥ ౧౭॥

శ్లో॥ పానీయంశీతలంస్వచ్ఛం । మధ్యేమధ్యేమయార్పితం
సుగంధయుక్తమధురం । పిబత్వం పురుషోత్తమ॥ ౧౮॥
శ్రీమ॥ మధ్యేమధ్యేఉదకపానీయం సమర్పయామి॥

శ్లో॥ సుపక్వాన్యనేకాని । రంభామ్రజంబూ సఖర్జూరనారంగ
ద్రాక్షాదికానిత్వమేతాని సంగృహ్యాతాంస్వప్రకాశఫలాని
ప్రదేయాని సర్వాణితేజ్య॥ ౧౯
శ్రీమ॥ ఫలోపహారనైవేద్యం సమర్పయామి॥

శ్లో॥ తాంబూలం గృహ్యాతాంపూగి । ఫలకర్పూరసంయుతం
నాగవల్లిదళాద్యంతం । గురోతుభ్యం మయార్పితం ॥౨౦॥
శ్రీమ ॥ తాంబూలం సమర్పయామి ॥

శ్లో॥ సువర్ణోదరగర్భస్త్వం । స్వర్ణబీజం మయార్పితం
అనంతపుణ్యదం స్వామిన్ తేగృహాణాత్వమచ్యుతం॥౨౧॥
శ్రీమ॥ సువర్ణపుష్పదక్షిణాం సమర్పయామి

శ్లో॥ నీరాజనం మయాదత్తం । రాజరాజేశపూజితం
గృహాణజగదుత్పత్తి । హేతుభూతాఘనాశన ॥౨౨॥
శ్రీమ॥ మంగళనీరాజనం సమర్పయామి

శ్లో॥ సుకేతకీపాటలపారిజాత। చాంపేయకంజాతరసాలమల్లికా
చామంతికాసంయుతమంత్రపుష్పం। గృహాణమివిష్ణో శివ
శంకరాచ్యుత॥ ౨౩

శ్రీమ॥ దివ్యసువర్ణమంత్రపుష్పంసమర్పయామి

శ్లో॥ జన్మాంతర కృతాన్యాని। యానిపాపానిమేప్రభో
నశ్యంతు తేతానితాని। ప్రదక్షిణపదేపదే॥ ౨౪॥

శ్రీమ॥ ఆత్మప్రదక్షిణనమస్కారాన్‌సమర్పయామి॥

శ్లో॥ యస్య స్మృత్యాచనామోక్త్యా తపఃపూజా క్రియాదిషు
న్యూనంసంపూర్ణతాంయాంతి। సద్యోవందేతమచ్యుతం

శ్లో॥ మంత్రహీనంక్రియాహీనం। భక్తిహీనంజనార్దన
యత్పూజితంమయాదేవ। పరిపూర్ణంతదస్తుమె॥ ౨౬॥

శ్లో॥ అజ్ఞాన మూలహరణం। జన్మకర్మనివారణం
జ్ఞానవైరాగ్య సిధ్యర్థం। గురుపాదోదకంపిబేత్॥ ౨౭॥

శ్లో॥ గురుపాదోద్ధితం తీర్థం। పీత్వాత్రిపుటినాశనం
సర్వద్వంద్వవినాశంచ। విద్యతేనపునర్భవం॥ ౨౮॥

శ్లో॥ గచ్ఛాద్యపునరాగచ్ఛ। మామకాభీష్టసిద్ధయె
గురోర్యఃకృపయావీక్ష్య। పూజాస్వీకురుమత్కృతం॥౨౯॥

శ్లో॥ భాగవతఃకృష్ణభూసురరచితమిదం। దేశికస్యపూజార్థం
పూజా విధానశమతులం। వక్తృశ్రోతృ ద్వయోశ్చ
మోక్షకరం॥ ౩౦॥

ఇతిశ్రీమద్భాగవతకృష్ణవిరచితగురుపూజావిధానంసమాప్తః.

యీప్రకారము నిజగురు స్వాములవారిని పూజించి
శ్రీమత్పిల్లానా లక్ష్మణరావు నిటిలతటి ఘటితాంజలియై
నిలచియుండగా నిజగురునాథుండు కరుణాకటాక్షవీక్షణ
ములచే వీక్షించి అచల. పరిపూర్ణప్రబోధ బోధించిన
విధానము యెట్లనగా॥

మంగళహారతి.

౧. గురునకు మంగళమనరమ్మా । మ । ద్గురుమూర్తిని గను
గొనరమ్మా ॥ప॥ తరుణులార యీతనికి భక్తితో మ్రొక్కుచు
యుచు మ్రొక్కిన మోక్షము చేకురు ॥గు॥

౨. క్షరపురుషుండనరాదమ్మా । అ । క్షరపురుషుండనగా
దమ్మా । క్షరపురుషాక్షర పురుషుల కావలి । పురుషో
త్తముడన బరగినమాయీ ॥గు॥

3. క్షేత్రజ్ఞుండనరాదమ్మా । యీ । క్షేత్రమతండనగాదమ్మా
క్షేత్రజ్ఞుని తత్ క్షేత్రంబునుయే । మాత్రముదగులకపాత్రు
డైనయీ ॥గు॥

౪. స్మరణరూపుడనరాదమ్మా । వి । స్మరణరూపుడన రాద
మ్మా । స్మరణలేక విస్మరణ గాకత । త్స్మరణవిస్మరణ
లెరుక లేనియీ ॥గు॥

౫. దేహియనుటకనరాదమ్మా । యీ । దేహమతండన గాద
మ్మా । అహంభావన కంటుసొంటులగు । దేహిదేహా
ముల తెరువుపోనియీ ॥గు॥

౬. పిండరూపుడనరాదమ్మా । బ్ర । హ్మాండరూపు డనరాద
మ్మా । పిండాండ బ్రహ్మాండ భాండముల । నిండియుండి
యువి రెండుగానియీ ॥గు॥

౭. జ్ఞానియనుట కనరాదమ్మా । అ । జ్ఞానియనుట కదిలేద
మ్మా । జ్ఞానాజ్ఞానములోన నొక్కటియు । తానుగాక
శూన్యానికి మీరిన ॥గు॥

౮. యోగియనుటకనరాదమ్మా । మరి । భోగియనుట కన
గాదమ్మా । యోగిభోగి వుద్యోగములంటని ॥ భాగవతా
న్వయ భవకృష్ణుండనే ॥గు॥

౯. మేలుకీడులనరాదమ్మా । యే । మేలుకీడులదిగాదమ్మా ।
కాలకూటమున కన్నమిక్కిలగు । జాలమాంబవెత క్షణ
ములో బాపిన ॥గు॥

శ్రీసీతా రామాయనమః

శక్తిద్వయ నిరాసకంబైన

శుద్ధనిర్గుణతత్వకందార్థదరువులు

ప్రబోధ చూడామణి.

సభా విజ్ఞాపన.

—(గ్రంథప్రభావము)—

౧. జనులార జననమరణము । లనుదొలగజేయు జాలు లక్షణయుతమై । వినువారికి కనువారికి । తనలావెరిగించుకొని ॥ తప్పాకవింటే । అప్పుడేవార లెప్పుడుగంటే । కనుకావినబుద్ధైతె వినుడీ చదివెదమీకె । కనుగొనమనసైతె కనుడీ పుస్తకమంత । తప్పాకవింటే । అప్పుడెవార లెప్పుడుగంటే ॥

—(గ్రంథ శ్రవణాధికారులు)—

౨. వినవలెనని కనవలెనని । మనసందున కోర్కెగల్గు । మనుజులె వినుడీ । వినజేసెద కనజేసెద । ఘనమగు యీబోధవిన ॥ కననొల్లనట్టి । మనుజులు చనుడొచ్చినత్రోవ బట్టి । తినుమంటే పులివల్ల దనిలోకులనవింటి । గనుకానె విన వాలె ననవోరాడదు విన । కననొల్లనట్టి । మనుజులు చనుడొచ్చినత్రోవబట్టి ॥

—(గ్రంథకర్త నిస్వార్థము)—

3. ననుమిము నేగని పుస్తక । మును జేసితి దీన్నిమీరు ముదమున వినుడం । చనుటయు మిముననుమీరలు । కనుగొని వినుసించుమనుట । కలయిట్టిమాటా । బోధనుమేల్కగనలేదెచ్చోటా । ఘనులారయిటువంటి కలలో ముచ్చటలాడి । గొనకోని మీరు మేల్కొని । మేల్కొల్పుడినన్ను । కలయిట్టిమాటా । బోధనుమేల్క గనలేదెచ్చోటా ॥

—(గ్రంథ ఫలము.)—

౪. ఒరులొరులు నేనునేనని । యొరులను తననెన్న డెరుగ । కున్న బయలులో । నరుదెంచి తనను తాగని । పరులనుగని లెస్సనేను ॥ పరులాని యనుచూ । యెరిగేయెరుకే । బయలుండగనుచూ ॥ నిరతాము తానెందు నిలువాకుండుట కూ నై । విరచి స్త్రీదీన్నెరుకా వినెనా నిల్వాదు నేను । పరులాని యనుచూ । యెరిగేయెరుకే బయలుండగనుచూ ॥

—(సృష్టికారణం)—

౫. యెరుకను కలలోపలనే । నరుదెంచితి మీరలట్ల । యరుదెంచితిరీ । యెరుకజన నేనుమీరలు । యెరుకతోజనువార మనుచు । యెరిగేటి కొరకూ । గ్రంథముజేస్తి నెరిగీ యీ వరకూ । గురుబోధంచునుమేల్క । నసులార చేకొంటే । యెరుకానె కలజోలి నెరిగున్న నిల్వాదం । చెరిగేటి కొరకూ । గ్రంథముజేస్తి । నెరిగేయీవరకూ॥

—(అచలబోధ సాంప్రదాయక గురుస్తోత్రము)—

౬. శ్రీమించు నచలబోధను । యేమహనీయుండు-జేసి యెగజల్లెనోయీ । భూమిన్ సుజనులకొరకా । రాముడు గన్వయజశివ । రామాదీక్షితుల్ । తలచియప్పారావ్ । గుణతతుల్ । ప్రేమాతో బాగడీనేభూమనిజరుపరశు । రామా సీతారామ స్వామికిమ్రొక్కి । శివరామ దీక్షితుల్ । తలచి యప్పారావ్ గుణతతుల్ ॥

—(గ్రంథస్త విషయము.)—

౭. శ్రీమత్సీతారామ । స్వామికృపన్ జెప్పనయ్యె । సదసద్రహితం । బేమి పదార్థమొ దానిని । యీమహి కందార్థములుగా ॥ నివివినరయ్యా । ఓ జనులారా యిటు గనరయ్యా । వేమారునేమిమ్మ వేడెదంతియసుమ్మి । నామీద కృపజేసి । ననుజదువుమనిమీర । లివివినరయ్యా । వోజను లారా యిటుగనరయ్యా ॥

—(గ్రంథకర్త గురుపరంపరాభి వర్ణనము.)—

౮. శివరామ దీక్షితుల । శిష్యవరుండప్పయ్యమంత్రి । యతని శిష్యుడీ । భువిపరశురామవంశో । ద్భవసీతా రాములతని ॥ భక్తుడసుమ్మీ । తద్బోధ ప్రయుక్తుడసుమ్మీ । స్తవనీయులగుమీరు । త్సాహముతో యీగాధ । వినుండినే కందార్థములచే వినుపింతు । భక్తుడసుమ్మీ । తద్బోధప్రయుక్తుడసుమ్మీ ॥

—(సుకవిప్రశంస)—

౯. మనసిచ్చి వినుడి యికనొక । మనవిది నాపాలి గురుని మదిలోపల నే । నునుచుకొని పెద్దలాజ్ఞను । పనిబూనుక జేస్తినిట్టి । పద్యాములన్ని । తప్పొప్పు లేర్పడదిద్దుండన్నీ । ఘనమతిమంతూలు గనుకా నె ప్రార్థిస్తి । ననుమీకటాక్షేక్షణములవీక్షింపూచు। పద్యాములన్నీ। తప్పొప్పు లేర్పడదిద్దుండన్నీ॥

౧౦. వినిమీరివిపెద్దుంకని । పనిబడి ప్రార్థించనేల । పరుసము నినుమి । ట్లనునే స్వర్ణముజై మని । తనకై తానొనుసన్ని । ధానమందుంటే । తెల్పుడియును ॥ మానామిందుంటే । మనవి జేసునే పాలిమ్మని లేగతల్లికి । తనకై తాని చ్చాను దయజేసితా । సన్నిధానామందుంటే। తెల్పుడియును మానామిందుంటే ॥

౧౧. అప్పకవీయ్యాద్యాంధ్రము । లొప్పగు మాఘాది కావ్య । మొనిజదివికృతికై । తప్పని కవులకుసుమముగ । తప్పులు లేకుండ జెప్ప తరమౌన కృతినీ । ఊహనుజేస్తి మరినేనీకృతినీ। గొప్పపక్షులతోటి కొదువాపక్షులుపాటె । కుప్పార వీధిని కూడ్యాడెటందూకు । తరమౌన కృతినీ । ఊహనుజేస్తి మరి నేనీకృతినీ ॥

౧౨. ఛందంబెరుగక పద్యము ॥ లెందుకుజేసెదనటంచు యెందరనిననే । సందేహింపక చేసితి। నిందులతప్పెంచెమీర॥ లివిది ద్దేరనుచూ । నే జదివితే । చెవియొగ్గి వినుచూ । అంద

ముగా చిత్తమంచెట్లు తలపోసి । కందార్థములనుమీా । ముందార బెట్టితి । యిపిదిద్దరనుచూ । నే జదివితే చెవియొగ్గివినుచూ ॥

౧౩. పునరుక్తి గలిగియుండిన । వినికోపము శాయవలదు । వేడుకొనియెదర । వినువారు ధూరపథము । గననలె దగ్గర నటంచు । గల్పించినానూ । తెలియకకాదీ । గ్రంథములోనూ । జననీ జనకులు తమ తనయూల పునరుక్తి । వినగోరుదురు తప్పంచవకానే నదిదెలసి । కల్పించినాను । తెలియకకాదీ గ్రంథాములోను ॥

౧౪. ఇదియాంధ్రకవిత్వంబని । మది రోయందగదు దీని । మర్మమరయుడీ । పదియారు వన్నె పసిడిని । ముదమున తొల్పొట్టె నుంచ ముట్టాకుండుదురా । లోకులుచాత బట్టాకుండుదురా । యిదిగాక కులహీనుడిచ్చిన ద్రవ్యాము । విధితాముగాయెంత వేత్తలైనను దాన్ని । ముట్టాకుండుదురా । లోకులుచాత బట్టకుండుదురా ॥

౧౫. ఆసాంతము యీాగ్రింధము । వ్రాసయతుల్ శబ్దగణము। భావముయుక్తుల్ । జూచి సరిపడనిచోటను । యీాసభలో పెద్దలెల్లా । యిదిదిద్దవలెనూ । దిద్దియిదేనా మదికద్దవలెనూ । మీాసాటివారికి వ్యాసాటలేదుంటే । నాసాటివారి బ్రితేసాటిగాకుండు। నిదిదిద్దవలెనూ । దిద్దియిదేనా మదికద్దవలెనూ ॥

—(కుకవినింద)—

౧౬. తప్పొప్పులు రెంట్నెరుగని । తప్పుతనందుండిదీన్ని । తప్పనికూసే । తప్పుడు నరునకు జెప్పెద । చప్పుడుచాలించుమనుచు సభవారు వినగా । సరెసరెనాని । సభవారిట్లనగా । చెప్పిన వినకుంటె తప్పవానిదెసుమ్మి । తప్పొగలిదివెనుక । గొప్పావారెట్లపును । సభవారువినగా । సరెసరెనాని । సభవారిట్లనగా ॥

—(సజ్జన దుర్జన నిర్ణయము.)—

౧౭. ఇలుజొచ్చి గ్రామసింహము ! కలవొంతులు గూల్చునింటి। గరితలొరుగుదొం । తులుచక్క జేతురట్లనె । యిలసుక విజనోక్తితప్పు లెంచూదుర్జనుడూ । తప్పొప్పు గావించుసజ్జనుడూ ।

తులలేని బుద్ధిమంతులు సర్వజ్ఞులుమీరు । తెలుసూనా తలపునే తెలిపేదేమిక తప్పు । లెంచుదుర్జనుడూ । తప్పొప్పుగా । వించూ సజ్జనుడూ ॥

౧౮. తనగొప్పనెంచ రేమో । జనులని తలపోసిసాదు । జన కృత కవితల్ । వినడితరులు వినగోరిన । వినకనరాదనుచు మనుసు విరుచూ దుర్జనుడూ । వినివినిపించువేడ్కా సజ్జనుడూ । కనవచ్చె ముంజేతి కంకణాలకువేరే । ఘననిల్వుటద్దాము గావాలెనామనుసు। విరుచూదుర్జనుడూ ॥ వినివినిపించు వేడ్కా సజ్జనుడూ ॥

—(గ్రంథనిర్మిత విధానము)—

౧౯. ఆగామికథమెట్లన । బాగుగ వివరింతు చెవుల । పండువుగాగన్ । ఆగమ నిగమోపనిష త్సాగర మథితార్థమవల । సాంగోపాంగముగాన్ । దయతో వినుడి । సాంగోపాంగముగాన్ । ప్రాగర్థచరమార్థ యోగాములకు సం । యోగాము గావించి నేగుర్తెరిగినదంత । సాంగోపాంగముగాన్ । దయతో వినుడీ సాంగోపాంగముగాన్ ॥

—(గ్రంథ రచనోద్దేశము)—

౨౦. మోదమున బ్రొద్దు పోకకు । వాదిప్రతివాదులగుచు । వరగురుశిష్యుల్ । వాదించిరనుచు నోకసం । వాదము గల్పిస్తి కలగా । వదలాక వినుడీ । మొదటినుంచి తుదవెళ్ళాగనుడీ । వేదాంతార్థతీత వేత్తాలు మీరిందు । యేదేది సవరించు డిదెనావిజ్ఞాపన। వదలాక వినుడీ । మొదటినుంచి తుదవెళ్ళా గనుడి ॥

—(గ్రంథ విస్తర విశేషము.)—

౨౧. కొంచములో సరిపుచ్చక । పెంచినవీ గ్రంథమనుచు । పెద్దలలుగకన్ । మించిన వేడ్కతో వినుడీ। పెంచిన యర్థంబు నే దెల్పెదల్లోకులెల్లా । అర్థము దెలశి । మదినుల్లాసిల్లా । పెంచీతి పెంచీతి గొంచాము వెడలూపు । వుంచుండెనదిలోతం చెంచీనామది నిదె । ల్పెదలోకులెల్లా । అర్థము దెలసి మదినుల్లాసిల్లా ॥

—(పూర్ణ గురుదర్శన సంసిద్ధికారణము.)—

౨౨. సాధన సంపత్తియుగల । సాధకుడొక నరుడు ఘోర సంసారమునఁ । బాధపడలేక తనపు । ణ్యోదయమునగురునిగాంచి। యురుతరభక్తిఁ । శరణని మ్రొక్కి । మరిమారి యుక్తిఁ । బోధా జేయుము పుణ్య పురుషా మాబోంట్లాకు । సాదించదగుముఖ్య సాధ నానిపల్కె । నురుతర భక్తిఁ । శరణని మ్రొక్కె మరిమారి యుక్తిఁ ॥

—(ఉపదేశ సారము)—

౨౩. శరణాగతుడగు శిష్యుని । కరుణామృత దృష్టిచాత । గని మోదము। ముప్పిరిగొన మృదువాక్యములను। పరమదయాళుండు గురుడు భక్తా వినుమనెనూ । సంశయమిక భాదింపదనెనూ ॥ పరిపూర్ణమొకటి లేనెరుకానె దొకటి । పరిపూర్ణ మెరుకాల నెరిగీ యెరుకనుమాను । భక్తా వినుమనెనూ। సంశయమిక బాధింపదనెనూ॥

౨౪. యేసాధన నీకెందుకు । నీసానికి బనికిరాదు వినుమా యయ్యా । నే సాధులచేవిన్నది । యేసాధన లేనిబోధ నెరిగింతు ఫోకూ । సాధనలందు మరిగీ తేరాకూ । యేసాధనలజోలి యేనొల్ల ననినీవు । బాసాజేసితివేని పరిపూర్ణబోధనే । నెరిగింతు ఫోకూ । సాధనలందు మరిగీ తేరాకూ ॥

—(శిష్య ప్రశ్నావళి.)—

౨౫. గురువర పరిపూర్ణంబన । నెరుకన నివిరెండు యెట్టి । వెరుకోద్భవమెం । దెరుకజను చోటుయెయ్యది । యెరుకను నేనెట్లు విడిచే దెరిగించుమనెనూ । అట్లనేగురు డెరిగింతుననెనూ । చరణాధూళిని రెండు కరమూలగొనితన । శిరమూన ధరియించి శరణాని యాశిష్యు । డెరిగించుమనెనూ । అట్లనెగురు డెరిగింతుననెనూ ॥

—(గురుమూర్తి అభయప్రదానము.)—

౨౬. మొదలచలము నెరిగించెద । విధితముగా లేనియెరుక । వివరింతుపయిఁ । తుదకెరుకను విడిపించెద । మదిలో నామాట

నమ్మి । మరివింటివేనీ । చంచలబుద్ధి మానుంటివేనీ । పదుగూరు నినుజూచి భళిశాబాసీత్రోవ । కెదురూలేదనెటట్టు । యిదిగో నే జేసేద । మరివింటివేనీ । చంచలబుద్ధి మానుంటివేనీ ॥

—(శిష్య విజ్ఞప్తి:)—

౨౭. మీరంతవారు గనుకనె । చేరితి మీపాదసేవ । సిద్ధించుటకై । యేరింతవారుజగమున । లేరని నామదికిధోచే । లెస్సాగ వినుడీ । ఆజ్ఞకుమీర । లేదుకనుగొనుడీ । యేరీతి వినుమంటేనారీతి వినియేద । మీరానతివ్వండి తోరామాయీబోధ । లెస్సాగవినుడీ । ఆజ్ఞకుమీర । లేదూకనుగొనుడీ ।

౨౮. మొద్దులనైననుదోల్తురు । బద్ధుల బద్ధత్వమడవి పాల్జేతురుమీ । వద్దికివచ్చినగని । పరిశుద్ధపు బోధోక్తమైన । సూక్తూలుఁ గుప్పీ । అందుకు తగిన । యుక్తూలు జెప్పీ । పెద్దాలచే మీ ప్రసిద్దిని వినివస్తి । దిద్దూడి నేవట్టి బుద్ధీ హీనుడనన్ను । సూక్తూలు గుప్పీ । అందుకు తగిన యుక్తూలు జెప్పీ ॥

—(బోధ దృఢీకరణ విధానము.)—

౨౯. సూటిగను బోధనామది । నాటినదిక చాలుచాలు । ననినీకైనీ । నోటనీవు బల్కుదాకను । సాటువలనుజెప్పచుందు । సరేనా నామాటా । రాగోరూచు మరినేనీమాటా । నూటికొక్కటె సేలు మాటాని తెలియూము । మాటిమాటికివట్టిపాటా లేమిటికింక । సరేనా నామాటా । రాగోరూచు మరినేనీమాటా ॥ *

—(ప్రశ్నోత్తరములు.)—

౩౦. తానేననకను నిండిన దానికిపేరేమి । బయలు । తానే ననుచుర్ణ నేననియెడద నేనెవ్వరు । లేనెరుకవు । వుంటె । వుంటే లేనే లేననుమీ । అంటెని । అంటె లేనేలేవుసుమీ । లేనే లేనని నేను లేకాపోయినవెనుక తానుండుగద । వుంటె దాన్నెట్లెరిగెదవీవు । లేనేలేననుమీ । అంటెని । అంటె లేనేలేవుసుమీ ॥ *

బల్కా । దీబట్టబైలూ । దీనికిమ్రొక్కే రితర జేజేలూ । నామరూపక్రియు నటనలన్నియుమీరి । యేమని యనరాక యేకమైయున్నాది । యీబట్టబైలూ । దీనికిమ్రొక్కే రితర జేజేలూ ॥

౩౬. ఇంతంతని యనరానిది । వింతలుకాయనిదియెన్ని విథములగనిరాక । చింత లెరుంగనిదీ । బయలెంతని వినిపింతునేనీ । కేమిర పృథుకా । తెల్పుటమినుట మిక పెద్ద కదకా । సంతతామొక రీతి సకలాదేశములాయం । దంతాట నిండున్న దదుగో పరిపూర్ణాము । యేమిర పృదుకా । తెల్పుట మినుట మిక పెద్దకదకా ॥

౩౭. కనరానిదాన్ని శూన్యం బనియనదగుగానిబయలు । ననదగదుసుమీ । కనవచ్చుచున్న దిందులో । కనుగొనుటకు యెరుక లేదు । కనుగొనరాదా । యెరుక నెశూన్య మనియనరాదా । కనవచ్చెనాలేద కనుగొంటిలేదాని । యనరాద భయమేమి । యనుమానించకు మిదుగో । కనుగొనరాదా । యెరుకనుశూన్య మనియనరాదా ॥ * * * * *

౩౮. దేవుణ్ని నిన్ను యెరుగవు । నీవిప్పటి కెట్టివారో । నేదెల్పెదనీ । కేవెరిబోధలెందుకు । కావున దేవుణ్నియిదుగో । కనుగొనవోయీ । నామరూప కర్మాలేవోయీ । నీవా దేవునిలోన నినులెస్స వెదకిన । న్నావలి ముచ్చట నడుగోయి తెల్పెద । కనుగొనవోయీ । నామరూప కర్మాలేవోయీ ॥ * *

౩౯. లేదనకు మున్నదదుగో । నేదెలిసితి ననకుదీన్ని నీవెరిగేవా । కాదది నీచేదెలియను । యేదిర తన్మాత్రసమితి యీబట్టబైటా । దీనికిసాటిదేది యెచ్చోట । వాదేల లేనెరుకతో దీన్ని కనిపెట్టి । పోదొట్టుమెరుక నింకేది బట్టదుచాలు । యీబట్టబైటా । దీనికి సాటిదేది యెచ్చోట ॥ * * * *

౪౦. కనవచ్చి యిట్టిదట్టిది । యనియనరాకుండు బయలు । నదెకనుగొనుమీ । కనరాకపోతెశూన్యం ॥ బనుమిట్టిదియట్టిదనుచు పలుకవచ్చిననూ । యెరుకదాంట్లోపలికి జొచ్చినను । వినుమాబయ

లును నీవే మనిన నొప్పెదగ । నొప్పను నీమాటనునే జెప్పినరీతి గనవస్తె । పలుకవచ్చిననూ యెరుకదాంట్లో పలికి జొచ్చిననూ ॥

౪౧. కనవచ్చు బయలులేదని । యనవచ్చునె యిట్టిదట్టి దన వచ్చునె-ఛీ । యనరాదు యెరుక కెన్నడు । కనుకనె యీబయలు యెల్లా । కాలముంచుండీ । దీనందెరుకే కాలాము లేందీ । వినుమీ లేనెరుకాను వివరించ శూన్యమా । అనుమాన మేమెరుక గనువిశ్వ మట్టిదే । కాలాముంచుండీ దీనందెరుకే కాలాము లేందీ ॥ *

౪౨. గురుమూర్తి జూపకున్నను । పరిపూర్ణంబెట్లు తనకు పత్యక్షమగుర । గురుమూర్తి జూపెనేనియు । పరిపూర్ణము తనకు లెస్స ప్రత్యక్షమారా । చూస్తునెయెరుక పారిపోవునురా । యెరుకా బోయినవెనుక యెవరాప్రత్యక్షాన్ని । యెరుగిట్టిదట్టిదంచెరిగె వార టుమీద । ప్రత్యక్షమారా । చూస్తునె యెరుక పారిపోవునురా ॥

౪౩. పరమపద మనిన బయలన । గురుగుహ్యామనంతమనిన । గోప్యంబనినర । పరిపూర్ణ మచల మనినను । తిఠమనగా బట్ట బయలు తెలియుమాయప్పా ॥ యీ తెలిసిన తెలివిమానప్పా । యెరుకా నెరుగనిదన్నా నెరుకామీరినదన్నా । యెరుకామరుపులు లేని పరవస్తువన బయలె । తెలియు మాయప్పా । యీ తెలిశీన తెలివిమానప్పా ॥ * * * * *

౪౪. బట్టబయలనుచు దీనికి । మొట్టమొదల్ పేరులేదు । ముదమునయెరుకే । పుట్టిపేర్బెట్టిదీనిని । పట్టుక లవ్వాడలేక । పారి పోవునురా । కనరాదిందు దూరనేరదురా । పుట్టిచచ్చుచుమళ్ళి బుట్టిగిట్టుచుబుట్టు । నిట్టితిప్పలనొందు యెరుక బయలునుజూస్తె । పారిపోవునురా । కనరాదిందు దూరనేరదురా ॥ *

—(యెరుక నిర్ణయము.)—

౪౫. పిండ బ్రహ్మాండంబులు రెం । డునుయా రెండింటిలోని రెండహములుయీ । ఖండములు నాల్గుగూడి । అఖండంబగు యెరుకరూపు । గనరామాతండ్రీ । యిదిదెల్పిన ఘనుడె తలిదండ్రీ।

ఖండఖండములులూగా గనుపించె యెరుకానె । దండిదనెటి యుద్దం
డూల కలనైన । గనరామాతండ్రీ । యిదిదెల్పిన ఘనుడెతలిదండ్రీ॥

౪౬. యెరుకే దేహేంద్రియములు । యెరుకే వర్ణాశ్రమ
ములు ॥ యెరుకేశ్రుతులఖీ। యెరుకే నీవును నేనును । యెరుకేసతి
సోదరాదు । లెరుగూమువత్సా । నేదీర్చెద నిదుగో నీయిచ్ఛా ।
హరిహర బ్రహ్మాదిసుర నరగిరి సరి । తరుమృగముఖ చరాచర
ములుయెరుకాని । యెరుగుమువత్సా । నేదీర్చెదనిదుగోనీయిచ్ఛా ॥

౪౭. యెరుకే విద్యావిద్యలు। యెరుకే ప్రణవంబునాద। యెరుకే
కళయఖీ । యెరుకేబిందువు చిత్సత్తెరుకే ఆనందమివినీ । యెరుగు
సద్బుద్ధీ । నీ నామాట లెరుకేనిబద్ధీ । యెరుకె నిర్గుణసగుణా। లెరుకే
యెరుకకయంత । యెరుకోనేనిదియంత యెరుకాజేసితి । నీవిట్లెరుగు
సద్బుద్ధి । నీ నామాట లెరుకె నిబద్ధీ ॥ * *

౪౮. యెరుకే ఇహాపర సౌఖ్యము । లెరుకే జ్ఞానబుజ్ఞేయ।
మెరుకేమోక్షం । బెరుకే భక్తి విరక్తులు । యెరుకే సంకల్పమనసీ।
వెరుగుసత్కీర్తీ ॥ యెక్కడికొర యెరుకాసంపూర్తీ । యెరుకే
జీవుండీశు డెరుకేత దేకత । యెరుకేసర్వము నేగుర్తెరిగి చెప్పితి। యీ
కీలెరుగూసత్కీర్తీ। యెక్కడికొర యెరుకాసంపూర్తీ ॥ *

౪౯. చింతల తోటన యెరుకే। వింతల పుట్టిల్లనంగ వెల
శిన దెరుకే। తంతుల పేటన యెరుకే। పంతములను చూడమూల
బలమన్న నెరుకే। జగజ్జనన స్థలమన్న నెరుకే। భ్రాంతూలకెల్లాను
పట్టణ మనజెల్లి। కాంతాదిరూపూలు గల్పించుటకు। మూల బల
మన్ననెరుకే। జగజ్జన స్థలమన్న నెరుకే॥ * *

౫౦. అన్నియుతానై । తనకవి పన్నుగ వేరనుచు నోట
బలుకుచు । మరితా నన్నిటియెరిగే యెరుకై । యున్నానని యెరుకే
యరుక । నూహింపుచుండూ । తనలోతాను మోహింపుచుండూ ।
యన్నో విచిత్రాలీ యెరుక చాతలు వింటె । వున్నాది లేదు ।
లేకున్నాది గలదాని । వూహింపుచుండూ । తనలోతానె మోహిం
పుచుండూ ॥ * * * * *

౫౧. తలిదండ్రులు జీవేశులు । యిలవ్యోమము లేనుమేను। లెరుక-మరుపులుర్రా । కలమిల్కాలు శుక్లాశ్రంబులు । నీరాన్నములు ప్రకృతి పురుషుడాల్మగడూ ॥ గానై యెరుక కెరు కేకానబడూ। తెలసీ బయలున్నాది దెలశి యీ తెలివినీ । తెలివి చాతనెబట్టి తీశివెయ్యిము ॥ ప్రకృతి పురుషూడాల్మగడూ । గానై యెరుక కెరు కేకానబడూ॥

౫౨. ఆటాడి ఆడకుండును । ఆటాడిన మేనుబొమ్మ యాటాడక నే । ఆటాడు యెరుక యనియెడి । యాటాడించేటివాడు అతడేరా కర్తా । అంతటికీయీ అచలమకర్తా । చేటుపాటుల రెంటి చేవొచ్చుఫలము । ముమ్మాటికనుభవించి । జననమరణములొంద । నతడేరకర్తా । అంతటికియీ అచలమకర్తా ॥

౫౩. దేహమును జూచుకన్నులు । దేహమునకు వేరులేని తీరున । యెరుకే కోహం కస్త్వం । తవదాసోహం సోహంబటంచు। చూచుచుండుసుమీ । తనకుతానె తోచుచుండుసుమీ । దేహి దేహములానె తెరగున ప్రసరించి । దేహముగాని విదేహిగ। తనను తా జూచుచుండుసుమీ । తనకుతానె తోచూచుండుసుమీ ॥

౫౪. పరిపూర్ణా మొకటిదక్క । నితరమైన ప్రపంచమెల్ల । దగదెలియుము । నీ వెరుకేనని మదిలోపల । యెరుకే పరిపూర్ణ మెరిగే దెరుకానెరిగేదీ । యింకొకటిలేదీ రెంటిన్నెరిగేదీ । యెరుకా పుట్టువుమూల మెరుగానిదీయెరుకే। యెరుకేతాబుట్టినదెరుగబోయితె। లేదంచెరుకా నెరిగేదీ । ఇంకొకటిలేదీ రెంటిన్నెరిగేదీ ॥

౫౫. పాపములు పుణ్యములు । భువి ప్రాపించును । యెరుక చేత భ్రమశినవారికి । ప్రాపించ వెరుక నెడశిన తాపసులను। చిత్త మందు తగదెల్సుకొనుమీ । ఆగామీ బోధనులెస్స వినుమీ । పాపాలలోశుద్ధ స్ఫటిక సన్నిభమైన । ఆహోజ్యోతిని ప్రత్యగాత్మనీ । మదిలోన తగదెల్సుకొనుమీ । ఆగామీ బోధనులెస్స వినుమీ॥

౫౬. యెరుకన్నను మరుపన్నను । యెరుకను యెరుకన్న దేహి యనమాయయనర । గురుతన సాక్ష్యన జ్ఞప్త్యన । స్ఫురణయనర ద్రష్టయనిన । చూడుమొక్కటిగా । యిదిలేకుంటె చూడమొక్క

టిగా । మరి చలాచలమూల మర్మమెరిగెటిదన్న । యెరిగి తాలేనాని యెగిరిపొయ్యేటిదన్న ॥ చూడుమొక్కటిగా । యిదిలేకుంటె చూడ మొక్కటిగా ॥ * * * * *

౫౭. అనుమానము మదినుంచక । వినుమింకను యెరుక పేర్లు వివరించెద । బుద్ధ్యనచిత్తంబన । మానసమనినహంకారమనిన। నంతఃకరణనినా । సంకల్పమంచని నాయిచ్ఛనినా । తననితరులనే తానని గుర్తెరిగెటిదన్న । తననేకానితరూల ॥ తనను దెలిశెటిదన్న నంతకరణనినా । సంకల్పమంచని నాఇచ్ఛనినా ॥

౫౮. తనువెరుకలు రెండొక్కటి । యని యనరాదనుచు కొంద రందురుభువిలో । తను వెరుకలలో । నొక్కటి । గనరా కుంటేను । రెండు గనరావోయన్నా । రెండొక్కాటె వినరామా యన్నా । అనుమాన మికయాల । అందారిమాటాలు । వినబోక । నేబోధించినరీతి నెప్పుడు । గనరా వోయన్నా । రెండొక్కాటె వినరామాయన్నా ॥ * * *

౫౯. కనకమనభూషణంబులు । యినుమన శస్త్రాదికంబు । యిత్తడియనినా । గనుగొనపాత్రలు గనుపడు । తనువన నవయవ ములన్ని తగదొంతియనినా । కుండలు । భూతతతి జగత్తనినా । వినుమిట్ల యెరుకన్న వివరించతత్వాలు । మనుసందు గట్టిగ మరు వాకు మీమాట । తగదొంతియనినా। కుండలుభూతతతిజగత్తనినా॥

౬౦ పొరలరటి దుంపయనినను । తరువులు వనమనిన । రవలు ధారుణి యనినా । గిరియనిన రాళ్లు । బట్టలు ధరముళ్ళియ యనిన । తత్వతతి యెరుకంచని నా । లేనిదెయెరుక స్థితిలెస్సకనినా। యరుకా జేసిన విశ్వ మెరుకవంటిదె బయలు । యెరుకాగుర్తెరిగి । తానేగితెసరి । తత్వతతి యెరుకంచనినా । లేనిదెయెరుక స్థితిలెస్స కనినా ॥ * * * * *

—(బయలెరుకల యత్యంత విభిన్నతత్వము)—

౬౧. ధానము ధర్మము సగుణ । ధ్యానముప్రతిమార్చనంబు తజ్జపతీర్థస్నానము । లిఖిముక్తిదమని । మానవు లొనరించ బయలు

మాటాడదేమీ । యెరుకేలేదు మాటాడదేమి । ఔను కాదనకానీ వనక నేననకొక్క । మేనైన తాగాకమితిమీరియున్నాది। మాటాడ దేమీ । యెరుకేలేదు మాటాడదేమీ ॥ * *

౬౨. ఆకాశాదిక భూతా । నీకాత్మక మగుచు యెరుక । యీజగమయ్యెఁ । రాకడ పోకడ దీనికి । ప్రాకటముగ దేనిలోనొ బట్టబయులదిరా । కాదనియంటె వట్టిపల్కదిరా। లోకత్రయముతన లోపాల దిరుగాగ । జోకతోడుతదాని జోలెరుగ నిదియేదో । బట్ట బయులదిరా । కాదనియంటె వట్టినల్కదిరా ॥

౬౩. తలఁపోప తండములుగా । దండిఝషాదికములన్ని తన లోపల । నుద్దండత నుండిన పోయిన । నుండుసముద్రంబుయెరుగా కుండూ నెప్పటికీ । పరిపూర్ణ మిట్లుండు నెప్పటికీ । యెండమా వులరీతి నుండేటి బ్రహ్మాండ । ముండీన పోయిన రెండుగు ర్తెరుగాని । దుండూనెప్పటికీ । పరిపూర్ణమిట్లులదు నెప్పటికీ ॥ *

౬౪. యెరుకతో వచ్చిన విశ్వము । యెరుకతో జనుగాని నిల్వదీ । బయుర్తై తే । యెరుకతోరాదెరుకతోబో । దెరుకతనం దేమి లేదు ॥ ఇదినిశ్చయమురా । వుండుంటె యీ యెరుకెతానేరా । యెరుకాయెరిగినవస్తు వెరుకాని తెలియుము । యెరుకా యెరుగదు బయులు నిట్టిదట్టిదియన । నిదినిశ్చయమురా । వుండుండుంటె యీ యెరుకెతానేరా ॥ * * * *

౬౫. రవితమసమున్న దెరుగునె । ప్రవిమలదావాగ్నిచదలు బట్టునెరుగునా । దివమును రాతిరి రాత్రిని దివమెరుగునె । లేమి లక్ష్మిదేవి యెరుగునా । అన్నమును భూదేవి యెరుగూనా । భవ నాశస్థితులుః రాపాడేటి యెరుకాకాను । భవనాశస్థితిలేని బయులల్లె రుగదు । లక్ష్మిదేవి యెరుగూనా। అన్నమునుభూదేవియెరుగూనా॥

౬౬. లేనికల గలిగినప్పుడు । దానికి దశదిశలయందు తగ మొదటకొనఁ । తానంటకున్న మేల్కను । లేనికలేచూచె నేన్ని లేకాఃపోవుగదా । కలతోమేల్క లేకపోదుగదా । లేనెరుక బయులు

లీలీలాగ నీకెపుడు । గానవచ్చితెబోధ । గావాలెననవపుడు । లేక
పోవుగదా । కలతోమేల్కు లేకపోదుగదా ॥ *

౬౭. చచ్చుట పుట్టుట మేలుకవచ్చుట । గాఢాసుషుప్తి
వచ్చుట । లీనాల్గచ్చముగ సహజ మెరుకకు । పొచ్చము । యీ
యెరుకనిల్వ । బోదుమాయప్పా । అచలము కిట్లు లేదుగదప్పా ।
మచ్చికతోరెంటీ మర్మాము నీకిప్పు । డెచ్చాగ దెల్పితీ నెరుగు ।
మెరుకనిల్వ బోదూమాయప్పా । అచలముకిట్లు లేదుగదప్పా ॥

౬౮. తలయెత్తి జూడజాలునె । అలచీకటి యెదుటనిల్చి ।
యజ్ఞాత్మకళ । కలవచ్చి మేల్కుయందున గలచేష్టలు । మోల
నిల్చి కనుగొనగలదా । అట్లనెయెరుక కనుగొనగలదా । యిలలో
సద్గురుబోధ నెరిగీన నరుని । చేష్టలుగంటె నుళ్ళకిక్కు । సద్గురు
బోదాట । కనుగొనగలదా । అట్లనెయెరుక కనుగొనగలదా ॥

౬౯. యెరుగదు సుషుప్తిని జాగ్రతనిరవందసుషుప్తి । రెంటి
నెరుగను మేల్కు । ట్లరయగ బయలెరుకల రెంట్నెరులదు బయ ।
లెరుక రెంట్ని నెరుగూచునుండూ । గురుముఖమూన నెరిగియీరెండు ।
తిరమూగ యెరుకాను తీసివేసితెచాలు । పరులూ నేననియేటి పలు
కెలేకుండు । నిక్లెరుగుచునుండూ । గురుముఖమూన నెరిగి యీ
రెండూ ॥ * * * * * *

౭౦. యెరుకజడ మజడమిజగ । మరయగ పరపూర్ణమేమి ।
యనరానిది । యీయెరుక జగముల స్థిరములు । పరిపూర్ణము శాశ్వ
తపుది పాటించికనరా । కావారెండీ పాటీవి వినరా । గురుముఖ
మున వీక్ష్న నరుడు గుర్తెరుగునో । తిరిగిపుట్టడువాడీ ధరపై మును
పటివలె । పాటించికనరా । కావారెండీ పాటీవివినరా ॥

౭౧. మరుపుకు తన్మాత్రిలుగల।యెరుకకు తన్మాత్రలున్నయీ
రెండొకటే । పరిపూర్ణమునకు లేవవి । పరిపూర్ణము యెరుకగాదు ।
మరుపుగాదోయి । వెతకినదీని సరిది లేదోయి । పరిపూర్ణమెరుకాల

పరిశోధించి గ్రంథము । రచించినీకి స్తి । మరువాకచదు వెరుకమరువు గాదోయి । వెతకినదీని సరిదిలేదోయీ ॥ *

౨౨. సంకల్పాదిక గుణముల సంకుల । మీాయెకుకయందు సమకూడుండుగా । సంకల్పాదిక గుణముల సంకుల । మచలమున జూడ జాడలేదన్నా । యీారెంటికి యీాడుగాదన్నా ॥ కొంకాక యీారెంట్ని గూర్చి గ్రంథముజే స్తి । సంకోచింపక జదువు । శంక బుట్టదు । శంక జాడలేదన్నా । యీారెంటికి యీాడుగాదన్నా॥ *

—(బయలాకాశముల ఆరోపితతాదాత్మ్యము)—

23. యెరుకైన భూతపంచక మెరుకకు । చరణములుకటియు హృదయము గళముగా । శిరమును నయ్యేను క్రమమున । ధరణి మొదల్ జేసియిట్లు తనయాగు ర్తెరుగు । గగనము బయలంచన రాదీమరుగూ।యెరుగకాకాశ మెపరిపూర్ణమనుచు । కొందరుపల్కిరిది విని గురిదప్పియుండేవు । తనయాగుర్తెరుగు । గగనము బయలంచన రాదీమరుగు ॥ * * * * *

౨౪. యెరుక బయలందులేమిని । యెరుకనుశూన్యంబటంచు యెరుగించబడెగా । యెరుగుమిదె ఆకసం । బిల్లెరిగితే యెరుకాక సములు । యేకామాగదరా । ఆకసము బయ లేకమెట్లవురా । పరి పూర్ణమిదుగా కన్నదుశూన్యమనరాదు । యెురిగుండు మెదిరిస్తె । యికనాచైజూచేవు। యేకామాగదరా। ఆకసముబయలేకమెట్లవురా॥

౨౫. కనుపడెడి బయలులోపల । కనుగొనలేదయ్యే యరుక గావునశూన్యం బనవలశె। దీన్నె ఆకశ మనవలశెను । దీనవిశ్వ మాయనోయప్పా । యింతకువేరే మాయయేదప్పా । కనుకానె యీావిశ్వమును లేనిదనిలెస్స । వినజెప్పనాయెను ॥ కనబోకుండని పోని । మాయనోయప్పా । యింతకువేరె మాయయేదప్పా ॥

౨౬. ఆవరణము నాకసము । నిరావరణము నచలమనుచు । అనిరిమహాత్మ్ముల్ । ఆవరణము మితిగలిగిన । దావరణము లేంది అమిత మని తెల్సుకోరా । యీారెంట్ని వేరని కనుక్కోరా । ఆవర

ణమునసే నిరావరణమునుజూచి । యావరణ మెడలీన । ఆవల మాట । లేదని కనుకోరా । యీరెంటిన్ని వేరని కనుకోరా ॥

౭౭. బయలాకసమని కొందరు । భయపెట్టెద రందువలన । భయపడకుసుమీ । బయలందు శబ్దమున్నను । బయలాకస మనుచు నమ్మ బడని నీచాతా । శబ్దములేదే భ్రమయందు చాతా । బయలా కాశముగాదు పరిపూర్ణమనినమ్మి । నయముగ యెరుకానునమ్మాక విడిచిపో । బడనినీచాతా । శబ్దములేదీ భ్రమయందుచాతా ॥

—(సృష్టివిదానము)—

౭౮. మేలుక సుషుప్తిలోపల । యేలీలంతనకుదాను యేతెంచునో । గుర్తాలీల బయలులోపల । వాలాయము తనకుదానే వచ్చునోయన్నా । వొచ్చి హెచ్చి చచ్చునోయన్నా । యీలోపలనెబట్ట బయలున్న దెరిగితే । యీలోకమున నిల్వజాల । దెరుగకుంటె పొచ్చునోయన్నా । వచ్చిహెచ్చి చచ్చునోయన్నా ॥

౭౯. వినుమూర్ణనాభి । తాబుట్టినమీదట సృజనచేయు । దినముహరించుక । ఘనమగు పటశతకోట్లను । తనలోపలి దారమునను । తానట్లె జనును । అట్లనెయెరుక తాబుట్టికనునూ ॥ పనిబూని బ్రహ్మాండ బాండానంతములాను । క్షణములోపలదృంచి । కనరాక వేవేగ । తానట్లె చనునూ। అట్లనెయెరుక తాబుట్టికనునూ॥

౮౦. వినుమితరులు । యెరుకనుసాక్ష్యనిపల్కిరి । నేనుసాక్షినహామనినీతో । వినజెప్పితి । నింతియె వేరనకూడదు । రెంటినొక్కటని తెల్సుకోరా । మాటలభేద మనికనుకోరా । అనరాని వినరాని కనరాని బయలందు । తనకై తానరుదెంచి । తనకై తాజను । నీసాక్ష్యని తెల్సుకోరా । మాటలభేద మనికనుకోరా ॥

౮౧. చులుకన యుక్తిగ నొక్కటి । తెలిపెద విను । సందియంబు దీరును దీనక । పలుకున గలిగిన యర్థము । పలుకును విడనాడినిల్వ । బడు చోటెంకేది । రెండుగవొక్క పలుకె అయినాది । తెలియుమీలాగున తెలివి దేహములయ్యె । తెలివే తనువునుబాసి ।

తెలివి స్థిరముగనిల్వ । బడుచోటింకేది । రెండుగవాక్కు పలుకె అయినాది ॥ * * * * *

౮౨. యెరుకైన భూతముల । నీవెరుగుము ఆకసముగాడ్పు । యింగలమును । నీళ్ళిరవంననేలయని । నేనెరిగిన పద్ధతిని నీకు । నెరిగించినానూ । ముజ్జగములయ్యేను వీట్లతోను । పరిపూర్ణమందు కన్పడుచు । తమకుదామె । మరికానరావిట్టె । మార్గాము కలవీటి । నెరిగించినాను । ముజ్జగములయ్యేను వీట్లతోను ॥ * *

౮౩. యెరుకోత్పత్తిని తెలియుగ । సరసిజ గర్భాదులైన చాలరనెటిచో । నరుడెంతవాడు ॥ చూడవి యెరుగుదునన । వట్టి మాట లివి । వింతగాకా । తప్పదువాని కికరాకపోక । అరమరలేక సద్గురుమూర్తి చరణ । పంకరుహద్వ యార్చాన । నెరుగాని నరు మాట । లివివింతగాకా । తప్పదువాని కికరాకపోకా ॥ *

౮౪. లేనెరుక । బయలు లోపల । తానెట్లు జనించెననిన తగవిను । వంద్యాసూనునిగతి । వియద్వృ విధానంబున । యక్షు రాజాదా నీవిధమునన్ । రజ్జువు సర్పమైనా విధమునన్ । స్థాణుపురుషుని చందానమృగజల । శశవిషాణము స్వప్నానందముగ రాజాదా నీవిధమునన్ । రజ్జువుసర్పమైనా విధమునన్ ॥ * *

౮౫. లేనెరుకను యెరుకనియున । లేనెరుకెట్లాయుననిన లెస్సగ వినుమా । లేని మృగజలము । వంద్యా సూనులుగలిగుండి వెదకి చూడాలేనట్లు । యీ లేనెరుక యాడాలేదిట్లు । స్థాణుపురుషూడు శశవిషాణము । గగన సూనాము । నరునీ స్వప్నానందమివి వెదకి । చూడాలేనట్లూ । యీలేనెరుక యాడలేదిట్లూ ॥

౮౬. యెరుకోద్భవ మెట్లన్నను । సరళంబగు నారికేళ సలిలము భంగిన్ । యెరుకెట్ల పోవునన్నను । కరిమ్రింగిన వెలగపండూ కరణిగ నెరుగూ । తిరిగిరాని కరణింకో యెరుగు । పరిపూర్ణమున్నాది యెరుకాతానెరిగితె । యెరుకేమ్రుగ్గును । భస్మాసురుడు మ్రగ్గిననాటి । కరణీగ నెరుగూ । తిరిగిరాని కరణింకో యెరుగూ ॥ *

౮౭. సంతోషాసంతోషము । లంతలోగనవచ్చి పిదప । నరుగునెచటికో । వింతైయున్నది చూచితె। యింతియెనుమియెరుక పుట్టు । వికతెల్పుకోరా । సంశయమేలా యిదినమ్ముకోరా । యంతాని దెల్పావదు । యీదేవమార్గమందంతాట । బహువాన్న లగు పడి యగుపడ । వికదెల్పుకోరా । సంశయమేలా యిదినమ్ముకోరా॥

౮౮. తొలుకారు మెరుపుకైవడి । పోలుపుగ నీళ్ళందు దోచు । బుగ్గల రీతిం । అలసూర్యకిరణమందున । గలనీళ్ళంబలెనె। యెరుక గనుపించునయ్యా । అంతలోయచట గనుపించదయ్యా । కలకాలమొకరీతి గలిగుండదీయెరుక । తిలకింప పవలురాతిరి దిరుగు విధమూన । గవిపించునయ్యా । అంతలోయచట గనిపించదయ్యా ॥

౮౯. కట్టెందు నిప్పులేకను । కట్టియు నొకసమయమందు గనుపడి । బహుగా । మిట్టిపడి । తుదకు గనుపడ । దట్టిదెనుమి యెరుకపుట్టు । మమల విచారా । తనకుతానె యరుడెంచె నోరా । పుట్టుగిట్టుటలానె నట్టేట నిలచుండి । బట్టబయలుపోడ గట్టీన గను పాడ । దమలావిచారా । తనకుతానె యరుదెంచెనోరా ॥

౯౦. తనమూలము తలిదండ్రులు । తననలెనె వారువారి తలిదండ్రులకున్ । తననలెనెగాని । యన్యము గనజననస్థానమొకటి గలరానతరమా । బ్రహ్మాదులకది తెలియ తరమా । వినుము యీ బ్రహ్మాండ జననాము । నీ నాయందుననైన దిదియుగాదని । వేరే యింకోటి గలదాన తరమా ! బ్రహ్మాదుల కదిదెలియ తరమా ॥

౯౧. ఆకాశము శూన్యంబని లోకులు మొరబెట్టి । దాని లోపవనాదుల్ । ప్రాకటముగ బుట్టినవని । చీకాకుగ జెప్పినారు । ఛీవినరాదూ । వంధ్యాసంతీ క్షితిలోన లేదూ । కానుంటె వినుచోద్య మాకుందేటికికొమ్ము । లీకాలమున నే మేమెకంటి మనుమాట । ఛీ వినరాదూ । వంద్యాసంతీ క్షితిలోన లేదూ ॥ * *

౯౨. అన్నపు సూక్ష్మాంశముమను । సెన్నగ నీరంబు ప్రాణ । మెరుగుము । యీరెండెన్నడు కలియవో । నాడేసున్నను

మీ యెరుకమాట । సుగుణసంపన్నా । కలసుబె యెరుక సుమియిం తకన్నా ! వున్నాదెరుకమూల మన్నది విన లేదు । యెన్నాడు యీ భ్రాంతి నిన్నంటనివ్వాకు । సుగుణసంపన్నా । కలసుబె యెరుక సుమియింతకన్నా ॥ * * * * *

౯3. సంకల్పము లేనిదె । నిస్సంకల్పములోనదోచు । చను దోచుచనుర౯ । సంకల్పము తప్పున । నిస్సంకల్పము నెరిగనేని । చను తాలేననుచూ । నిస్సంకల్పమును నిల్చేదనుచూ । సంకల్పించుట కింక సంకల్పమేది । నిస్సంకల్ప మందిట్లు సంకల్ప మెరిగితె । చను తాలేననుచూ । నిస్సంకల్ప మును నిలచేదనుచూ ॥ *

౯౪. మాయగదా । తేనియహం బాయగదా । తన్ను దానె యచలము యేర్పాటాయెగదా । మాయన లేందాయగదా । మాయచిత్రామాయగదోయి । సంశయమంత పాయగదోయీ । మాయాసమూలాము । మాయజూస్తుండంగ । మాయామైపాయూను । మాయాకె యిదిచిత్ర । మాయాగదోయీ । సంశయమంత పాయగదోయి ॥ * * * * *

౯౫. బిందువు తనువున బుట్టును । బిందువు తనువింద్రియ ముల బృందం ! బసువుల్ అందముగగలుగునివి । దేనందున బుట్టి నవో తెలియు । నజునికితరమా । మూలము లేనివని తెలుసుకోనుమా అందూకె బయలున్నా దరశి । మూలము లేని బింద్వాదికంబూల । పేరుదల్వాకు । తెలియ నజునీకి తరమా । మూలము లేని వని తెల్సుకొనుమా ॥ * * * * * *

—(యెరుకను విడిచే విధానము)—

౯౬. వొక దేహధారి తనువున । సకలావస్థలు జనించి । చనిన విధమునర౯ । అకలంకమైన బయలులో । ప్రకటంబై లేని యెరుక । బయలుండజూచి । తనముచ్చాట పరికించి లేచీ । వొక కొంతసేపైన వుండేటందుకు లేక । సకలాము తన వెంట జను దేరజను । బట్టబయలుండజూచి ॥ తనముచ్చాట పరికించి లేచి ॥

౯౭. రాకడ పోకడ లేకను । యేకస్థితినుండునట్టి యీబయలందుఁ । రాకడ పోకడగలిగి । యనేకముగా దోచులేని యెరుక సుశీలా । ప్రతిమలోలేని పెరుమాళ్ళలీలా । లేక తోచినయెరుక లేనేలేదనుచు । నీకీకీలుఁ గురునిచె యెరుకై తెజా । లుళ్ళక్కెరుకా సుశీలా । ప్రతిమలలేని పెరుమాళ్ళలీలా ॥ * *

౯౮. వనిగల్లు దకము లోపల । తనకై తావచ్చి । తనకు తానేగు విధంబున పరిపూర్ణము లోపల । తనకై తా నచ్చియెరుక । తనకై తాజనునూ । అచలంబున్నదని తానెరిగిననూ । తనలేమి నిజ మాని తనకేతోచును । తోచి తనకల్మి మృషగా । భావనజేసి నిలువాక । తనకై తాజనును । అచలంబున్నదని తా నెరిగిననూ ॥

౯౯. పరిపూర్ణములోదోచుచు । యెరుకేచను । తనకు దానె యేర్పడ వినుమీ । తోరటలు తోమ్మిదిగలదై । తరితీపుల నొందుచుండి । తనువానదగుచూ । అచలంబున్నదని తాలేననుచూ మరుగిక్లెరుకకు దెలియు । యెరుకే నిల్వాదుగాని । పరిపూర్ణముండు । దాన్నెరిగే దెట్లికగుర్తు । తనువాన దగుచూ ॥ అచలంబున్నదని తాలేననుచూ ॥ * * * * *

౧౦౦. అహమనదుగదా అచలము ॥ అహమున్నదో లేదో చూడ । దదినిజమెకదా । అహమును బుట్టించదుగద । అహముద యించేటివరకే । అదివున్నదిగదా । అహమెవిశ్వమై నిల్చిందిగదా అహమె యీముచ్చట్ల । నన్నింటెరుగునుగద ॥ అహమెతాలేనాని యరిగితె సరిగద । అదివున్నదిగదా । అహామెవిశ్వమైనిల్చిందిగదా ॥

౧౦౧. లేనెరుకను బయలందున । లేనేలేదనక । యితరు లేలపలికిరో । లేనిది కలదని । పిదపను । లేనేలేదనుచు । సిగ్గూ లేకయీలీలా । ఛీవినకీ చీకాకు నీకేలా । మేనంద శుద్ధాముతానల్లు కొనిమళ్ళి । పూని కడిగినరీతి నాను సిగ్గోకయింత । లేకయీలీలా! ఛీ వినకీ చీకాకునీకేలా ॥ * * * *

౧౦౨. పిల్లలు తాట్యాకులతో । పిల్లలగావించిపెండ్లి పేరం

టంబుల్ । కొల్లలుగ జేయవారల । తల్లులుగని సత్యమనుచు । తలచేరా మదినీ । నినునీవిట్లూ దలుచరామదినీ । కల్లా సంసారంబు । గనిమానవులుసంతసిల్లాగ । గురుమంత్రసిద్ధూలు నిజమాని । తలచేరామదినీ । నిను నీవిట్లు దలుచరామదినీ ॥ *

౧౦౩. మేనెరుకల రెండింటిలో । దానిని యిదిడీనినదియు। తగస్ఫురించుచుక ॥ మేనెరుకలివియుమూలము । లేనిదెస్ఫురనమ్యో ననుచు । లేనెలేవంటీ । అంటె తప్పు లేనే లేదంటీ । మేనెరుకలిప్పుడు దేనండున్నవోచూచి । లేనిమేనెరుకల లేనివనుచూనమ్మి । లేనెలేవంటీ । అంటెతప్పు లేనేలేదంటీ ॥ *

౧౦౪. యెరుకపని జేయదనకుము । యెరుగుట మరచుటలు రెండు । యెవ్వరిపనులో । యెరిగింపుము నాగ్రమోలను । వెరువను । తప్పితివెదెబ్బ వేసేనుచూడూ । అట్లనకుండ జేసేను నేడూ । వెరపించుటే దెబ్బ వేసెన నాతండ్రి । యెరిగించి ప్రేమర్మ । మెరుకానునేసేసివేసేనుచూడు । అట్లనకుండ జేసేనునేడూ ॥

౧౦౫. యెరుకొక్కటుండె నేనియు । యెరుకే యీవిశ్వరూప । మేర్పడదాల్చుక । యెరుకొక్కటి లేకుండిన । యెరుకైన ప్రపంచమున్న । దెవరెరిగెరికనూ । లేదననైన. నెవరుండేరికనూ । పరిపూర్ణమైనట్టి బయలుండ గనిపెట్టి । గురుని వాక్యము బట్టి । గురుతుబోగొట్టితే । యెవరెరిగెరికనూ । లేదననైన నెవరుండేరికనూ ॥ * * * * *

౧౦౬. తెలుపు మృదుత్వము మధురము । గలవస్తువ చక్కెరనుచు గనుగొన్నట్లూ । తెలివి శరీర జగంబులు । గలవస్తువు బిందువనుచు । గనుగొనరాదా । నేదెల్పితె వినినమ్మరాదా । తెలివీచె బయలుండ దెలశి । యీ తెలివిని । తెలివిచేతనెబట్టితీశివెయ్యరపోని । కనుగొనరాదా । నేదెల్పితె వినినమ్మరాదా ॥ *

౧౦౭. లేనెరుక బయలులోపల। తానైతనకేరుపడిన । తన మూలమునే । తానెరుగ దలచినప్పుడు । తానేలేకుండు । దృష్టాంత

మువినుమిచటా । కలదోచాదె తనకై తానెచట । తానైతోచిన కల । తనమేల్కొ గనబోతె । తానెతనకూలేదు । తగయున్నదీ దృష్టాంతము వినుమిచటా । కలదోచాదె తనకై తానెచటా ॥

౧౦౮. యెరుకను కలలో పురుషుని । కెరుకె యీవిశ్వమగుచు । యేర్పడు కలగా । యెరుక బయలుగని । తా లేందెరిగిన । నెరుకకదిమేల్కొ । యిదినమ్మలెస్సా । యెరుకతోపొందు వదులాదె పిస్సా । యెరుకానె కలనీకు యెప్పుడు దోచీతె । యెరుకాలేందను మేల్కొ । నెరుగుమప్పడెచాలు । యిదినమ్మలెస్సా । యెరుకతో పొందు వదులాదె పిస్సా ॥ * * * *

౧౦౯. చిత్తరుపు రంగుగోడల ॥ నెత్తెరగున దెలసినావో । నీవిప్పుడు । నీ చిత్తమున జెగము నెరుకను । వృత్తబయల్ నట్లదెలియు । మూహతోడుతనూ । తెలిశి విడువు మూహ జగములనూ । అత్తెరగునజేస్తె ఆవాలి మాటాను । యిత్తెరగని తెలియ । నెవరుండె రటుమీద । మూహతోడుతనూ । తెలిశి విడువు । మూహ జగములనూ ॥ * * * * * *

౧౧౦. పరిపూర్ణములోలేనిదె । యరుకొక్కటి దోచితనను యరిగిన మృషగా । యరుకే విడుచున దెట్లన । కరములు తమ పనులుతామె । గడుపునట్లుగనూ । యిదిగాకుంటె కలదింకోటివిను మరికానిదామాట మంచీది మాటాని । పరిపరివిధమూల పలుకెపలుకులపని । గడుపూనట్లుగను । యిదిగాకుంటె కలదింకోటివిను ॥

౧౧౧. అంటదు కలమేల్కొను । మేల్కొంటదుకల నెన్నటికిని ॥ కడునిశ్చయ । మీరెంటికిప్రియుగుర్తు బయలుల । రెంటిని రెండంటకుండు । రెండెప్రింటిలోను । కలయరుకాలీ రెండూమిథ్యేనూ । దంటాగ మేల్కొ బయలుంటా మెప్పటికెరిగి । గెంటూామపై రెంట । రెంటికలయెరుకాల । రెండెప్రింటిలోను ॥ కలయెరుకాలీ రెండూ మిథ్యేను ॥ * * * * * *

౧౧౨. కలమేల్కొ లెరుక బయలుల । కిలసామ్యము జేసి

చూడు మీభ్రమదోలగుం । పలమేమి పెక్కు చదువులవలనను । జపయాగయోగ వ్రతముల వలనన్ । శమదమ మఖశతమూల వలనన్. । తలక్రిందుగాబడ్డ తనువూనె గానన్న । కలమేల్కగని తానె. క్కడనిల్వ నట్లువు । నెవ్రితములవలనన్ । శమదమమఖ శతమూల వలనన్ ॥ * * * * * *

౧౧౩. బలధనవిద్యా ధైర్యంబులు । చక్కదనంబు । సత్వ బుధ్యాద్యుతులం । కలలోయివి లేని మనుష్యుల । జగమును । తన నుతాను । జూచి మానవుడూ । మేల్కనెనేని చూడాలేడొకడు । కలమేల్కలెరుక బయలుల కట్లజతగూర్చి । కలయరుకలను । దేశి కులచె వీడితెజాలు । చూచి మానవుడు । మేల్కనెనేని చూడ లేడొకడా ॥ * * * * *

౧౧౪. వినుము నేననుచు యెరిగె । తనువందున లేక । బయలు తానిండినదా । కనుగొను మదికనుగొని । యీతనువును విడనాడుమింతె తడువేలనోయీ । యీపనికింక గడువేలనోయీ। అనుమానముంటె నీ వరయీము । శివరాములను దీక్షుతులుజేసె। నచల గ్రంథమునంత । తడువేలనోయీ । యీపనికింక గడువేల నోయీ ॥ * * * * * *

౧౧౫. తిమిరారియందులేనిదె । తిమిరము తనుదానెవచ్చె । దేజోనిధియా । తిమిరారి యునికి గనుగొని । తిమిరము తాని లువనట్లు । తెలుసుకోరాదా । బయలెరుకాల తెలిసి యామీదా భ్రమరూపమైనట్టి । బ్రహ్మాండ మెరుకాల । భ్రమదీసి వేసితే । భ్రాంతిబుట్టదు మళ్ళి తెలుసుకోరాదా । బయలెరుకాల దెలసి యామీదా ॥ * * * * *

౧౧౬. మరుపన తొలిమేనులుమూ । డెరుకన నాలవశరీర । మీరొండొకటే । పరిపూర్ణ మవలి । దీవలి యెరుకను గురువాక్కు చేత । నెగరజిమ్మినను । పోవును । లేని దెరిగె దేగినను । యెరి గెడె లేకుండు । యేమొ ఆవలిజాడ । నెరిగెవారెవరింక। యింతె చాలెరుకాను । యెగరజిమ్మినను । పోవునులేని దెరిగె దేగినను ॥

—(మత నిరసన)—

౧౧౭. వన్నియు త్రైగొకచోటను । పన్నుగగలసినది। హృదయ పద్మంబనుచుౘ । యెన్నుదురు జనులు । యెరుకందున్నాదని। శృతులు బల్కుచున్నావిసుమ్మీ । తెలుసుకొ మోక్షమన్నావిసుమ్మీ । వొన్నెలన్నియుమీరి వున్నవస్తువజాడ । నెన్నడెరుంగాక । యెన్నోరీతులబల్కు । చున్నావిసుమ్మీ । తెలుసుకొ మోక్ష మన్నావిసుమ్మీ ॥ * * * *

౧౧౮. మతముల వారలు । తమ సమ్మతమైనటువంటి । శాస్త్ర మర్యాదలచే । మితమేరు పరచుకొని । బహుగతులనుకలహింతు । రట్టి గతినీకేమిటికి । చపలతజెందె స్థితినీకేమిటికి । ప్రతిలేని యీబట్ట బయలుండజూచి । సంతతము లేనెరుక । లేదని నమ్మ । మికవారి గతినీకేమిటికి । చపలతజెందె స్థితి నీకేమిటికి॥

౧౧౯. ద్వైతాద్వైత విశిష్టులు । సైతురు । వినిసైసతెపుడు । సైసకపిదపౘ । సైతురు క్రమమునవేరన । నాతత మతి జీవశివుల నవివినబోకూ । నేబోధించినది విడబోకూ । ఘాతవా బయలూను పొడజూచి గురునీవె । ద్వైతాద్వైతవిశిష్ట ద్వైతాములనుమాను । మవివినబోకూ । నేబోధించినదెవిడబోకూ ॥

౧౨౦. కొందరు దశవిదనాదములందున । నభపంచకంబునందున । చక్రాలందున । లక్ష్యధ్యానంబందున । హంసందుబుద్ధీనాటింతురోయీ । యోగములందు నటియింతురోయీ । అందిసిద్ధులచాత నానందింతురుకొంద । రంచారి మనుసీ బోధందె నీవుండూము । నాటింతురోయీ । యోగములందు నటియింతురోయీ ॥

౧౨౧. కొందరుముద్రలుగనవలె నందురు । మరికొందరధికమందురుద్రష్టౘ । కొందరు భజనె లెస్సనియందురు । యివియన్ని యెరుకేనని తెలుసుకొనుమీ । నీకివియేల పని లేదు వినుమీ । ముందూగ పరిపూర్ణ మున్నాదిగని । గుర్తు నెందుండకుండ। దాన్నె

గరగొట్టితే జాలు । నని తెల్సుకోనుమీా । నీకివియాల పనిలేదు వినుమీా ॥ * * * * * *

౧౨౨. పంచాదశతురముల । ప్రపంచముతోనుద్భవించె । ప్రణవాతురమం । దంచుశ్రుతు లెన్న । దాన్నెరుకంచని నీవెరిగి । యెరుగు మచలాము దీనర్ । నిల్పకుమెరుక నచలాము లోనర్ । చంచాల మతిచాత । చతురాతురేకూ్కవం చెంచెద వెంచుకు । యిదినమ్మ కెరుగుమీా । యచలాము దీనం । నిల్పకుమెరుక నచలాములోనర్ ॥ * * * * *

౧౨౩. కొందరుభూతముల్లైదిటియందున । చిత్తంబునుంతు రధికములనుచుర్ ॥ కొందరు యేమియు లేదనియుందురు । గురెై రుగుమిన్ని యుపశబ్దములెరా । యివినిలువాని వని తెలియవలెరా । యెందరెన్నన్నా నీకెంపురాకు బయలూను । ముందూగ గనిగుర్తు । నెందుండ నివకవ్వి । యుపశబ్దములెరా । యివి నిలువానివని తెలియ వలెరా ॥ * * * * * *

౧౨౪. కొందరు కర్మమునే బాగందురు । మరికొందరెక్కు వందురుతనువుర్ । కొందరు ప్రాణములధికము లందురునీకిట్టి । వట్టి యాశాలేమిటికీ ॥ వారితోపొందు జేసెవేమిటికీ; యెందారిమాటాల నెన్నినయిాబోధ ॥ కిందీవెకాని । పైకెక్కవి గావిట్టి । యాశా లేమిటికీ । వారితోపొందు జేశేవేమిటికి ॥ * *

౧౨౫. కన్నుల ప్రక్కల ప్రేళ్ళిడి । తిన్నగభ్రూమధ్యమందు దృష్టినిలిపి । యందున్నది వెన్నెలలో బయలన్నా । కనుమందు రెరుకె అది నిలువాదోయీా। తనువుతోబొయ్యేదని దెలియుమోయీా యున్ని తనువులువచ్చి । యరిగీన ఝణకాక । వున్నాబయలదిజూచి వుళ్ళక్కెరుకనుమాను । మదినిలువాదోయీా । తనువుతోబొయ్యే దని తెలియుమోయీా ॥ * * * *

౧౨౬. జనులాత్మానుభవంబైనను । ముక్త్యనిబల్కి । రిట్లు నమ్మకు । మెరుకె । కనరాదెచ్చట గురుకృప । ననుభవ మెవ్వారికి

పైన ఆమాటనిజమో । అనుభవముళ్ళక్కీమాట నిజమో । విన జెప్పుమీరెండూ వివరించిపైమాట ।। వినినే ముందరిబోధవినిపింతు వేవేగ । ఆమాట నిజమో । అనుభవముళ్ళక్కీమాట నిజమో ॥

౧౨౭. తనను తాగనిన । మోక్షంబని పల్కిరిగాని జనులు అదినమ్మకుమీ । తననుతా బట్టబైటను । గనబోయితే । తనకు దానె । కానరాదోయీ । విశ్వము తనకు కానరాదోయీ ॥ తన నుంచైనది గనుక । తాను విశ్వమురెండు । గనుపించుటుళ్ళక్కి । గావునతనకుదా గానరాదోయీ । విశ్వముతనకు గానరాదోయీ ॥

—(యెరుక పరిణామము బయలు గుర్తెరుగునా)—

౧౨౮. విత్తేచెట్టైపుట్టును ॥ విత్తే విత్తనమురీతి వెలయును ధరపై । విత్తుకు చెట్టుకువేరే ॥ విత్తనమొకటున్నదనిన । విన గూడదోయీ ॥ తనకుదాబుట్టునువినవోయీ । విత్తూచెట్టులరెంటి విధమూ భూమెరుగా॥ నట్లుత్త్యాబయలెరుగాదు। సత్తూచిత్తూలరెంట్నె వినగూడధోయీ । తనకుదాబుట్టును వినవోయీ ॥ *

౧౨౯. చెట్టే మూలము విత్తుకు । చెట్టుకుమూలంబువిత్తు। క్షితిపైరెండుం ॥ పుట్టిన చచ్చిన రెంటిని । గట్టిగతా నెరుగకుండు। గదరాయీనేలా । నీవీరీతి గనుగొనవేలా । పుట్టూచు గిట్టూచు పొలుపొందు తనువెరుక । లిట్టివిచిత్రాము । లెన్నడెరుగదుబయలు గదరాయీనేలా । నీవీరీతి గనుగొనవేలా ॥ * *

—(పరిపూర్ణబోధ)—

౧౩౦. భాగవతుల నారాయణ యోగికి । జానకియనేటి । యువిద్యామణికిన్ । బాగుగపుత్రుడనై । భూభాగమునన్ కృష్ణ ననుచు । ప్రభవించినాను । అనంతికి ప్రభువునైనానూ । నాగురువు కృపచేత । నయమైన యీబోధనేగంటి । కన్నంత నీకుదెల్పుటకిట్లు ప్రభవించినాను । అనంతికి ప్రభువూనైన్నానూ ॥ *

౧౩౧. యెరుక తనకు దావిడిపో । దెరుకను విడిపించలేరు

యెవ్వరుధాత్రిన్ । గురుడొకడుదప్ప । గురునకు పరిచర్య యొనర్చి బోధ పద్ధాతివినిన్ । తిరిగిరాని పద్ధాతిగనిన్ । పరిపూర్ణమెరుక యేర్పరుచ నెరుక లేక । హరిని స్వప్నముగన్న । కరిమ్రగ్గినట్లవు । యీపద్ధతి వినిన్ । తిరిగిరాని. పద్ధాతిగనిన్ ॥ * *

౧౩౨. నేనెవ్వడననుజీవుడు । నేనేనేనను శివుడు । యీ రెండనకన్ । తానుండునచల । మిటిని । నేనెరిగరిగనను । పైది నేనెట్లనినీ । నేననకున్న తానెట్లనీనీ । నేనన్నదాంట్లోదె నీ నా ప్రసంగాము । తానన్నదాంట్లోనె తలపోయవలెనిట్లు । నేనెట్లనినీ। నేననకున్న తానెట్లనీనీ ॥ * * * *

౧౩౩. తొఱ్ఱలు తొమ్మిదిగల । మేన్మఱ్ఱికి । యొకరెంటి లోన । మఱ్ఱలునాల్గుం । డెఱ్ఱది తెల్లది నల్లది । కఱ్ఱదిదానగ్ర మందు । గలదొక్కతూటు । అదియెరుకానె । పులుగుండుచోటు । కుఱ్ఱాగురుబోదానె । గొడ్డాలిచేబూని । మఱ్ఱిపులుగులరెంట్ని । మలచికొట్టరపోని । కలదొక్కతూటు । అదియెరుకానె। పులుగుండె చోటు ॥ * * * * * *

౧౩౪. తనువుతొ వొచ్చిన యెరుకె । తనువునుతనువనుచు తననుతానని యెరుగుర్ । తనువును బాసిన మీదట । తననా దేహామునురెంట్ని । తానెరుగదపుడూ । అదిగనుక తాఁలేనేలేదె పుడూ । అనుమానరహిత । మిందచలమున్నదికంటె । తనమాట తలపోయ తనకె సిగ్గె । తనను తానెరుగదపుడూ । అదిగనుక తా । లేనెలేదెపుడూ ॥ * * * * *

౧౩౫. ఉప్పెనచే జెడుతరు । వొకప్పుడు వి త్తనముబుచ్చు । నా రెంటికియీ తిప్పలుదప్పవు ధరయే తిప్పలుతా నెరుగదిట్లూ । తెలుసుగదోయీ । తనువెరుకా బయలులనల్లెరుగోయీ। గొప్పైన గురుబోధ చొప్పుననెరిగి । యీతిప్పలు గలవాట్ని । తప్పాదీశితే చాలు ॥ తెలుసుగదోయీ । తనువెరుకా బయలులనల్లెరుగోయీ॥

౧౩౬. లేనియహాము న్ను బయలును। లేనిప్రపంచమునుతనను

లెస్సగ తనలోతాను విమర్శించిన । యాలేనివి లేకుండు । నవల లేదు యేమాటా । యిట్లనన్నైన లేదుయేమాటా । లేనియహమిాబైట । లేనేలేదిరిజూచి । లేనిది కలదాసి లేనిమాటాడేవు । లేదు యేమాటా ॥ యిట్లవన్నైన లేదుయేమాటా ॥ *

౧౩౭. పరిపూర్ణ మెరుకలెట్టివో । గురుముఖమున । రెంటిన్నె లెస్స గురుతెరిగెరుకకు । సరిపుచ్చుకొన్న మృషయని ॥ పరిశుద్ధపు బోధయీది । పాటించికనరా । శివరామూలపద్ధతియిదెరా। నరులు కొందరుఒక్క రెరుకానుభ్రమింగి । యీపరిపూర్ణ మద్యేమం చెరుగాక చెడుటాకై పాటించికనరా ॥ శివరాములా పద్ధతి యిదెరా ॥

౧౩౮. జనులసిరి దేవుడెవరికి కనరాడని । నామరూపకర్మజననముల్ । గననతనికిలేవని । యీజనవాక్యము । బయలుకెపుడు। సహజమా వినరా । అనుమానాము చాలించికనరా । కనినామరూపాదికములున్న యెరుకాను । వినబోక కనబోక । విడచిపెట్టరపోని । సహజమా వినరా । అనుమానాము చాలించికనరా ॥

౧౩౯. అంతట గలదీయెరుకని । యెంతో వాదింపుచుందురేరుగనివారల్ । అంతట నింతట గనుపడు । నంతటిదె కానియెరుక । అంతాట గలదా । అదినిజమైతే యగుపడవలదా । అంతట గలదొక్క అచలామెకా । నెరుక నంతాట గలదాని । యనరాదు వినరాదు । అంతట గలదా । అదినిజమైతే । యగుపడవలదా ॥

౧౪౦. తనువో బహిరింద్రియములో । మనుసో ప్రాణములో విషయమమతో । నేనంచని నీవని యననిదియని । యనుమానించెదవ దేల । అదిత్రోవగాదూ । నీవెన్నాడు యిదివినలేదూ। వినుమిా పరిపూర్ణాము గనిలేని యామిాది । తనువాదికమును । లేందని గురునిచే దెలియు । మదితోత్రివగాదు । నీవెన్నాడుయిదివినలేదూ॥

౧౪౧. నినునను ప్రపంచమును జగమనియెరిగేయెరుకచాత । నచలమును గనుంగొని ॥ నినునను జగమును । జగమనియెరిగ యెరుకమాను । మమలావివేకా । చాలూ నీవిక్రమమెరిగినాన్కా।

విత్తూనే । ద్రష్టాని కనుమీ । యెరుకయిదె స్వప్టాము వినుమీ ॥

౧౪౭. యేపరిపూర్ణము మేనికి । లోపల వెలినిండియుండు ॥ లోపము లేక । ఆపరిపూర్ణమె జగతికి । లోపల వెలినుండుదాని॥ లోనెవున్నవిరా । పైరెండెవ్వి లేనివెన్నకురా । యీపూర్ణబోధ చె । పైపప్రపంచశరీర । రూపాము లెడబాపు । మీపట్లనె । దాని లోనె వున్నవిరా । పైరెండెవ్వి లేనివెన్నకురా ॥

౧౪౮. యెరుకనగా యెరిగేటిది । మరుపనగా యెరుకతనను మరుచుట । మీరెంత్నెరుగనిదే బయలివి । నీవెరిగెరుకను । మరుపునిప్పు డెరుకాచె విడరా । వీడీతేపైమాటెరిగేదెవ్వడురా। యెరుకె పరిపూర్ణమం । చెదిరించివదిరేపు । పరిపూర్ణమైతె । చూపర బయలందునదాన్ని । యెరుకాచె విడరా । వీడితె పైమాటెరిగె దెవ్వడురా ॥ * * * * *

౧౪౯. లేదన్నను కనుపడుగద । నేదెలిసితి ననినబైట । నేనిల్వగదా । నేదీని వెనకగద । నాకేదోమూలంబు యిదిగా । దిక లేదెచ్చోటా ॥ కనుకనె వుళ్ళక్కినే నన్మాటా ॥ యేదిలేదిదిదప్ప నేదెలియనిదియని । తా దెలుసుకొని యెరుకె తనను వీడితేజాలు । యికలేదెచ్చోట । కనుకనె వుళ్ళక్కినే నన్మాటా ॥ *

౧౫౦. సత్యమగు బట్టయలు । నసత్యంబగు యెరుకనెరిగి । సద్గురు కృపచే । సత్యముగాదని యెరుకను -। సత్యముగా నమ్మి వుంటె । చాలుచాలన్నా । వానితోటి సాటెవ్వరెన్నా । నిత్య నిత్యములానె నిర్ణాయ మెరుగాక । నిత్యుడై యుండేటి నిజబోధ గలిగితే । చాలుచాలన్నా । వానితోటి సాటెవ్వరెన్నా ॥

౧౫౧. పరిపూర్ణములోదోచిన । యెరుకేకలలేని యెరుక నెరిగిమృషని । యీమరుగెరుకకెరుకదెల్పిన । యెరుగుటయే మేల్కసుమీ్మ । యిదియామారకుమీ । సద్గురువాజ్ఞకెదిర మీరకుమీ। యెరుకాయీరీతిగ । యెగిరిపోయిన వెనుక । పరిపూర్ణమొకటుండు । పలుకారాదెట్లందు । నిదియామారకుమీ । సద్గురువాజ్ఞకెదిరి మీరకుమీ ॥ * * *

విత్తూనే । ద్రష్టాని కనుమీ । యెరుకయిదె స్వష్టాము వినుమీ ॥

౧౮౭. యేపరిపూర్ణము మేనికి । లోపల వెలినిండియుండు ॥ లోపములేకనె । ఆపరిపూర్ణమె జగతికి । లోపల వెలినుండుదాని॥ లోనెవున్నవిరా । పైరెండువ్వి లేనివెన్నకురా । యీపూర్ణబోధచె । పైపప్రపంచశరీర । రూపాము లెడబాపు । మీపట్లనె । దాని లోనె వున్నవిరా। పైరెండువ్వి లేనివెన్నకురా ॥

౧౮౮. యెరుకనగా యెరిగేటిది । మరుపనగా యెరుకతనను మరుచుట । మీరెంన్నెరుగనిదే బయలివి । నీవెరిగెరుకను । మరుపునిప్పు డెరుకాచె విడరా । వీడీతెపైమాటెరిగెదెవ్వడురా। యెరుకె పరిపూర్ణమం । చెదిరించివదిరేపు । పరిపూర్ణమైతే । చూపర బయలందునదాన్ని । యెరుకాచె విడరా । వీడితే పైమాటెరిగ దెవ్వడురా ॥ * * * * *

౧౮౯. లేదన్నను కనుపడుగద । నేదెలిసితి ననినబైట । నేనిల్వగదా । నేదీని వెనకగద । నాకేదోమూలంబు యిదిగా। దిక లేదెచ్చోటా ॥ కనుకనె వుళ్ళక్కినే నన్మాటా ॥ యేదిలేదిదిదప్ప నేదెలియనిదియని । తా దెలుసుకొని యెరుకె తనను వీడితెజాలు। యిక లేదెచ్చోట । కనుకనె వుళ్ళక్కినే నన్మాటా ॥ *

౧౯౦. సత్యమగు బట్టయలు । నసత్యంబగు యెరుకనెరిగి । సద్గురు కృపచే । సత్యముగాదని యెరుకను -। సత్యముగా నమ్మి వుంటె । చాలుచాలన్నా । వానితోటి సాటెవ్వరెన్నా । నిత్య నిత్యములానె నిర్ణాయ మెరుగాక । నిత్యాద్వైత యుండేటి నిజబోధ గలిగితే । చాలుచాలన్నా। వానితోటి సాటెవ్వరెన్నా ॥

౧౯౧. పరిపూర్ణములోదోచిన । యెరుకేకలలేని యెరుక నెరిగిమృషని । యీమరుగెరుకెరుకదెల్పిన । యెరుగుటయే మేల్కసుమ్మి । యిదియామారకుమీ । సద్గురువాజ్ఞ కెదిర మీరకుమీ। యెరుకాయీరీతిగ । యెగిరిపోయిన వెనుక । పరిపూర్ణమొకటుండు । పలుకారాదెట్లందు । నిదియామారకుమీ । సద్గురువాజ్ఞ కెదిరి మీరకుమీ ॥ * * *

౧౫౨. తిప్పలగు రాకపోకల । నెప్పుడు తానెరుగనట్టి । యీబయలందున్ । తప్పక తనకై తానే । తప్పున గనవచ్చియెరుక తాగానరాదూ । బయలున్నాది తనకెరుక లేదూ । యెప్పుడుబయలున్న దెరిగి తాలేనట్టి । చొప్పూ సద్గురుబోధ । చొప్పున దెలిసితె । తాగానరాదూ । బయలున్నాది తనకెరుక లేదూ ॥ *

౧౫౩. అన్నము శుక్లంబగు । రసమున్నతిగా రక్తమగును ॥ నొకచోరెండున్ । పన్నగ గలసిన మేనవి । యెన్నబడున్ యెరుక గల్గి । యిదెమాయసుమ్మీ । మూలములేని దిదెనీవు నమ్మీ । యున్నావు పరిపూర్ణ మున్నాదిగని । లేనిదెన్నడు లేదానియెరిగితె చాలు । గుర్తిదెమాయసుమ్మీ । మూలములేనిదిదెనీవునమ్మీ ॥

౧౫౪. పెనుమాయను జూడుమయిదె । జనకుని జఠరంబు వలన । జననీ గర్భంబునజొచ్చి । మారురూపున జనియించును । నవయవములు । జనితామై భువినీ । వినుకనుతిను మూర్ఖును వచ్చునుచనీ । దినదినమభివృద్ధా దీనిచే బయలును । గనియా మాయలమల్లి కథ । మాయించుముపోని । జనితామై భువినీ । విను కను తిను మూర్ఖను వచ్చునుచనీ ॥ * * *

౧౫౫. పెట్టెయు లోపలి గారెడి । చెట్టుపయిన్ గానవచ్చి । చెట్టున జూడన్ । గట్టుపయి దోచునిది । కనకట్టుసుమీదీనివలెనే గమపించునెరుకా । అంతలో యెచట । గనుపించదెరుకా । దిట్ట మా బోధాచే పట్టీ । యెరుకనుతిరిగి । పుట్టాకుండగదాని । పుట్టీ ముంచుము లేందే । గనుపించునెరుకా । అంతలోయెచట । గనుపించదెరుకా ॥ * * * * * *

౧౫౬. నేనని బ్రహ్మలోపల । లేనిదె సంభవమునొంది । లీలతనకుదా । మేనుజగముతై వెలసెను । నేనదిమృగ జలమురీతి । నిజముగాదనుచూ । లోకుల నేటి । గజిబిజి వినుచూ । మానాస మున వారి మాటకామోదించి । దానికీబోధకు దగునంచువినజేస్తి నిజముగాదనుచూ । లోకుల నేటీ । గజిబిజి వినుచూ ॥ *

౧౫౭. గుడమే మధురము మధురమె । గుడమాగుడ మధు
రము గొనకొని తొలుత్ర । బొడమినదే దనసరిగా । బొడమిం
దొకటేగ । రెండూ పోయినట్టె కదరా । తనువెరుకాలి । లైనట్టె
కదరా । పొడజూచి బయలు నిప్పుడె మేనెరుకలజోలి । విడరా
లేనివె రెండు । పెడచొబ్బెట్టకవిను । పోయినట్టెగదరా । తనువెరుక
లిల్లైనట్టెగదరా ॥ * * * * *

౧౫౮. ఇదివున్నది యిదివున్నది । యిదివున్నది యనుచు
బయలు నెరిగి యెరుకచే । యిదిలేనిది యిదిలేనిది । యిదిలేనిది
యనుచునెరుక । నెరిగితె సరిరా । ఆపైనుండె దెట్లుందువినరా ।
వుదయాస్తమానాము లుడుగాక యిదినీనె । మ్మదిలోననమ్మి నా
మాట నిశ్చయమిట్లు । యెరిగితె సరిరా ॥ ఆపైనుండె దెట్లుందు
వినరా ॥ * * * * * *

౧౫౯. యెరుకే చదువుల జేసును । యెరుకేవిను చదువు
నెరుక నెరుకే తిరమం । చెరిగించును శంకించును । యెరుకేకొస
కేమిలేక । యేగునోయన్నా । బయలేచదువు । యెరుగాదోయన్నా
యెరుకే యెన్నటికైన పరిపూర్ణమున్నదం । చెరిగితాలేనాని యెరిగి
తెనిలువాక । యేగునోయన్నా । బయలేచదువు । యెరుగావో
యన్నా ॥ * * * * * *

౧౬౦. చూపులలోగల వస్తువు । చూపులగను వస్తువులును
చూపులు గూడక । తేపకు యెరుకని తెలియుము చూపులు ।
లేనట్టిబయలు । చూచెదింకేమీ । యెరుకేలేదు ॥ తోచెదింకేమీ
దీపామువలె కనుపాపలొ గనువస్తువె । పరమాత్మాని చూపితె
యెరుకాయు । చూచెదింకేమీ । యెరుకేలేదు । తోచెదింకేమీ ॥

౧౬౧. శతపత్త్రాప్తుని పొడగని । యతిరయమున తిమిర
మణగి । యగుపడదెట్లు । ట్లతులిత గురుకృపగలిగిన । మతిమం
తుల జూచియెరుక । మరినిల్వబోదూ । సంశయమునీ । మదినిల్వ
రాదూ । శృతులందు స్మృతులందు । యితిహాసములయందు ।

సతతాము శ్రమపడి వెతకీనయీా । యెరుక । మరినిల్వబోదూ ।
సంశయమునీ । మదినిల్వరాదూ ॥ * * *

౧౬౨. లేనికల దోచినప్పుడు । లేని విచిత్రంబులన్ని లేకనె
తోచుగ । లేనికల మేలుకొన్నను । లేనివిచిత్రములుతాను లేకా
పోవుగదా । అనుమానాము । లేదిందు వినరా । లేనెరుక యీారీతి
గానె బయలునుజూస్తె । తానుతనచిత్రములు । పూనెందు నిల
చుండ । లేకాపోవుగదా । అనుమానాము । లేదిందు వినరా ॥

౧౬౩ మరణ సుషుప్తుల జెందిన । పురుషుడు మేల్కనిన
వాడు భుపితదితరుడౌ । పురుషుడు కలగనువాడని । యెరిగుండుము
మొదటియత డెరుగాడీరెంట్నీ । రెండో పురుషు డెరుగూ నీరెంట్నీ ।
మారుపూరొక్కటెసుమ్మితిరిగిపుడుదురుపీరె। గురునీచె మేల్కొంటె
తిరిగి పుట్టనెపుట్టు । డెరుగాడీరెంట్నీ । రెండో పురుషు । డెరుగు
నీరెంట్నీ ॥ * * * * * *

౧౬౪. యెరుకే యెరుకకు కొడుకులు । యెరుకే తలిదం
డ్రియెరుక । కెరుకే యితరుల్ । యెరుకే యెరుకకు మూలము ।
యెరుకకు మూలంబు బయలం । చెట్లందునోయీా । యెరుకేయెరుక
కేమి లేదోయీా । యెరుకలేనివృత్తి పరిపూర్ణమునుజూచి । యెరుకె
తాలేనాని । యెగిరిపోయితేపై । మాటెట్లందునోయీా । యెరుకే
యెరుక । కేమీా లేదోయీా ॥ * * * *

౧౬౫. నినునీవు నన్ను నేనును । ననునీవునే నిన్ను యెరిగ
నదెకల । యిదితా తననెరుగని దానినిగని । తనకలిమి మృషను
చు దెలిసి । తానేగనేసీ । అదిమేల్కవలి । దాన్నెవ్వడెరిగీనీ ।
నీనునీవునే నిన్నుబోధ । వినుపించూా వినుమాని । యనుటా కిద్ద
రికేపుడు । మునువున్న యెరుకేది । తానేగనేసి । అదిమేల్కవలి ।
దాన్నెవ్వడెరిగీనీ ॥ * * * * *

౧౬౬. నానావిదావయువములు । నానావిధ నామరూప నట
నలు మాయల్ । నానావిధాల వూహాలు । నేనను యెరుకందె

యిన్ని । నిబిడామైయుండూ । బయలుగ ననుతా। నిలువ లేకుండూ నేను మేనీ రెండు నేనె నేలేకుంటె । మేను లేదిది లేక నేలిలిచె దెట్లన్ని । నిబిడామైయుండూ । బయలును గనతా । నిలువాలే కుండూ ॥ * * * *

౧౬౭. పరిపూర్ణ మనెటి పల్కె । యెరుకను బల్పాతుర ముల కెచ్చటగనినట్ । తిరమై యున్నది కనుగొని । యెరుకను బల్పాతురముల । నికగట్టిపెట్టూ । యెవరికి దెలియు । దిదిమూల గుట్టూ । గురుమూర్తి కరుణాచె యెరిగి తెల్పితినేనీ । పరిపూర్ణ బోధాను । పరులు జెప్పినబోధ । నికగట్టిపెట్టూ । యెవరికిదెలియ దిదిమూలగుట్టూ ॥ * * * * *

౧౬౮. చూపించ జూపరానిది । చూపించితి చాన్నివుండ। జూచినవుగదా । చూపించ జూచెనిదిదీ । న్నెప్రొద్దిక దల్చబోకు । మిదెగురుబోధా । నిన్నంటాము నితర మేబాధా । నాపాప నాకూన నాచిన్ని నాయన్నా । నాపెన్నిధానామా నారత్నములకొండ ॥ యిదెగురుబోధా । నిన్నంటాము నితర మేబాధా ॥ *

౧౬౯. నామము రూపమునటన । స్తోమము బయలందు లేదు చూడుమునీవా । నామము రూపము నటన । స్తోమము యెరు కందుగలదు చూడూమినిజమూ । బయు లెరుకాలా । చూచిచూడ కుమూ । వేమారు నేనెంత వినజెప్పినాగాని । యీమార్గమెతప్పు । యిక లేదు రెంపోది । చూడుమిా నిజమూ । బయు లెరుకాల । చూచిచూడకుమూ ॥ * * * * *

౧౭౦. గురుడు గురుబోధ శిష్యుని । కెరిగించెటి నేళ్ళ శిష్యు డెరిగెటివేళ్ళక్ । యిరువురు వైశ్వానరక । ర్పూరములవలె వెలిగి యవల । పొడజూపరోయీ అట్లనెని । పిక్కడ దెలియుమోయీ । పరిపూర్ణ మెరుకాల నేరిగి । యామిాదాట । యెరుకాను విడ చూటె । గురుబోధంచెరుగూము । పొడజూపరోయీ । అట్లనె నీవిక్కడ దెలియుమోయీ ॥ * * * *

౧౭౧. సతికౌంగిట తత్పతి త । త్పతి కౌంగిట సతియుజేరి ।

పవళించికల్ల । మృతిజెంది నేలుకనిను । స్థితుస్తై యొక రోకరికట్టి చేష్టా దెల్పుదురా । శిగ్గెడలి యూ । చేష్టానిల్పుదురా । ప్రతిలేని గురుబోధ స్థితి జెంద్యట్లనె సం । తతతిరిగి లేనెరుక ॥ గతియిట్టిదని దాని । చేష్ట దెల్పుదురా । శిగ్గెడలి యూ । చేష్టనిల్పుధురా ॥

౧౭౨. పరిపూర్ణమెరుకలవియని । గురువరుడెరిగించి యెరుక కూటమి మాన్పగ । గురువుకు గురు । వెవరనుటకు మరిశిష్యునికింక నోటా । మాటావెళ్ళినా । పోయినయెరుక మళ్ళిమళ్ళినా । గురు శిష్యులనియేటి గురుతెన్నడెరుగాక । నిరతాము వకరీతి నిలచున్న బయలందు ॥ మాటావెళ్ళినా । పోయిన యెరుక మళ్ళిమళ్ళినా ॥

౧౭౩. అందముగా సద్గ్రంధము । చందము వినిపింతుదాన్ని । చదివిన వినినగ । ముందుగ బయలెరుకై యే । సందునలే నెరుకలేక। జనవలెసుమ్మీ । అదెయిది । విని చదువునమ్మా । యెందుకు నీ కింక । యితరశాస్త్రముల జో । లందుగుర్తుండి పోదదిగాన । యీ యెరుక జనవలెసుమ్మి । అదెయిది విని చదుమీ నమ్మా ॥ *

౧౭౪. అలభద్రాచల మనినబ । యలుగా గుర్తెరుగవలయు। యెరుకను విఘ్నం । దులదోచి గురుని కృపచే । నిలువక విఘ్నోగిరి పోతె । నిశ్చాయమదెరా । కృష్ణదాసు । నిశ్చయమదెరా । యిల మీద యెవరైన యీకందార్థములు । లోపలి గూడార్థముదెలియ భ్రమను జెందరువారు । నిశ్చాయమదెరా । కృష్ణదాసు నిశ్చాయ మిదెరా ॥ * * * * * *

౧౭౫. బరులు నేననక నిండిన దెరిగింపుమదేమొ । బయ లు । యేనొరులనుచుగ యెరుగునీవెవరు। యీలె నెరుకను। వున్నా వు। వుంటె యిదిలేనంచనుకో । నేనో । నినునీ మదినీ లేననుకో । యెరిగి యీలె నెరుక యిట్లాలేకుండితె పరిపూర్ణమొ । దాన్నె పగిది గుర్తెరిగేము । యిదిలేనంచనుకో । నేనోనినునీ । మదిని లేననుకో ॥ * * * * * *

—(హితోపదేశము)—

౧౭౬. మానవుడు చేయబూనిన । దానినిలోతెరిగ ॥ చేయ

దగునని మదిలో। నేనెరిగి నీకు జెప్పితి। పూనుమురుచి బుట్టదేని పోనీమనుసూ। రుచిబుట్టీతె। పూను నీమనుసూ। నేనేమీ యనబోతె నీకేమి దోచూనో। లేనినిష్ఠూరము లేకుండుటే లెస్స। పోనీమనుసూ। రుచిబుట్టీతె। పూనునీమనుసూ॥ *

౧౭౭. హరికర నఖముఖ విదళిత। కరిమస్తక గళితమైన। ఘన మౌక్తికముల్॥ దొరికిన నెరుకలు గురిజలె। ధరియింతురు రెంటి విలువా। తమ రెరుగక నెకా॥ అట్లనెబోధ। క్రమమెరుగ కనెకా। పరిపూర్ణ బోధాను నెరిగింపుచుండిన। యెరుకాకె। కొందరు మరి గెరిమార్గాము। తమ రెరుగక నెకా। అట్లనెబోధక్రమమెరుగక నెకా॥

౧౭౮. ప్రొద్దున నిద్దుర మేల్కని। వద్దికి యేతెంచిగురుని। వక్రజనితమా। సుద్దులుమ్రొక్కి వినుముయే। ప్రొద్దిదిబహు ముద్దు సుమ్మి। పుట్టీనందులకూ। గురుచరణాము। పట్టీనందులకూ నిద్రావహా భక్తిచే। నీవిట్లు। జేసీతె। దిద్దితీరిచిబోధ తెరువూ జూపునునీవు। పుట్టీనందులకూ। గురుచరణాము। పట్టీనందులకూ॥

౧౭౯. నామాట లెస్సవినుమా। సామాన్యంబనుచు జూడ జనదీబోధ। ప్రేమాతిశయమునరగని। వేమారిది గురుని నోట। వినవలెసుమ్మీ। నిత్యము చదువు। కొనవాలెనమ్మీ। నామరూపక్రియ నటనలు గలిగీన। దేమివస్తువౌదాన్ని। యెటు నిల్వనివ్వాదు। వినవాలెసుమ్మీ। నిత్యముచదువుకొనవాలెనమ్మీ॥

౧౮౦. అన్నము దిన్ననుఆకలి। తిన్నగనీరంబుద్రావ తృష్ణ యురోగం। బెన్నగ నౌషధసేవను। జన్నకిియంయెరుకనిల్వ జాల దోయన్నా। యీబోధనీ। చెవులాతో విన్నా। కన్నూలతో జూచి కడముట్ట జదివీన। నిన్నెన్నటికి యెదుట నిలచుండి కను గొన। జాలదో యన్నా। యీబోధనీ చౌలతో విన్నా॥ *

౧౮౧. జనన మరణప్రవాహాము। నణచునుయీబోధపట్టు డని సాధువులిచ్చిన। నొల్లకుండివారలు। జనినపుడాబోధమీాద। జనియించిప్రేమా। వెదకెదరట్టి। జనచేష్టలేమా। యనితోచి నీకు

నేవిన జెప్ప వలసె । నీవునుయీబోధను వల్లననకు దొరుకదుమళ్ళి । జనియించి ప్రేమా । వెదకెదరట్టి । జనచేష్టలేమా ॥ *

౧౮౨. చక్కెర మెక్కక లోకులు । చక్కెర మాధుర్య మెరుగ । జాలరటువలెన్ । మక్కువతోవిని చదువక । చక్కగ గ్రంధార్థ మెరుగ । జాలేర జనులూ। కావుననీవు। చాలించిపనులూ చొక్కామీ గ్రంధాము చూడూమి కొనవేళ్ళ । యిక్కాడితో జన్మ మెత్తావు సరి । తెలియజాలేర జనులూ । కావుననీవు ॥ చాలించిపనులూ ॥ * * * * *

౧౮౩. గూఢార్థ మెరిగి సతతా । రూఢుండై నతడు గ్రం । ధరుచిగొనడుభువిన్ । గాఢతరజ్ఞానంబున । మూఢుండైయున్నవాడు మొదటికె వినడూ ॥ సుజనుల పొడ ముదమొప్పగనడూ । వాడు వీడనరాని వాడెగ్రంధమువినె॥ వాడు నిశ్చయమిట్టి । వార్తలెరుగని వాడు । మొదటికె వినడూ । సుజనులపొడ । ముదమొప్పగనడూ ॥

౧౮౪. తాబేటి తలపుచేతను । తాబేల్పిల్లల క్షుదార్తి । తలగుట తెలియుట । తాబేటి గర్భమందున ॥ తాబేలై పుట్టకున్న తరమా యితరులకూ । సద్గురుబోధ । ట్లరయనితరులకూ । యేబాధ లెరుగాని యీబోధ గలవారి ॥ చేబోధ బడయాక చేకోన దలచీతె తరమా యితరులకూ । సద్గురుబోధ ట్లరయ నితరులకూ ॥ *

౧౮౫. ఈతాపేక్షను మనుజులు ॥ నూతిదరిం జేరినిల్చి నోటగాలిగినన్ । యీతేల వచ్చువారికి । చేతులతో నీళ్ళమీద । చేరీ యీదకనూ । మునునేర్చిన । వారిదించకనూ । యీతీరుగనె దేశికేంద్రుడు దెల్పాక । చాతుర్యమునబోధ సాధించనయ్యీన । చేరీయీదకనూ । మునునేర్చిన । వారిదించకనూ ॥

౧౮౬. ప్రవిమల చిత్తుడు శిష్యుడు । సవినయముగ దేశిక పకు శరణాగతుడై । త్రివిద ప్రపాదములగొని భవనాశస్థితులులేని పద్ధాతి వినినన్ । తిరిగిరాని పద్ధాతి గనినన్ । భువిలో వానిసాటి బోల్ప నెవ్వారులేరు । అవిరాళ భక్తిసి వారీతి నుండేపి పద్ధాతి విని

నఁ । తిరిగిరాని పద్ధాతి గనినఁ ॥ * * *

౧౮౭. ఉపనయముగానిదె తా । నుపనయనము మీఁది చదువు । నూహను గొనినఁ । విపరీత మగును దానను । చపలుడు బ్రాహ్మణుడుగాడు । చర్చించిచూడా । శూద్రుడువాని యర్చించరేడా । ఉపమూచే బోధట్ల ఊహించి నిక్కోటి కపటాచిత్తుఁ సాదు గణముతో సమమానె । చర్చించి చూడా । శూద్రుడువాన్ని యర్చించరేడా ॥ * * * *

౧౮౮. మంత్రముచే సంతెట్లగు । తంత్రము లేకున్నకాదు । తంత్రము చేతఁ । మంత్రములేకను వడుగిల । మంత్రము తంత్రంబు రెండు । మరిగూడుకోనీ । కార్యములన్ని జరిగించుపూనీ । మంత్రతంత్రములాలో మర్మాము గురుడెరుగ । మంత్రతంత్రములాలో మరుగెరుగు గురునిచే । మరిగూడుకోనీ । కార్యములన్ని జరిగించుపూనీ ॥ * * * * * *

౧౮౯. సకల జనుల సమ్మతిగా । నొక్కరైనను నడువలేరు నుర్వీస్థలిపై । మకరాంక జనని జనకా । ద్యకలంకుళలోను నేనీవననేమి గణనా । బోధందితర । జనులేమి గణనా । వికలామానసుడ్వై వెతనొంద బోకు నీవకుటిల భక్తుడవని । తెల్పితీ బోధ । వననేమి గణనా । బోదందితర జనులేమిగణనా ॥ * *

౧౯౦. బలదన విద్యలు దుష్టుల । కిలగలిగిన నోరుల నొంతుఱర్శ్యమునఁ । బలదన విద్యలు శిష్టుల కిలగలిగిన నోరులబ్రోతు । రెంతో మోదమునా । నీవీరెంట నెరిగి మోదమునా । కలలోననైన దుష్టుల చెంతజేరాకు మెలమి శిష్టులచెంత కలనైన వదలాకు యెంతో మోదమునా । నీవీరెంటి నెరిగి మోదమునా ॥ *

౧౯౧. అందమగు స్వాతివర్షపు । బిందువు లెందెందు బఢునా పృథివినిత । ద్బిందువులు పాదివశమున । జెందునుతగు నామరూప చేష్టాదికమునూ । అట్లనె నీవు । జెందె విన్నియునూ । మందితో జతగూడి మాట్లాడినంతలో । అందూకె సహవాస మర

యీాము తగుదాన్ని చేష్టాదికమునూ । అట్లనెనీవు । జెందె విన్ని యునూ ॥ * * * * * *

౧౫౨. జారులకు లోకులందరు । జారులవలె తోచబడుట సహజ గుణంబౌ । చోరులకు సకల జనములు । చోరకులని మదికి । దోచు చునికి సహజమురా । అట్లనె । దుష్టాత్మునికి సహజమురా । పారాము లేని సం । సారాబ్ధి దాటించు వారిని తమవంటి వారిగ గనుటట్టి । వునికి సహజమురా । అట్లనె దుష్టాత్మునికి సహజ మురా ॥ * * * * * *

౧౫3. గురుడు నరుడనుచు దలచిన । గురు మంత్రము మర చియున్న గురుపుత్రుల నా । దరణ యొనర్చక యుండిన । గురువును విడనాడి రెండో । గురుని జేరిననూ । సద్గురుబోధ । నెరిగి దూరి ననూ । యెరుక మహాత్యము యెరిగీన యిటువంటి । నరునాకు దప్పాదు నరకాము నిజమింకో । గురుని జేరిననూ । సద్గురు బోధ । నెరిగి దూరిననూ ॥ * * * * *

౧౫౪. మలయాద్రి చెంత చెంచుల । కిల చందన । భూరు హాములె యింధనమట మి । క్కిలి గలుగబట్టి యట్లనె । చులుకన సుమి యింటగలుగు । సూరిభూషణుడూ । బహు మాన్యుడూ ॥ దూరస్తుడెపుడూ । తెలియాని వారికి తెలిసేది కఠినాము తెలిపీచె దెలసీతె తెలియా జేసును బోధ । సూరిభూషణుడూ । బహు మా న్యుడు । దూరస్తు డెపుడూ ॥ * * * *

౧౫౫. చూచిమది దెలసి శిష్యుని । యాశయమును తగిన బోధ నతనికి దెలియఁగ । జేసి ముదమంద జేసెటి । దేశికుడే ముఖ్యు డనుచూ । తెలుసుకో వోయీా । కనియత గాణ్ని । కలుసుకో వోయీా । చేసి నీదయతో నీయాశ సంపూర్తిట్లు । వ్రాసైతె వేసుకో చూచేవు తార్కాణ । తెలుసుకో వోయీా । కనియత గాణ్ని । కలుసుకో వోయీా ॥ * * * *

౧౫౬. తనభార్య రూపు రేఖలు । తనపుత్రుల సద్గుణములు తన సంపదయుఁ । తనపెరటి మందుచెట్టులు । తనగ్రామపు సాధు

జనులు । తనకు మెప్పౌనా । యీ యిలలో యెం । తటి వారికైనా । వినలేదె నీవాహల్యను జూచిమోహించె । ఘనవాహనుండు చక్రిని భార్యగలిగుండి । తనకుమెప్పౌనా । యీ యిలలో యెం । తటి వారికైనా ॥ * * * * *

౧౯౭. విననేర్చి చెప్పనేర్చిన । మనుజులకే దీనిలోని మర్మ ముదెలసుగా । వినజెప్ప నేరకుండిన । మనుజులు యీబోధలోని । మర్మామెరిగేరా । దీనందుండే । ధర్మామెరిగేరా । జనులె కొబ్బ రికాయ తిననేర్పు గలవారు । తిననేర్చున్నా కోతి । తనకా కాయ బ్బీన । మర్మామెరిగేరా । దీనందుండె । దర్మ మెరిగేరా ॥ *

౧౯౮. నేనెంత లెస్స జదివిన । దీనిని దెలియంగ గలరె దేశిక వర్యుగా । పూనిసేవించ కుండిన । మానవులది యెట్లనన్నా మరి వినవోయీ । నామాటందు । మనుసుంచ వోయీ । వాన కాలములోని వర్షాము వొకబిందు । వైన ముట్టను నిల్వ । దది నిశ్చ యమెకద । మరివినవోయీ । నామాటందు మనుసుంచవోయీ॥ *

౧౯౯. రతికోరకు గాదె సతిపతి । కతిహితమతి సేవజేయు నటువలె బోధ । స్థితినీకు కుదురుటకు । సమ్మతితో గురుసేవ జేయు మా । నీతివంతా । అభిమానాము । పోని నీదంతా । అతనీకి దయవస్తె ఆరనిమిషమున బోధ । స్థితినీకు కుదిరించు సిగ్గు । విడచి కొల్వుమా । నీతివంతా । అభిమానాము పోని నీదంతా ॥ *

౨౦౦. పెత్తనమున యేనుంగిల । చెత్తను దినవలసె చీమ చిన్నతనమునే । హత్తుకొని తినును చక్కెర । యిత్తరి యీరెం ట్లోనీకు । యిష్టమేదైతె । చేకొనుమదె । స్వష్టామిదైతే । పెత్తన మున చేటు పెంపొందు చుండగాను । చిత్తాములో దెలియ । చిన్న తనమె మేలు । యిష్టమేదైతే । చేకొనుమదె । స్వష్టమిదైతే ॥ *

౨౦౧. ఇవి వినుమని నను సుజనులు । చెవియొగ్గెద రివియు సృష్టిజేసి కృతికిబల్ । చవిబుట్టింతు రదెట్లన । శివుడు కళానిధిని చక్రి । జేసేనలేదా । నీనుదిశంకా । బాసేనలేదా । అవనీలో శ్రీరాముడవగుణి నాహల్య । నెవరేమియన । కుండ । సవరించి

సుగుణీగ । జేసేన లేదా । నీమది శంకా । బాసేనలేదా ॥ *

౨౦౨. పుట్టింట బిడ్డ బహుగా । దిట్టైయుండినను యెవరు । దిట్టరు భువిలో । పుట్టింటి వారుకోడలు । దిట్టైనను అత్తవారు । దిట్టేరు సుమ్మీ । చేతులకొద్ది । కొట్టేరు సుమ్మీ । అట్టుంబలెనె బహు దిట్టైన శిష్యుని । తిట్టాడు గురుమూర్తి । వట్టివారుజూస్తె తిట్టేరు సుమ్మీ । చేతుల కొద్ది । గొట్టేరు సుమ్మీ ॥ *

౨౦౩. అందముగ ఘనులు మెచ్చెద । రెందుకు మెచ్చెదరు దీన్ని యితర జనంబుల్ । చందురుడుదయమందిన । సింధువు చెలరేగినట్లు । చెలగూనె చలూ । కోనేలూ నూ । తులు భావులేలూ । మందయానల పొందు మగవారె నుతిజేతు । రెందూకు నుతిజేతురిల షండపురుషూలు । చెలగూనెచలూ । కోనేలూ నూ । తులు భావులేలూ ॥ * *

౨౦౪. కాకంబులు సంపూర్ణ । తటాకస్థ జలంబు లెట్లు తాగక తృషచే । గైకొనునో కుంభజలమ । ట్లీకలయుగమందు । దుష్టులింపుమీరగనూ । విల్వరుబోధ । కంపూబారిననూ । మీకు దీనికె లంకె మాకేలయిట్టి । చికాకు కొక్కోకమైతె గైకొందు మందూకు । యింపుమీరగనూ । నిల్వరుబోధ । కంపు బారి ననూ ॥ * * * * * *

౨౦౫. కుచ్చితమతి యగు పురుషుని । చెచ్చెర వినుమనుచు జదువ శిష్టులవలె తా । ముచ్చట పాటుగ వినడివి । కుచ్చుల కుళ్లా యికుక్క । కూనకెందుకురా । పిడుదుకు దుగ్ధ । పానమెందుకురా । హెచ్చైన ముత్యాలు పచ్చాల పతకాము । గృచ్చి పేరుగ జేసి తెచ్చి వేశితె కోతి । కూన కెందుకురా పిడుదుకు దుగ్ధపానమెం దుకురా ॥ * * * * * *

౨౦౬. అక్షయబోధస్థితిగల లక్షణవేత్తలకు మెప్పైన కృతులలో । కక్షుకు తప్పులు కుమతి । పరీక్షింపుచునుండు నెన్నో ।

రీతూలవినుమీా । తద్భావమీా । రీతీదెకనుమీా । మక్షికమెప్పుడు మానిసుగంధాదు లీక్షించు వ్రణము పరిత్యజుమెకద । యెన్నో రీతుల వినుమీా । తద్భావమీారీతిగనుమీా ॥ * *

౨౦౭. రమ్మని పిలువనిదే । పద్యమ్ములు । జదువంగవచ్చి యతినిందించుర । సమ్మతిగాక కుమతివిని । యిమ్మహియది యెట్ల నన్న । నిట్లానెవినుమీా । వానిబుద్ధ్యాదట్లానె కనుమీా । బొమ్మలాటలాడిచ్చు బొమ్మతానొకటిచీ । పామ్మానియనినాహాస్యమ్ము నర్చదెపోక నిట్లానె వినుమీా । వానిబుద్ధ్యా దట్లానెకనుమీా ॥

౨౦౮. వటియించిన చన్నులుగల । కుటిలాలకి నిందజేయు గుత్తపురవికెర । యెటునవలె తనతప్పెరుగక । నటునవలె గ్రంధమును మెచ్చ । జతిమర్జనుండూ । లేనిదెతప్పు । వెతుకుచూనుండూ । యిటువంటిబోధనే నెరిగెదెట్లనుకోక । కటువాక్యములుబల్కి ఘనుల గాసిలజేయు । నతిమర్జనుండూ । లేనిదెతప్పు వెతుకూచునుండూ ॥

—(గురుకృప)—

౨౦౯. అపరోక్షుమానె మనుజుల । కుపరోక్షుంబైనబయిలు గురుకృలేకర । అపరోక్షుమాను మనుజుల । కుపరోక్షుంబైన బయలు గురుకృపగలుగా । కీలిదెలేని । యెరుకాతా తోలుగా । విపరీతమాాబుద్ధి విడిచి నీవెప్పూడు । ఉపచారములుచేయు చుండూము గురునీకి । గురుకృపగలుగా । కీలిదెలేని యెరుకతా తోలుగా ॥

౨౧౦. యెరుగననేటిది యెరుకె । యెరుగుదునని తనను పరుల నెరిగెదెరుకే । యెరుగ నెరుంగుదు ననుదా । న్నెరుగుచు నుండేటిదెరుకే । నిరుపామబుద్ధీ । నీవెరుగిదీ నిగమప్రసిద్ధీ । గురుమంత్రమనియేటి గృద్దాలి తోటియిా । యెరుకాకూకుడు వేరు। నెరిగి త్రవ్వితెచాలు । నిరుపామబుద్ధీ । నీవెరుగిది। నిగమప్రసిద్ధీ ॥ *

౨౧౧. ఎరుకేకోశముతైదెరు।గెరుకేభూతముల నెరుగు నెరుగును సర్వం । బెరుకే యెరుక నెరుంగును । యెరుకను గుర్తెరుగ వేరె । యెరుకవున్నాదా । వున్నదంటె । నరకామెకాదా । నిరతాము

గురుసేవ పరతంత్రులగుచు । తత్కరుణాకు పాత్రులైతె । యెరుకమాలినవారి కెరుకావున్నాదా । వున్నదంటె । నరకామెకాదా ॥

౨౧౨. గురుమంత్రముచే నిలువని । యెరుకను పరిపూర్ణమనుచు నెరిగినిరతముగా । యెరుకై యుండినవారల । తెరువికనీకెలవట్టీ దీజోలిమానూ । యెరుకలేని । యాజోలిబూనూ । గురునిచే పరిపూర్ణ మరసియీతెలసీన । యెరుక నెన్నటికినీ వెరుగాకు మిదివట్టి । దీజోలి మానూ । యెరుకలేని యాజోలిబూనూ ॥ *

౨౧౩. గురుతను కలలోనారీ । నరులూరికెవచ్చిపొంది నయముగ సుతులం వరకన్నియలను గాంచియు । గురువరుచే మేలుకొంటె । గురుతుండదన్నా । ఆపైమాట । నెరిగదేదన్నా । యెరుకొక్కటుంటెనే యేర్పాటులుండూను । యెరుకొక్కటేగితె యేర్పాటు జేసేటి । గురుతుండదన్నా । ఆపైమాట నెరిగదేదన్నా ॥

౨౧౪. నినునను నివుకలగాంతువు । నినునను కలలోన గాంతు । నేనొకవేళ్ళగా । నినునను నివు నేననునిను । గనుగొనగాగలమె । మేలు కనినామీదటనూ । గురుబోధట్లా । వినినమీదటనూ । మునుపూ గలిగినయెరుక మొదటికె నిలువాదు। నినునన్ను నేనన్ను నినునీవెరుగుటమెట్లు । కనినామీదటనూ । గురుబోధట్ల వినినమీదటనూ ॥ * * * * *

౨౧౫. లేదులేదనుచు యెందరు । వాదించిన లేకపోదు పరిపూర్ణముదా । పోదుపోదనుచు నిల్పిన । పోదని యనుకోకు। యెరుక పోనెపోచుందీ । గట్టిగలేచి । పోనెపోచుందీ । వాదభేదములేనివారిచెయెరుకాది । పాదూపెకిలించేటి పద్ధాతి నెరిగీతె । పోనెపోచుంద్ గట్టిగలేచి । పోనెపోచుందీ ॥ * * * *

౨౧౬. మేనెరుకల రెంట్లోనొక । దానిని యెడబాసిచేయ తరమాపనులగా । మెనికి యెరుకకు గావున । మేనన యెరుకెరుక యనిన । మేనాని యెరుగూ । యీరెంచ్ని । నివు నేనానియెరుగూ యెరిగి వీట్లతొంబయలు నెరిగి మేనెరుకాల । తిరిగిచూడకుచూస్తె

గురుని పాదములాన । మేనాని యెరుగూ । యీరెంట్ని । నీవు నే నాని యెరుగూ ॥ * * * * *

౨౧౭. మరుపు సుషుప్తియు మూర్ఛయు । మరణంబుసమాదియనుచు మానవులెరుకన్ । దొరిగిన నొరునిశరీరము । నెరిగెద రానరుడు । మేను నెరుగాదోయన్నా । తననైనతా । నెరుగడో యన్నా । యెరుకుండితేయేమి తిరిగిపుట్టుచునుండు । తిరిగి పుట్టడు వాడె । గురుబోధ గలిగితే । యెరుగడోయన్నా । తననైనతా నెరుగడోయన్నా ॥ * * * * *

౨౧౮. పరిపూర్ణమెరుకలివియని । యెరుగని బయలందు లేని యెరుకతనకుదా । నరుదెంచిట గురుశిష్యుల । తెరగునమాట్లాడి రెంట్ని । దెలసితాజనునూ । ఆపైమాటా । పలికెదేదికనూ । అర మరలేకనే నెరించినట్టియీ । గురుబోధ పాత్రూల నెరుగాక తెలి పేవు । తెలిసితాజనునూ । ఆపైమాట । పలికెదేదికనూ ॥ *

౨౧౯. స్థిరమగు పరిపూర్ణమున । స్థిరమగు యీ యెరుక నెరుక దెలియు జగముల్ । యెరిగిన దెరుకేకద స । ద్గురుకృపచే యెరుకబోతే । గురుశిష్యులేరీ । నోరెత్తాక । మరివినరోరీ । గురుని పాదములాన గురుతు లేనటువంటి । పరిపూర్ణ మొకటుండు పలుక రాదట్లుంటె । గురుశిష్యులేరీ । నోరెత్తాక । మరివినరోరీ । *

—[గురునిర్ణయము)—

౨౨౦. బయలెరుకలు శిష్యునకున్ । దయతో గురు డెరుక జేసి తరువాతనుసం । దియమేమి లేకయెరుకన్ । నయమున విడిపించుగురుడూ । నయశాలిగాదా । నీమదికేది । నాటెనలేదా । భయ భక్తి । గురుసార్వభౌమూనిసేవ । నిశ్చయమూగ జేసితే జయ మందెదవు గురుడు । నయశాలిగాదా । నీమదికిది నాటెనలేదా ॥

౨౨౧. పదిరెండక్షరములుగల పదముల మంత్రార్థమెరిగి । సద్గురుకృపచే । పదియారక్షరములుగల । యదియెట్టిదో తెలిశెనేని। యతడె సద్గురుడూ । యివి రెండెరుగ । నతడేడిగురుడూ । మొదటి

దిపరిపూర్ణమును దెల్పు నెరుకాను । తదనంతరపుది బోధనుజేయు నివిదెలిసి । నతడే సద్గురుడూ । యివిరెండెరుగ । నతడేడి గురుడూ॥

౨౨౨. పరిపూర్ణ మిదుగోయిదుగో । యెరుకను చూపించి లేని । యెరుకనులేదం । చెరిగించిన గురుడేసరి । యెరుకను నిల్పేటి గురుడు । యెందుకోయన్నా । తద్బోధ నీకెందుకోయన్నా । శరణన్నవారి మస్తకమందుచైబెట్టి । తిరమూగ యెరుకానుతీసివెయ్యని వాడు । యెందుకోయన్నా । తద్బోధ నీకెందుకోయన్నా ॥ *

౨౨౩. యెరుకభ్రమగల్గు శిష్యుని । పరితాపము మాన్పినట్టి పండితుడెతడో । గురుడతడే కాని గురుపులె । గురువులమని । పొట్ట కొరకు । గొలిగెవారెల్లా । వారికిబోధ । తెలియూటకల్లా । పరిపూ[illegible] యెరుకనేర్పడజెల్పి । యెరుకాను విడిపించ నెరుగాక । గురుపుత్రై । గొలిగెవారెల్లా । వారికిబోధ । తెలియుట కల్లా ॥

—(శిశ్రూష విధానము.)—

౨౨౪. గురుశిశ్రూష నొనర్చుట । నెరిగించెద నెట్లననినయే ర్పడ వినుమా । నరులిష్టదైవములకును । పరిచర్య యొనర్చునట్లు । భక్తితోడుతనూ । గురుమూర్తిక । త్యక్తితోడుతనూ । నిరతామరమర లేక నీవు సల్పితివేని । గురుబోధమరుగు । సద్గురునీ । చెదెలిసేవు । భక్తితోడుతనూ ॥ గురుమూర్తిక । త్యక్తితోడుతనూ ॥

—(గురుమంత్రనిర్ణయము)—

౨౨౫. మరుపుసుషుప్తి మరణముల్ । వరిపూర్ణంబునకుసాటి పరచి యెరుకకును । మరియాది మేలుకపుట్టువు । నిరుదెరగుల నెరిగి యెరుక । నెగరజిమ్మోయి । ఆపైనుండె । దెరిగెదెట్లోయి । గురుమంత్రమిదెనుమ్మి మరువాక యేపొద్దు । స్మరణజేసితివేని । తిరిగిపుట్టవునీవి । నెగరజిమ్మోయి । ఆపైనుండెదెరిగెడెట్లోయి॥

౨౨౬. ఆమంత్రయుగము దెల్పెద । నేమముతో దలుపుముత్త దీబట్టబయల్ । యేమీలేదని పలికిన । యీమంత్రమె ద్వాదశాక్షు । రింకోటీ వినుమీ । యెప్పుడునోట యివి మరువకనుమీ

యీ మూలములేని గుర్తెరిగె శరీరాము । యేమిలేదనియంటె ।
యిదెషోడశాపూరి। యింకోటి వినుమీ। యెప్పుడునోట యిదిమరువ
కనుమీ ॥ * * * * * *

—(గురుమంత్రార్థము)—

౨౨౭. తొలుమంత్ర పర్థమెక్కడ । కలదోయని వెదుక
నేల కలదంతటయా । వలిమంత్ర పర్థమెక్కడ। కలదోయని చూడ
నేల । కాదాచూచేదీ । వినేది యనేది తినేది । అలతొలుతదాన్ని
నీవవలోకనముజేసి । కలకాల మెరుకాలు గలదాన్ని విడువెరుక ।
గాదా చూచేదీ । వినేదీ యనేది తినేదీ ॥ * *

—(గురుమంత్రజపము.)—

౨౨౮. రానిది పోనిది బయలని ॥ లేనిది యీయెరుక య
నుచు లెన్నగ దృఢమా । దానుక నీవీమంత్రము । మానక జపి
యింపుచుండు । మానీతిశాలీ । లేనిదిలేదు । మరువాకీజోలీ। లేనిది
లేదాని పూని నిశ్చయమైతే। తానొక్కటుండును గాని యెట్లన
విను । మానీతిశాలీ । లేనిదిలేదు । మరువాకీజోలీ ॥

—(మంత్రరహిత నిర్ణయము.)—

౨౨౯. ఇదిదప్ప యేమిలేదని । మొదటిది మొరబెట్టుచుం
డు ముదమునవినుమా। యిదియేమిలేదు పొమ్మని। వదలకరెండోది
లెస్స । వదరూచుండునురా । బయలెరుకాల నిదినిశ్చయమురా ।
అదిగాననీరెంటి నరసినీవిప్పూడు । విదితాముగా రెంట్ని । విడరా
మంత్రములిట్లు । వదరూచుండునురా । బయలెరుకాల । యిదినిశ్చ
యమురా ॥ * * * * *

—(బోధ మననవిధానము.)—

౨౩౦. ఉన్నది పరిపూర్ణములేం । దెన్నటికీ యెరుకయనుచు
నిదిదృఢమాదా । కెన్నుము నేబోధించిన । తిన్నని యీబోధ ।
శిష్య తిలకా మరువకుమీ । సుజనులమోల । పలుకావెరువకుమీ।

నిన్నుకుమతులు వచ్చి నీలో తడిగితెవారికెన్ని । విధములనీ । వెరిగింప కిదిశిష్య తిలకా మరువకుమీ । సుజనులమ్రోల । పలుకావెరువకుమీ ॥ * * * * *

—(ఫలనిర్ణయము)—

౨౩౧. పరిపూర్ణ బోధ నెరిగిన । గురువరుచే బోధగొన్న । గొప్పఫలంబా । పరిపూర్ణ బోధనెరుగని । గురువరుచే బోధగొన్న । గొప్పఫలమానా । అదియట్లన్న కూడి రతిలోనా । పురుషూని చేసంతు పోలతి బడయును బడయు । తరమానవారికె । తమవంటివారిచె । గొప్పఫలమానా । అదియెట్లన్న । కూడిరతిలోనా ॥ *

—(పూర్ణ గురువుయొక్క అవసరము)—

౨౩౨. పరిపూర్ణ బోధనెరుగని । గురుశిష్యులు బోధకొరకు కోరపనిబడుర్ । గురువర్యునొకని మరలను । హరువరమున బుట్టినట్టి యాశిఖండికినీ । భార్యైనట్టి । యబల డంద్రికినీ । వోరుల నిద్దరిని దేవలెనీ । యల్లుడునేను । వరియింతుమని చెప్ప । వనిత నంపినయట్ల । యాశిఖండికినీ । భార్యైనట్టి । యబలాతంద్రికినీ ॥

—(గురుకృపా విశేషము.)—

౨౩౩. గురుమూర్తి కెదుర హంకృతి । దొరకొన్ననుదొంగ త్రోన ద్రొక్కిన చెవులర్ । గురునింద వినిన జేసిన । నరునకు పరిపూర్ణబోధ । నలవీయె తెలియా । కూడదువాన్ని । తెలియాక కలియా ॥ గురుడు దెల్పని పుస్తకరీతిచేపూర్ణ । మరసీతి ఘనియెంతో మురసీన ఘ్యూబోధ । నలవీయె తెలియా । కూడదువాన్ని తెలియాక కలియా ॥ * * * * *

౨౩౪. జనులందరు గురుబోధను । గనిరాజనులందు నేను గలియకయున్నర్ । ననుమన్నింతురె వారని ॥ మనమున దలపోస్తె బోధ మర్మామబ్బినా । అబ్బినవారి । ధర్మామబ్బినా । జనన మరణము లేని ఘనమైన త్రోవనే । గననైతి ననుబోధ గనకున్న యీ బోధ । మర్మామబ్బినా । అబ్బినవారి । ధర్మామబ్బినా ॥ *

౨౩౫. మంతనమున గురుబోధను । యెంతో వింతనుచు నమ్మి తింతేకద । యేవింతలు గనరావనిభా । వంతము నొందేటి వాని । బ్రతుకెంతకంతే । చింతలులేని । గతిగానడింతే । అంత కంతకువాని కతిచాదస్తమెకాని । సంతకూటముతోటి సంభాషించడువాని । బ్రతుకెంతకంతే । చింతలులేని గతిగానడింతే ॥ *

—(గురుకృపా విహీనుల అనధికారత్వము)—

౨౩౬. ఏపురుషుడు గురువర్యుని । శ్రీపాదము బట్టలేదో । సేలుగనాతం ! డిపుస్తకమునుజూచిన । యేపట్టున నిలుపకేగు। నిది నిజమయ్యా । నరులార మీ । మదిదెలియరయ్యా । యీపరమ గోప్యము యెవరెరుగరోయయ్య । నాపలుకు మదిలోన నాటీన వారికే ॥ యిదినిజమయ్యా । నరులార । మీమదిదెలియరయ్యా ॥

—(గురువాజ్ఞాను వర్తన)—

౨౩౭. పరిపూర్ణము నెరుకనునే । నెరిగించితి నీవురెంటి నెరిగితివిగదా । యెరుకను గురుదక్షిణగా । మరివేగిర మివ్వనట్టి । మాటలేమిటికీ । యెరుకతోయింక । కూటమేమిటికి। పరులు నేనని యేటి భావమభావమై । నిరతాము వొకరీతి నిలచుండు మికనట్టి మాట లేమిటికీ । యెరుకతోయింక కూటమేమిటికి ॥ * *

౨౩౮. నేమొదట నిన్నుగనుగొని । యేముక్కలు నీదు చెవులో నిమిడిస్తినో । నీవాముక్కల మూడింటిని । యేమాత్రము మరువకుండ । యీబోధనిస్తే । అంతకెయింత । గాబోధజేస్తే । ప్రేమతోజదువు మి దేమార కెప్పుడు । కామితార్థమునిచ్చు । పోమీ యింటికి । దీవించిబోధనిస్తే । అంతకెయింత । గాబోధజేస్తే ॥ *

౨౩౯ జతనముగ దాచి చదువుము । రతనంబుల హారమి దియు । రసికులగళమా యతనము దీనికినేబహు । యతనము గావించి తెచ్చి । యిస్తిరనేడూ । బోధకుబందో । బస్తారచూడూ । రత నాలెట్లవురాళ్ళు । రతనాలంచనియంటె । రతనాలే పద్యాలే రసికు లెరిగెద రివిసి । కిస్తిరనేడూ । బోధకు బందోబస్తార చూడూ ॥

౨౮౦. నన్నాశ్రయించినావని । యన్నా యీబోధనీకు । ఆతురుటకొరకై । యెన్నోయుక్తుల జెప్పితి । విన్నావాటిన్నినీవు । విడువకెప్పటికీ ॥ నాయాజ్ఞాను । గడువకెప్పటికీ । నన్నునీవు నిన్ను నేగన్నా వేళ్ళెట్టిదో । నన్నునీవు విడలేవు । నిన్నునే విడలేను । విడువకెప్పటికీ । నాయాజ్ఞాను గడువ కెప్పటికీ ॥ * *

౨౮౧. నీమానసమున సంశయ । మేమాత్రము నిల్పబోకు । మికనాతోడే । నామాట నిశ్చయమునే । నేమాత్రము దాచలేదు । నీతోడుసుమ్మీ । యింతకుమిక్కి । లికలేదులెమ్మీ । నామీద తలపుంచు ననుమరువకికనేను । నీమీద దయవుంతు నిజమిందుకిదె వొట్టు । నీతోడు సుమ్మీ । యింతకుమిక్కి లికలేదులెమ్మీ ॥

౨౮౨. నీగురుబోధను నీచె । బాగుగ వినినిండజేయు భ్రష్టులమాటల్ । లోగొని విడిచేవిది । నీకెగురుడీలాటి బోధ । నెరిగించడోయీ । యెరుకలోదె యెరిగించునోయీ ॥ అగురుబోధల నన్నినే దెలసుండి । నాగురుబోధ । నేనయముగ నీకిస్తి । యెరిగించడోయీ । యెరుకలోదె యెరుగించునోయీ ॥ * * *

౨౮౩. నిక్కముగ బీరపీచుల చిక్కుసుమీ విచ్చరాదు ఛీయీ యెరుకన్ । మక్కువ నేబోధించిన చక్కని బోధాగ్నిచేత । సాధించుపోరా ॥ విచ్చేచింత । చాలించుకోరా । చొక్కామాయీ బోధ । కెక్కడ యీడౌను । తక్కిన బోధల । దిక్కుచూడకదీని । సాధించుపోరా । విచ్చేచింత చాలించుకోరా ॥ * *

౨౮౪. పెద్దల నిందయొనర్చకు । పెద్దల సేవించురోరకు పిరిదివియకుమే । పెద్దలతో వాదెంచకు । పెద్దలు జెప్పేటిసుద్ది । పెడచెవుల వినకూ । పెద్దలు నడిచె । నడకనేమనకూ । పెద్దలకన్ననే పెద్దనంచనుకోకు । పెద్దల గనుగొన్న ప్రియముతో మ్రొక్కుము । పెడచెవుల వినకూ । పెద్దలు నడిచె । నడకనేమనకూ ॥ *

౨౮౫. తనకు శరణన్నవారల మనుసెట్టిదో । తరచిచూచి మరితెల్పదగున్ । వినువారికి తగినట్టిది । యనిరిట్లు మహానుభావు ।

లతిచాతుర్యమునా । వినికని నీమను సతిచాతుర్యమునా । ఘనమైన యీబోధ । కరుణోస్తిదీన్ని । చచ్చినదాక । నిదురవచ్చినదాక । మరువాకు । మతిచాతుర్యమునా । వినికనినీ । మనసతి చాతుర్యమునా ॥ * * * * * *

౨౮౬. చెప్పదగు గురుడు బోధను । చెప్పినపని జేసెనేని । శిష్యాగ్రణికిన్ ॥ చెప్పదగదు చెప్పిన పని । తప్పని వాదించెనేని దయదల్చిబోధా । యిద్దరికుండ దగునిట్టి మేధ । చెప్పీముందుగబోధ చెప్పండి పనులన్న । చెప్పగూడదువాన్ని తిప్పాల బెట్టాక । దయ దల్చి బోధ । యిద్దరికుండ దగునిట్టిమేధా ॥ * *

౨౮౭. నాలుగు శిశ్రూషణములు । లోలతగావించుకొనుచు లోకాతీతం । బాలోకించి గురునిచే । యీలోక ముజోలివిడువు । మింతేచాలన్నా । నీతోగూడ । యిదిమరువకన్నా । కీలు దెలియని చదువు చాలాజదివెందుకు । చాలించి నీవిట్టి ॥ కీలు దెలిసితివేని ॥ యింతేచాలన్నా । నీతోగూడ యిదిమరువకన్నా ॥ *

౨౮౮. గురుసూచనైన నరులను । మరిమరి వినుమనుచు జదువు మాపద్యములన్ ॥ గురుసూచన యెరుగనియా । నరులను వినుమనుచుజదువ । నగుబాటవు గదరా । అదియెట్లన్న యిదుగో నేదెల్పెదరా । పురుషాసంగతిలేని । పాలతి కోకోక్కశాస్త్ర । మర సిమెచ్చునెదాన్ని । యతిప్రౌఢసతివలె । నగుబాటవుగదరా । అది యెట్లన్న । యిదుగోనేదెల్పెదరా ॥ * * *

౨౮౯. యెవరుంటె యేమిభయమురా । నవరింతురు తప్పు లుంటె సాధులువిన్నన్ । సవరించ నిప్పుమిదివిని । యువనీతులు నిందజేస్తె । అయ్యేదేమోయీ । అందులోమనది పోయ్యేదేమోయీ । భవనాశస్థితిలేని పద్ధాతి యీబోధ । చోరంగవినిపించు చాటేల మాటేల । అయ్యేదేమోయీ । అందులోమనది । పోయ్యేదేమోయీ ॥ * * * * *

౨౯౦. నాబుద్ధికి సరిపడ్డది । నీబుద్దేకానియన్ని నేర్పులగనినన్ । చీబద్దుల యీబుద్దులు । నాబుద్ధికి మెప్పురావు నాతండ్రి

వినరా । శాబాసు నిన్నేతండ్రిగనెరా ॥ యీబుద్ధి నికమాన కేబుద్ధి బూనాకు । యేబుద్ధి బూనీన । నీబుద్ధి చెడిపోవు । నాతండ్రివినరా। శాబాసు నిన్నేతండ్రిగనరా ॥ * * * *

౨౫౧. కొట్టితి తిట్టితి శ్రమలన్ । బెట్టితి నీమనవి చెవునం బెట్టకపెడచా । బెట్టితి మొట్టితి వెడలన్ । గొట్టితి నీమనసుదెలియ కోపాము లేకా । సరెతెలిసెనీ వోపికపోకా । పట్టుమిచ్చెద యింక నష్టేమి యనిదయ । బుట్టియిచ్చితిబోధ । గట్టివాడవురోరీ । కోపాము లేకా । సరెతెలిసెసి । వోపికపోకా ॥ * *

౨౫౨. నీవెంత కొట్టితిట్టిన ॥ నేవిడిచెవాడగాను నీచరణం బుల్ । చావైన పెండ్లియైనను । నేవిడువ నటంటి వట్టి నిజభక్తుడ వెరా । నేగనుగొంటి । నీనిష్టనేరా । కావున నీకిట్టి ఘనమైన యీబోధ । వేవేగ దయజేస్తి । నీవిదివిడువాకు । నిజభక్తుడవెరా । నేగనుగొంటి నీనిష్టనేరా ॥ * * * *

౨౫౩. నానోటి మాటవెంబడి । తానెప్పుడు సంచరించె తగ నీచిత్తం । బేనదిగనిధ్యీబోధ । నిదానమునీకిస్తి దీన్ని ।దాచూకో సుమ్మీ । నిత్యము నీవు చూచుకొనమ్మీ । యేనరుడైననిన్నీబోధ నడిగీతె । వానిమనసగయాక వానీకి జూపేవు । దాచుకోసుమ్మీ । నిత్యమునీవు । చూచుకోనమ్మీ ॥ * * *

—(దృష్టదార్ష్టాంతములు.)—

౨౫౪. దృష్టాంత మెరుక కేదని । యోష్టము గదిలించగానె యొరులు కలనుచున్ । దార్ష్టాంత మడుగబోధకు। స్వష్టముగాకవ్వా రము । దీపము జూపవోయీ । యీయుక్తిలో। పము జేయకోయీ తుష్టినొందెదరిట్లు దోచిచెప్పితివేని । శ్రేష్ఠామా యీబోధ చేకొన్న వారు దీపముజూపవోయీ । యీ యుక్తిలోపము జేయకోయీ ॥

—(నిజశిష్య నిర్ణయము)—

౨౫౫, జలమునెడబాయనొల్లని । జలచరముల ఠీవిబూని । సచ్ఛిష్యుడు । హృజ్జలజంబను పీఠముపై । నిలిపితరముమాని । గురు

వూనేకొల్చుసుమ్మీ । తదూక్తుల । నేతల్చునమ్మీ । కలకాల మీరీతి గడుపూచు నేప్రొద్దు । తలిదండ్రి దొరదాత దైవమనుచు గురువు । నేకొల్చుసుమ్మీ । తదూక్తుల । నేతల్చునమ్మీ ॥ *

౨౫౬. సతిపొరుగూరికి బోయిన । పతిరాకడ కోరినట్లు భావములోనం । మతిమంతుడు సచ్ఛిష్యుడు । సతతముగురు రాకగోరు సత్యాము వినరా । వానితోటి ॥ సాటెవ్వరనరా । హితునిరాకడను స్నేహితుడు గోరినయట్లు । అతిదరిద్రుడు ద్రవ్య తతిరాగోరిన యట్లు । సత్యాముచినరా । వానిదోటి । సాటెవ్వరనరా ॥

౨౫౭. అతివెలరతిచతురుతలా యతివలచే వారితండ్రు । లరయరనుచు । తత్పతులరయరె రతినట్లనె । మతిమంతుడు గురుడు బోధ । మానీనగానీ । తద్బోధతా । మానాడుపూనీ । అతిదరిద్రుని చేవిద్యార్జించి నతగాడు । చతురుడై విత్తమార్జనజేయు పంతూలు । మానీనగానీ । తద్బోధతా । మానాడు పూనీ ॥ * *

౨౫౮. దేశికుని చరణతీర్థము । కాశీగంగయని । గురుని గనుగొన్నను విశ్వేశుడని యతడుతన । కుపదేశంబొనరించినట్టిదే । తారకమనీ । మనుసందుతా । నీతీరునగనీ । యేశీమయందున్న కాశిప్రయాగ ॥ రామేశుని పురమై ॥ ప్రకాశించు నాశీమ । దేతారకమనీ । మనసందుతా । నీతీరునగనీ ॥ * * *

౨౫౯. గురుచరణజలము । గోదావరియని । గురుమూర్తి రామ భద్రుండని । తత్పురమును భద్రాచలమని । గురుమంత్రమె తారకమని । గురిగలిగినట్టి । తిరిగిరాని । మరుగెరిగినట్టి । నరుడున్న చోటె సుందర శేషగిరిభద్ర । గిరిరంగనాయక పురమానదగియుండు ॥ గురిగల్గినట్టి । తిరిగిరాని మరుగెరిగినట్టి ॥ * *

౨౬౦. ఇంగితము నెరిగిసద్గురు । పుంగవుచే నరుడుభుక్తి । ముక్తిక్రియలన్ । సంగాసంగము లెడలిన । శృంగారమె వానిచేష్ట చూచెవారలకూ । వాడున్నట్లు । తోచెవారలకూ । మంగాళసూత్రమే భంగి శృంగారమొ ॥ శృంగారవతికి । యశృంగారవతికట్లు । చూచెవారలకూ । వాడున్నట్లు । తోచెవారలకూ ॥ *

౨౬౧. దూరమున నుండి విన్నను జేరును సజ్జనుడు । గురుని చెంతకు బోధం । గోరి దుర్జనుడు గోరడు దూరస్తుడుగాక గురుని తోగూడియుండీ । యెట్లని యన్న । దూరాననుండీ। కోరితువెమ్మెద తమ్మి । జేరీ తేనియగ్రోలు । నారీతి నెరుగావు । చేరికప్పలుతమ్మి। తోగూడియుండీ । యెట్లనియన్న । దూరాననుండీ ॥ *

౨౬౨. తనగురుబోధను తాజదివినవిను జనవితతిమదికివింతై యీబోధను నేర్వకున్న వ్యర్థము। జననంబని తోచిశరణు । శరణా నెటట్టూ । వెంటనెవాండ్లూ । దరిజేరెటట్టూ । ఘనమైన యుక్తి జేసీనవాడె శిష్యుడు । అనుమాన మేమిందుగనరాదు। వినవోయి శరణానెటట్టూ । వెంటనెవాండ్లు । దరిజేరెటట్టూ ॥ *

—(గురుస్తవము)—

౨౬౩. గురువర మీనాసందున । యెరుకను తెరగలిగి । యుండె । యిన్నాళ్ళ గొలెక్ । కరుణారసేక్షణములక్ । తెరదీశితి రెరుక మూటా । దీరెనిక్కడికీ। చాలుబోధ దూరెదెక్కడికి । పరిపూర్ణమును లేని యెరుకానుజూపించి యెరుక లేదనియంత్రి యెరుకె లేదా యాను । తీరెనిక్కడికీ ।. చాలుబోధ । దూరెదెక్కడికీ ॥ *

౨౬౪. ధారుణీ కొంతజరించి । విచారించితిగాని యీవిచారమునే నెవ్వారలు జెప్పగవినలే। దారయమీనోటవిన్న దయ్యా గురుమూర్తీ । నా తరమా నుతిజెయ్యా । మీకీర్తి। సారాసనయన పురారి నీరజ బృందారాక ముఖులైన నేరారుమిము దెలియ నయ్యా గురుమూర్తీ । నాతరమానుతి । జెయ్యా మీకీర్తీ ॥ *

౨౬౫. ఘటమెదుట బెట్టిచూపిన। యటువలె బయలుండ జూపి । యతిమాయులచె। నటియింపుచున్న యెరుకను । తృటిలో విడిపి స్తిరిపుడు । దీరెమచ్చంకా । యికబుట్టాదు యేరీతిశంకా । యెటుదోచ కిలువెళ్ళి యిటుమిమ్ము జూచీన। ప్పటినుంచి దయ జేసిప్పటిదాక బోధిస్తె । తీరెమచ్చంకా । యిక బుట్టాదు యేరీతి శంకా ॥ * * * * * *

—(గురుశిష్యోభయనిర్ణయము)—

౨౬౬. హృదయగ్రంది విడుటకై సగయత యీబోధదెల్ప జనదాగురుడై । వదలక చిత్తములో । గురుపదయుగళము దలుపవలదే । భక్తుడైనపుడూ । భ్రాంతిరహిత సక్తుడైనపుడూ । కుదురాదు యివిరెండు గురుశిష్యులకులేక । కదిలీకె లేవట్టి ఘనబోధోక్తస్థితి । భక్తుడైనపుడూ । భ్రాంతిరహిత సక్తుడైనపుడూ ॥ *

౨౬౭. గురుడాస వదలకుండిన । మరిశ్శిష్యుడు । ద్రవ్యలోభ మగ్నుండైనన్ । మరియాదదక్కదిరువుర కెరగుంతుము వీరలతి విహీనులోయన్నా । గట్టిగ దురభిమానులోయన్నా। గురుడు శిష్యుని కన్నకొడుకూగ గనకున్న । గురునిపై శిష్యా । డాగురి నిల్పకుండీన । హీనులోయన్నా । గట్టిగదురభి।మానులోయన్నా ॥

౨౬౮. పతియైనను సతియైనను । నతిసాహాస పరులుగాక యాంతర్యమునన్ । రతివేళ్ళ లజ్జపడ సంతతిగలుగదు చూడుమట్లు । తగదులజ్జించా ॥ గురుశిష్యులు । తగులజ్జనొంచా । మతిని సీపిట్లు సమ్మతిజేసియేయె । సంగతి నన్నడుగుముబోధ। స్థితిసీకుదృఢపరతు తగదు లజ్జించా । గురుశిష్యులు । తగులజ్జనొంచా ॥ *

౨౬౯. అడివి పుశిరికెయు జలనిధి । బొడమిన లవణంబటంచు.బొగడినరీతిం । పుడమిని యీస్థలమందున । కడువేడుక సీవు నేను । గలుసూట వినరా । సీనాప్రేమ । కలసెకనుగొనరా । విడలేవు సీవునన్ను విడలేను నేనిన్ను । పొడజూచి సీవు నేనెక్కడబోక నిలిచిట్లు । కలుసూట వినరా । సీనాప్రేమ । గలసె గనుగొనరా ॥

౨౭౦. కూడిగురుశిష్యులిద్దరు । వేడుకతో బయలువున్న విధమెరిగెరుకన్ । పీడిరిది లేనిదని మాటాడుటకిక యేమిదోచ । దదియేమోకాసీ । వింటిరెమీరలిది । యిందులోసీ । జాడ మీకెరుకాని వేడీతివినుమంచు । యీడికి సరిము । చ్చటాడుమాటకికదోచ । దదియేమోకాని । వింటిరెమీర । లిదియిందులోని ॥ *

—(కపట శిష్య నిర్ణయము.)—

౨౭౧. పరిపూర్ణబోధ దెల్పె పరియంతము సేవజేసి । బహు

నమ్మికగా । గురుమూర్తికి తరువాతను । మరికన్నుల గనని వాని । మార్గాము ఛీఛీ । తలచరాదా । మాట ఛీఛీఛీ । గురువాజ్ఞ యివ నీదే గురువై శిష్యులగూర్చి । గురుబోధదెల్పేటి గురువంచకుని యొక్క । మార్గాముచీఛీ । తలచరాదామాటఛీఛీఛీ ॥ * *

౨౭౨. తనశిష్యులు విన్న తననతి । వినయంబున గొల్చుకొరకు వినుతి యొనర్చు । తనగురువును గురుడింటికి ॥ జనుదెంచిన జూచి । శుశ్రూష నొనర్చకుండా । లేమినిదెల్పి । చనుమానుచుండూ । వినుము కుచ్చిత శిష్యాగ్రణివీడు వీడెట్లు ఘన బోధోక్తస్థితి గనునో గురునకు । శుశ్రూష నొనర్చకుండూ । లేమిని దెల్పి । చనుమానుచుండూ ॥ * * *

౨౭౩. కుటిలాత్ముడైన శిష్యుడు । యిటువలె తాబల్కుచుండు । నింటికివస్తే । యెటుబోవుచుండి వస్తిరో । యిటకిక దర్శనముమళ్లి । యెప్పుడైయానో । యెవరికి దెలుసు । యెప్పుడేమానో । యెటుదోచ దేమైన యిత్తామంచనుకుంటె । తుటుకూన వాకరాగి దుడ్డైనలేదిప్పు । యెప్పుడయ్యానో । యెవరికిదెలుసు । నెప్పుడేమానో ॥ * * *

౨౭౪. జపములు తపములు సలుపును । విపరీతస్మరణ జేయు వేదాంతార్థం । బపరిమితంబుగ జెప్పును । కపటాత్ముడు శిష్యకోటి గనిమెచ్చుకొరకూ । మెచ్చిద్రవ్య । మును యిచ్చుకొరకూ । అపకీర్తి చేతాల కదరినట్లుగుపాడి ॥ ఉపమూచె బ్రతుకూచు నుండు లోకులుతనను । గనిమెచ్చుకొరకూ । మెచ్చిద్రవ్యాముసు యిచ్చుకొరకూ ॥ * * *

—(బోధానర్హులు)—

౨౭౫. జ్ఞానవైరాగ్య భక్త । సమాన నదీస్నాన దేవమంత్రపఠన । తద్ధ్యాన మఖతంత్రములుపర । మానిని రతిగోరునట్టి । మనుజాసంఘముకూ । బోధనుదెల్పు మనిన వారలకూ । తాను బోధించుట తగదు బోధించితె । తానునేననుభ్రాంతి తలగెదేలాగట్టి । మనుజా సంఘముకూ । బోధనుదెల్పు మనినవారలకూ ॥

—(అశరీర పద్ధతి)—

౨౭౬. వొంటుకుదాపల బింద్వోం। ట్లంటించిన కొలదిలెక్క యధికంబగునా । వొంటుకు వలపలబింద్వోక । టంటెంచ లెక్క ఉళ్లక్యాగదనోయీ । వొంటుండి లెం । డాగదనోయీ । తంటా దీరునుజూడు దానివలెనెయెరుక । కంటెబయలును తానుగలిగుండి తపకుళ్ళక్యాగదనోయీ । వొంటుండీలేం । డాగదనోయీ ॥

౨౭౭. నీకలలో నిను నన్నును । లోకుల లోకములజూచి లోపలి భ్రమచే । నాకరుణాబడసి మేలుక చేకొని కలకల్లజేసి । చేరేదవెటకో । సర్వమునీతో చేరినీయుటకో । ప్రాకాటముగ బట్టబయలెరుకలీరీతి । నీకు దెలిసినమీాద నిలువాక వేవేగ । చేరేదవెటకో । సర్వమునీతో చేరి నీయుటకో ॥ *

౨౭౮. కలనెడిబాసిన మనుజులు । కలలోపలి పనులు చేయు కలవారసనా । కలవారుగారు వారల । వలెయెరుకను గురునిచేత । వదలెరుకలోనా । గలపనిచేయు । వలదెరుకలోనా। కలవారంచనినోట పలుకూట మరయాక ॥ పలికీనవారికి తొలగాదు పాపాము । వదలెరుకలోనా । గలపనిచేయు । వలదెరుకలోనా ॥

౨౭౯. క్షితిలోన నరుడుపక్వా । న్నతతిని దిని కక్కిమరల నాకునే యతిసంస్కృతి విడిచితిరిగి పూనునె । వితరణశాలిచ్చినట్టి । విత్తామడిగినే । సత్యవాదీ । సత్యామడిగీనే । ప్రతిలేని గురుబోధ స్థితిజెందియెరుకాని । గతిసంగ్రహించాడు । కృతకృత్యుడిచ్చిన । విత్తామడిగినే సత్యవాది సత్యముడిగేనే ॥ * *

౨౮౦ జగమువలన సంకల్పము । జగమాసంకల్పమునను జనియించునువే । రగుపడదు జన్మమందిర ॥ మగుపడ దెడబాసి నిల్వ । వారెండెన్నటికీ । బయలును గనినీ । వీరెండెన్నటికీ । యికదల్పబోకూాము యివిబుట్టుటుళ్ళిక్కి । మృగజలమగుపడ్డ మి ద్యంచెరిగినమాడ్కి । యారెండెన్నటికీ । బయలునుగని నీవి । రెంటెన్నన్నటికీ ॥ * * * * *

౨౮౧. గురుడచల చలములను తన । కెరిగించిన శిష్యుడె రిర యెరుకై యుండక । యెరుకను నిల్పుకుమని నను । యెరుకను విడనాడి శిష్యు । డెట్లుండు నంటే । అట్లనెనే నింకెట్లుండు నంటే । పురుషుడు లేనట్టి పొలతి సౌందర్యాము । మరిమరి కలిగుండి । మరి లేనట్లని యుంటె । యెట్లుండు నంటే । అట్లనెనే నింకెట్లుండు నంటే ॥ * * * * * *

౨౮౨. యెరుకను విడనాడి నయా । పురుషునిస్థితి యెట్టి దనిన పొందుగ వినుమీ । సరిపడు సరిపడదనకన్ । సరిగా వర్తింపు చుండు సమరస బుద్ధిన్ । కార్యములందు । సహజ ప్ర । వృద్ధిన్ । పరిపారి విధమూల పరుపూలు బెట్టాడు । మరి వైరాగ్యము చేత మానుకొనుండాడు । సమరస బుద్ధిన్ । కార్యములందు । సహజ ప్రవృద్ధిన్ ॥ * * * * * *

౨౮౩. అనహంకారుడని మిషుడు । గనుకనె విశ్వంబనేటి కలగానడ హం । బనువాడు సనిమిషుడుగా । వున విశ్వంబనేటి స్వ । ప్నోద్యోగాము బూని । చేయుచు యూం । వుద్యోగాము మానీ । యునునూ సప్నోద్యోగమునకు నేకారణ । మనితానని మిషుడెన్నడనుకోడీ మాటా ను । ద్యోగాము బూనీ । చేయుచు యూ వు । ద్యోగాము మానీ ॥ * * * *

౨౮౪. కలమేలుకొన్న పురుషుడు । కలలోపలి బాము లెరుక గలిగుండగనే । తిలకింపలేవు గురుకృప । తెలివొందిన వాని కింక । తిప్పాలున్నావే । తెల్పర కొద్ది గొప్పాలున్నావే । తలిదం డ్రి వొరదాత కుల దైవ మాప్తులు । కలబాంధవులు దేశికులని నమ్మితే యింక । తిప్పాలున్నావే । తెల్పర । కొద్దిగొప్పాలున్నావే ॥

౨౮౫. ఈరీతి స్థితిగలిగిన । నేరుపుశాలి యితర జనులనిం దాస్తుతులన్ । తారేగిచేయు డెన్నడు । వారలు మరి జేసిరేని వల దాని యునడూ । చెవియొగ్గి । కావలె నాని వినడూ ॥ వారు మీ

వారు మావారు వీరనుకొంచు । సారేకు వీధిలో పోరాడేవారిని ॥ వలదానియనడూ ॥ చెవియొగ్గి । కావలెనాని వినడూ ॥ *

౨౮౬. ధ్వనిమొదలగు తన్మాత్రలు । గనుకొనగా లేశమైన గాన్పించనిచో । టునుబట్టబయలుగాగని । ధ్వనిముఖతన్మాత్రలున్న దాన్నె యెరుగకనూ । గనియీరెంట్లో దేన్ని యెరుగకనూ ॥ వునికి గలిగినయట్టి । ఘనుని సన్నుతిజేయ । జనులాకు సఖ్యమంచనరాదు వినరాదు। దాన్నె యెరుగకను । గని యీరెంట్లో దేన్ని యెరుగకనూ॥

౨౮౭. హాటమున కుటిలాత్మునిజం । పుటకై భటకోటికాజ్ఞ భూపతి యిడినట్ । భటులటువలెజేసెటిలో । పటకుటిలుడు బడిన పాట్లు । పాటించికనునా । అట్లనె గురుని । నోటతావినెనా । యెటు వంటి బోధాను యెటువంటి నరుడైన । అటువెనుక తనచేష్ట లెటు వంటివోవాట్ని । పాటించి కనునా । అట్లనె గురుని నోటతావినెనా॥

౨౮౮. తనుమనధనములు గురునకు । వినయంబున ధార బోసి వేడ్క గురునిచే । అనువైన బోధవడసిన । ఘనమతిమంతు నకుసాటి గలదాయీభువినీ । లోకులు మ్రొక్క । వలదా చెవుల వినీ । తన నితరులనె తాననక యేమాటను । వినక పరిపూర్ణత దనరువానికి సాటి గలదాయీభువినీ । లోకులు మ్రొక్క। వలదా చెవులవినీ ॥ * * * * * *

౨౮౯. గురుగురుబోధలచేతను । పరిపూర్ణము నెరిగియెరుక బాసిన యతనిట్ । గురు తెరుగ నౌరులసఖ్యమె । యెరిగిన నరులిట్టి బోధ । నెరిగేరోయన్నా । వారెరుగాని। మరుగుండదన్నా । చిరుత పాపనిరీతి మరిపైశాచముభాతి। తిరుగూచునుండు బెక్కురుమాడ్కి గురుడెట్లు । యెరిగేరోయన్నా । వారెరుగాని । మరుగుండదన్నా ॥

—(ముఖ్యాధికారి యామోఘత)—

౨౯౦. దేశాటనంబు జేసితి । వ్రాసితి గ్రంథములుకొన్ని వరగురుశిష్యుల్ । జేసెటి చర్చవింటిని । రోసితి మోహాద్యపేక్ష । రాక్షీగ వినుమీ । నీవిట్టియా । రూఢాతగనుమీ। దేశికుదయబుట్ట

జేసి శిష్యోప । దేశాముగాని యుపదేశామిచ్చితి మెచ్చి।
రూఢిగవినుమిా । నీవిట్టియూ । రూఢాతగనుమిా ॥ *

—(గ్రంథపూర్తి)—

౨౯౧. శరశాస్త్ర స్వరహిమకర (౧౭౬౫) పరిమితమైనట్టి
శాలి వాహనశకమం । సరయుగ శోభకృథనువ । త్సరమార్గశిరంబు
కృష్ణ । చవితినాటికినీ । పద్యాల్పదిదక్వ మున్నూటికినీ । మురి
యూచుజేస్తి నెవ్వరువిన్న చదివిన । పరిపూర్ణమెరుకై లేనెరుక
లేకుండునె । చవితినాటికినీ । పద్యాల్పదిదక్వ । మున్నూటికినీ ॥

— (గ్రంథసమాప్తి.)—

౨౯౨. ఎరుక నెరుంగని బయులులో । గురుడును శిష్యుండు
వారి గొడవయునేమిా । కెరిగించినవన్నియు । మిారెరిగిన వన్ని
యునుమిార । లేనునుళ్ళకిక్కా । వుళ్ళకిక్కాతా । నెప్పూవుళ్ళకిక్కా. ।
మరియింక మాటాడ మాటలే । దాయూను । "సరిపాయు సరిపోతె
సరిపాయు సరిమిార । లేనుళ్ళకిక్కా । ఉళ్ళకిక్కాతా । నెప్పూవుళ్ళకిక్కా"

కందార్థములు సంపూర్ణము.

ఇతి శ్రీమద్భాగవతకృష్ణ విరచిత శక్తిద్వయ నిరాసకంబైన
శుద్ధనిర్గుణతత్వ కందార్థ నామగ్రంథసమాప్తః
శ్రీమత్పరశురామ సీతారామస్వామి
స్వగురు పరమగురు పరమేష్టిగురు
సద్గురు నిజగురు పరిపూర్ణగురు
పరబ్రహ్మణేనమః
శ్రీగురు చరణార విందార్పణమస్తు.

ఓం

శ్రీగురుభ్యోనమః

ప్రబోధ చూడామణియను

క్షరాక్షరోపాది ద్వయదోషరహిత

పరమతత్త్వ కందములు

—(౧)—

—(సభావిజ్ఞాపన.)—

కం॥ ఈకల కందములనువిను । ఆకల నహులారమీకు ।
వొప్పిదమైనన్ । నేకలనుక రచించితి । మాకలనోతమును జెంద
నగునివి వినన్ । * * * * * ౧

కం॥ మాటలేనట్టి బయలును । మాటగలిగె ననుటవినుట ।
మాయగదయ్యా । మాటమాత్రమైతే మానెను । మాటనుమాట్లాడి
మనము । మానుద మనలన్ ॥ * * * ౨

కం॥ ఏకందము కాకందము । మాకందఫలరసరుచిని మరిపించు
రుచిన్ । మాకందము తెలిసినుపినుకందములన్నిసత్యమింపుపిల్లారా ॥

కం॥ నేఛందము జనపెరుగను । నాచందంబెదియు గురుని ।
నమ్మి రచిస్తిన్ । యీచందపు పద్యములను । చూచందరు నగక
ద్దిద రుడే సుకవుల్ ॥ * * * * ౪

కం॥ కథగాదు జననమరణ । వ్యధమానుటకై రచిస్తి వరకవు
లారా । మథియించి చూచిదద్దుడ । పథమమాత్రంబుదప్పు । పారక
యుండన్ ॥ * * * * * ౫

కం॥ తక్కున పాండిత్యముచే । నిక్కపండితులు మెచ్చ ।
నేరరు వీటిన్ । యెక్కువ పాండిత్యముగల । చక్కని పండితులు
మెచ్చి । సరెనన్నట్లన్ ॥ * * * * ౬

కం॥ సూరిజనులె యీగ్రంథపు। సారము గనువారుగాని। సంసారమహా। ఘోరవారాసి జేరిన। వారలువిని దీన్నిజూచి। వచియింపుదురే॥ * * * * * ౭

కం॥ గొప్పప్రతిష్ఠకు మిక్కిలి। తిప్పలబడు నృతతికెపుడు। దీరదు వినని। యొప్పుల కుప్పగు బోధను। తప్పక నామాటనమ్మ దగుతప్పనతక॥ * * * * * ౮

కం॥ మెప్పైన బోధగలమా। యుప్పలు తప్పంబెదిద్దు। జదిదనాకిష్టం। బిప్పగిది కందములనే। జెప్పితి యీకవితజూచి। శిడిముడిపడకక॥ * * * * * ౯

కం॥ ఒకసారిమైనివినకక। వికవికనవ్వేటి కుకవివేతల్లారా। ప్రకటించక మీశౌర్యం బికదాచుట మీకుమాకు హితవైయొప్పుక॥

కం॥ స్వచ్ఛాన్వయగుచ్ఛములని। పృచ్ఛయొనర్చెదరుకవులు పృథుయశులారా। యిచ్ఛజనించిన జదువుడి। యుచ్ఛాపద్యంబులివ్వి యాసాంతముగాక॥ * * * * ౧౧

కం॥ తక్కిన బోధలవలెనిది॥ చిక్కులుగల బోధగాదు। చేపట్టదగుక। మక్కువతో మీమునుపటి। చిక్కుల బోధలను చూర్ణ జెక్కిముదమునక॥ * * * ౧౨

కం॥ సకలకార్యప్రయత్న। జనకమగు వస్తువనుబట్టి నలచివైచుదీ। న్నొకసారి వినిన చదివిన। నికనింతకు యెక్కువైన। వేబోదలయా॥ * * * * * ౧౩

కం॥ కేరుచు మిము వినుమనినే। సారెకు మీచుట్టుదిరిగి। సన్నుతిజేసే। తోరపు బోధకు మూలం। బైరెవ్వరో వార్నిదలచి। వరుసనుతింతుక॥ * * * * * ౧౪

—(గురు పరంపరద్యానం)—

కం॥ ఈక్షితి శివరామాహ్వాయ। దీక్షితులకు బోధజేసి। దిద్దినసామ్రా। దక్షుని శ్రీధరమూర్తిని। నిక్షేపముగాదలంచి। నే వినుతింతుక॥ * * * * * ౧౫

కం॥ దక్షిణామూర్తి యనదగు। నీక్షితి శివరామనామ దీక్షి

తులనుచుఁ । వీక్షింతురార్యులతని క । వేఁకును దండములుబెట్టి
ప్రేమనుతింతురుఁ ॥ * * * ౧౬

కం। ఆదీక్షితుల కృపవలదా । పాద్రైయ్యప్పయ్యమంత్రి పరి
యించెనుయీ । మేదిని తద్బోధనతని ॥ పాదములకు నతులొనర్చి
ప్రార్థింతుమదిఁ ॥ * * * * * ౧౭

కం॥ నతిజేసెద నప్పయ్యకుఁ । గతిక్రైకొల్చతడుబోధ గనెనో
నేనా । ప్రతిలేని పరసురామా । క్షితిసుం వంశముకైయైన సీతా
పతికిఁ ॥ * * * * * * ౧౮

కం। బుచ్చివెంకమ్మ తల్లిని । చెచ్చెర వెంకట్లాదికాశిశేతువ
దాకఁ । పచ్చలవిడి యుగజల్లెను । సచ్చరితుల కచలబోధ సాకల్య
ముగాఁ ॥ * * * * * ౧౯

కం॥ ఆసీతాపతి నతివి । శ్వాసమునంగొల్చికొంటి సర్వేశ్వ
రుడం । చీసద్బోధను తేటగ। జేసితినివినకలజనులుచెవియొగ్గివినఁ ॥

—(గ్రంథకర్తవంశావళి)—

కం॥ భాగవతవంశభవుడను । భాగవతోత్తములపాద పద్మం
బులకుఁ । సాగిలి మొ్రొక్కెడువాడను । బాగుగనను జనులుకృష్ణ ।
భట్లందురిలఁ ॥ * * * ౨౧

కం॥ ధారుణత్ర్యనసూయులు వీరేయనిజనులుబొగడ। వెలసిన
వారల్ । నారాయణ జానకియను వారిరువురు గన్నయట్టి వాడను
సుమ్మా ॥ * * * * ౨౨

—(గ్రంథవిషయము)—

కం॥ ఆనేనొనర్చినాడను । యీనిజకందముల గ్రంధ మెప్పుడు
దీనఁ ॥ వీనులవినికన్నులగని। రేనట్టిజనంబుబల్కునే నేననుచుఁ॥

కం॥ చిల్లెర బోధల నన్నిటి । నొల్లరునిజబోధ దెలసి యొ
ప్పెటిపెద్దల్ । పొల్లని యందుకె నేననవి వల్లక యీబోధయందు ।
వర్తిస్తిజుమీ ॥ * * * ౨౪

కం॥ గురుశిష్యుల మాటలవలె । పరిపూర్ణపుబోధకంద పద్య

ఫణతిచే । విరచిస్తి వినుడిముందర । జరిగేముచ్చట్లుమీకు సహ్యాం
బైనన్ ॥ * * * * ౨౫

కం॥ సకల నిగమాగమాది । ప్రకరమహా నారికేళ ఫల
సారము । దీసొకగ్రంథము జేసితి । లౌకికజనులోక వేళ్ళగొన్న ।
కీడుదొలంగున్ ॥ * * * ౨౬

—(గురుశిష్య అన్యోన్య దర్శనం)—

కం॥ తనకుదావచ్చి సద్బోధను దెల్పు మటంచు మ్రొక్కు తన
శిష్యునకున్ । వినజెప్పదొణగె నొకగురు । డనుమానించకనువాని ।
కతిదయతోడన్ ॥ * * * * * ౨౭

కం॥ పరమ పురుషుడును । లేనిది యెఱుకయుగల దరసి లేని
యెఱుకనువిడుమం । చెరిగించిన శిష్యుడు గురువరునడిగెను మ్రొక్కి
రెంటి వర్తనలపుడున్ ॥ * * * * ౨౮

—(శిష్య ప్రశ్నావళి)—

కం॥ పరమపురుషుడననెవ్వడో । యెఱుకెట్టిదో తెల్పియనల
యెఱుకను విడిచే । తెరువెట్టిదో యిన్నియునా కెరిగించుమటంచు
బల్కు నిట్లనె గురుడున్ ॥ * , * * ౨౯

—(గురు ప్రబోధము)—

కం॥ నేపెద్దలచే విన్నది । నీపై దయబుట్టిచెప్ప నేబూనితినీ
కాపద్ధతినంతయువిని । యేపద్ధతికాశపడకు మిదివిడువకుమీ ॥ ౩౦

కం॥ కదలడట పరమ పురుషుడు । కదిలిక మాయయట ।
యిట్టి కదిలికకేవో । మొదలన పెద్దలు పల్కిరి । కదలనిదే కలదు-
లేదు కదిలికయనుచున్ ॥ * * * * ౩౧

కం॥ పురుగుకు స్తంభంబును । గొరికినదన వీతిహోత్రు
గొనిక్రమింగెచదల్ । ధరనని ననుమాయాసతి హరినిచి కాకగయొనర్చె
ననవినదగునే ॥ * * * * ౩౨

కం॥ హరియందు దోచువిశ్వము । నరస్వప్నము వంటిదనిరి
నానాజనముల్ । సురస్వప్నమువంటిదియనె । స్థిరమతి శివరామ
నామ దీక్షితులుధరన్ ॥ * * * ౩౩

కం॥ సురలందు దోచుస్వప్నము । హరియందునదోచువిశ్వ మాసురలహరిక । యెరిగిన కలవిశ్వము । తామరుగవె తమలేమి నెరిగి యతిసిషీయమున౯ । * * * * ౩౪

కం॥ కదలనిది కదలదెన్నడు । కదలికగల దనినదాని కగుపడ దమొదల్ । కదలిక లేదది గావున । యిదిపరమరహస్య । మెన్వ రెరుగరుకీసల౯ । * * * ౩౫

కం॥ కదలనిది కదిలెనన్నను । ముదముగవిన దగదువారి । ముచ్చటనెప్రుడు౯ । కదలిన కదలనిదెట్లగు । నదిగావునకదలదనుచు నమ్మదగుజుమీ ॥ * * * * * ౩౬

కం॥ నినునేనును ప్రకృతిద్వయమని । నినునీనేను మృషని మానిరి నీజోలిసి పెద్దలు నీవెరుగక । నినునీవాక కొండనంటె । నిజ మామాటా ॥ * * * ౩౭

కం॥ పేరచలమనుచు బయలని । పేరెప్పుడు లేనిమనము బెట్టుట చాల౯ । పేరాయె బయలుకిప్పుడు । పోరానివు నేను మృషని పోతేజాలు౯ ॥ * * * * ౩౮

కం॥ పరమపురుషుడీబయలని । గురుడెరిగించినను జూచి । గొప్ప కురుచలై । యెరిగెటెనినునే మృషనని । యెరిగరుగుమునీవె మాయ లికబుట్టవిల౯ ॥ * * * * ౩౯

కం॥ అయమాత్మ యనినరీతిగ నయముగ యీబట్టబయలు నడుగోయనుటల్ । అయమియు మనియనుటుల్లక్కి అయిన నన వలసె నీదుకీడుడుగుటకై ॥ * * * * ౪౦

కం॥ లేనినే నీవులేని । స్థానంబును కారణంబు సర్వముసకధి ష్ఠానంబు సాక్షిసత్య జ్ఞానానందంబులనిన సత్యములగునే ॥ ౪౧

కం॥ అట్టిది యిట్టిదియనరా నట్టిది బయలనుచు దెలిసి యా మీాదట నీవట్టిది యిట్టిది యనరా నట్టిది బయలనినదాని నరయకు మెప్పుడు౯ ॥ * * * * ౪౨

కం॥ అదియిదియంచని యనరానిది బయలని తెలసి నీవు ।

యిదియది యనరానిది బయలని తెలసిన నిను వదిలుండుము లేన
టంచు వరగుణవంతా ॥ * * * * ౭౩

కం॥ కలసీకు జగముకంతట । గలబయలుకుగలిగియున్న ఘన
మగుతిప్పల్ । కలయగని మేలుకొనియా కలవలె మేలుకనుజూచి
కదలుముళ్ళక్కీ ॥ * * * ౭౪

కం॥ కలనేన్గు సింహమును కన్నులగన మృతిజెందినట్లు ।
యుళ్ళక్కగునీ వలగురు కృపచే బయలుం । దెలసూరికె యుంటి
వేని తీరునుమాటా ॥ * * * * ౭౫

కం॥ ఎప్పటికి యొక్కరీతిగ । తప్పక నిలచున్నదాన్ని దయ
తోగురుడుం జెప్పినగని యగణితమగు । తిప్పలుగల నిన్ను నీవు ।
దీశితే సరిరా ॥ * * * ౭౬

కం॥ నీవున్న చోట నుండును । నీవివిధ విచిత్రజగము నీతో
గూడక । నీవులేనట్టిచోటను। నీవివిధవిచిత్రజగము నిలువదుకుర్రా॥

కం॥ నానావికారములుగల నానావిధ నామరూప నటనలు
గలయీ। నీనాదశవిశేలనుగల। దీనందేలేకమనము తిరుగుటమప్పా॥

కం॥ అబ్బీ యీబయలున్నది దబ్బునగురుడెరుకజేయ దబ్బర
ననుచుక । దెబ్బకు మాయముగాకను కబ్బముజెప్పుటకునిల్వ గలవే
నీవుక ॥ * * * * * ౭౯

కం॥ మూలములేకనె వచ్చిన । నీలీలలు జూచుకోని నీవె
మురుతువీ । బయలున్నదనుచు దోచితే నీలేమిని నీవెరింగి నిలు
వకు కుర్రా॥ * * * ౮౦

కం॥ జ్ఞానకర్మ స్వరూపముగానిబయల్ నదుగొచూచి ।
కలకాలముయీ । జ్ఞానకర్మస్వరూపంబా । నినునీవెరిగి మృషని
పనివినవోయీ ॥ * * * * * ౮౧

కం॥ ఈనిర్మలమా బయలున । నానాగమ నిగమకల్ప
నాయనటంటె । యేనరులు నమ్మరిందుకు । నానీయందుననటంటె
నమ్మినమాడ్కిక ॥ * * * * ౮౨

కం॥ నేనీవనని మహాత్మని । కీనగ మాగమవిచారమిష్టతి యౌనా । నేనీవని యీపల్కే నానికే యిష్టతౌర నానాయన్నా ॥

కం॥ కలవేళ్ళను యీమేల్కను । గలయీబయలుండజూచి కలమేల్కలలో । గలతేని నిన్ను నీమేనుల లేవని నీవుదెలిసి యుం డుముచాలుర ॥ * * * * * ౫౪

కం॥ మనుజక మజడసడనను । నేనును మీరెంచు గలసి నేనవజ్జ । స్వప్నసంవకు మదవస్తువు నేనేనను మృషని తెలియు । నేమృషనే యిదర ॥ * * * * ౫౫

కం॥ నేనెతానై తెనావలె । యీనేలేనట్టి బ్రహ్మ నేనన ఘన్న నేనందు నేను లేనదె। మనుజగత్తుతౌదోచి మృషనోకొంచుర॥

కం॥ కానరావారుమతములు । నానాగమ నిగమసమితి । నామముగూపం । బెనులేనపుడు నాకై నేనరుదెంచినను వెంట నే యవివచ్చుర ॥ * * * * * ౫౭

కం॥ నామీది ప్రేమచేతను । యీమనుజులు నిలుపదలచి యెన్నోయుక్తుల్ । తామొనరించిన నిల్తునె । నేమృషమృష నిల్వ గలదె । నిశ్చయమువలెర ॥ * * ౫౮

కం॥ నీతండ్రి తాతలవలెనే । నీతనయులు నీవుజనుట నిశ్చ యముకదా । మీతోటిరాదుగదబయు లీ తెరగెరిగిపుడుశూన్య । మేవోగనరా । * * * * * ౫౯

—(బయలు లక్షణము)—

కం॥ బయలెపుడు పుట్టిగిట్టదు । బయలెప్పుడు ముట్టుకోదు । బ్రహ్మాండకంబుల్ । బయలెపుడు నన్నుబంగదు । బయలెప్పుడు జేయబోదు । పనులెవ్వైనర ॥ * * ౬౦

కం॥ బయలనిన నిత్యవస్తువు । బయలన నాకరీతినుండు బ్రహ్మాండములో । బయలనిన కండ్లబడనిది । బయలన బ్రహ్మాండక మువల బరిగెడేదనుమీ ॥ * * * ౬౧

కం॥ బయలనిన నేను లేనిది। బయలనిననుపాధిగాన బడనిది యెపుడున్। బయలనిన పలుకు లేనిది బయలిట్టిది యనుచు దెలియ బడదెవ్వరికిన్॥ * * * * * ౬౨

కం॥ చెప్పి చూపించరానిది। యప్పాయల్లదుగొ చూడు మని నేనీకున్। చెప్పిచూపిస్తి నుపుడున్। యెప్పటికిది నిమ్మ్రలేని యెరుకను విడరా॥ * * * ౬౩

కం॥ ఉన్నదిగద నేజెప్పిన। దన్నా దాన్నుండజూచి తలగుము వృషయా। నిన్నంటియున్న సంపద। లన్నియుగొని నీవు వచ్చి। నట్లువృషగుచున్॥ * * * ౬౪

కం॥ పంచకోశముల సంచును। మించినదీయెరుకయనుట। మేలాబయులం। చెంచినదగు నాముచ్చట నంచిత సద్భక్తియుక్త। అమితాసక్తా॥ * * * * ౬౫

కం॥ లేని నేననుశరీరము। లోనబయట గలిగినట్టి లోకసమితికిన్। లోనబయటగలబయలిదిదీనందే లేకమనము తిరుగుటమనఘా॥

కం॥ ముడిబడి కర్మము జ్ఞానము। విడువక నారెండువెలసె। విశ్వమనన దే। కడువేడ్క బయలుగనెనా। ఘుడియైనను నిల్వలేక కళ్లైపోవున్॥ * * * * * ౬౭

కం॥ సకలంబు లేని బయలున। సకలము లేని దిటకొచ్చి చనెనా లేనం। చుకనితా లేచిపోయిన। నికనిలిచే బయులునెరుగ। నేదుంపనురా॥ * * * * ౬౮

కం॥ ఉన్న లేనేమొయనకన్। వున్నది బయలనుచు యేమొ వుంటిని లేనం। చెన్ను లేనట్టి నిన్నును। పన్నుగగని లేనినీవు। పరుగిడవోయీ॥ * * * * * ౬౯

కం॥ రెండువస్తువుల నడుమ। నఖండంబిదె కానుపించు గద దీనిని నీవుండి కనుగొని చనందగు మండిత సత్కీర్తిసాంద్ర। మానవ చంద్రా॥ * * * * * ౭౦

కం॥ ఉన్నదానందు నిజముగ । నెన్నడులేనట్టి మనము । యేతెంచిటయీా । తిన్నని ముచ్చటలాడితి । మిన్నియిర్కా మనము బోతే । యేదిరమాటా ॥ * * * * ౭౧

కం॥ ఓపాప రూపబయతే , పరమాత్మనుచునమ్మి । లేనట్టినినున్ । ఆపోజ్యోతి ననుచు దెలిసీ పట్లనె లేనటంచు చేరుముళక్కీ ॥ * * * * * ౭౨

కం॥ ఇచ్ఛారాహిత్యంబునె స్వచ్ఛంబగు బోధయనుచు। సజ్జనులని యీా । యిచ్ఛనెకూడనిదనిరా । స్వచ్ఛందుల మాటలన్ని । సత్యము వినరా ॥ * * * * ౭౩

కం॥ ఏయాపేక్ష జనించిన । నాయాపేక్షెల్లమాయ । యని తెలియదగున్ । ఆయాసమానుదానను । ధీయని యవి విడువదగును । క్షేమము కొరకై ॥ * * * ౭౪

కం॥ మనమిా బయలున లేనిదె । మనకు మనమెవచ్చి । నిల్చి మననేగిన । నేమనకమనజోలి గొనకన్ । తనకైతానుండి యున్న దదుగోకనరా ॥ * * * * ౭౫

—(ఎరుకలక్షణము)—

కం॥ లేనినీకలిమి సంధ్యా । సూనునివలె పుష్పరహిత ప్రసూనముపలె । స్వప్నానందమువలె । గంధర్వానీకస్థానము వలె । నని తెలియదగున్ ॥ * * * * * ౭౬

కం॥ నీతండ్రి జనిసమీాదట । నీతనయుడు రాకమునుపు । నీపున్నపుడున్ ॥ యేతత్వమంతటనుగల । దాతత్వము నరసిమ్మృషని తలపుము మిమ్మున్ ॥ * * * * ౭౭

కం॥ నీవెసుమిా జీవశివుల్ । నీవెసుమిా మేనుజగము నీవేసుమిా్మ । జీవ శివైక్యము బయలున నీవుగలుగ లేదు లేదు। నీమొదలెచటన్ ॥ * * * * * ౭౮

కం॥ కదిలీనా మెదిలీనా । కదులని యీాబయలునిన్ను। గన

లేదుగదా । మొదలెక్కడ గనరాదిక । కదలుము నీకలిమున్కెక్క
గాదలచినుతా । * * * * * ౭౯

కం॥ నేనని నను దెలసినగతి । నేననని బయలుగాను ।
నీవెరుగోయీ । నేననని నేననని । నేనను నేనరయమృషని ।
నేమృషనెందుక ॥ * * * * ౮౦

కం॥ మేనొక్కటి నేనొక్కటి । నేనీమాటలను విడిచి నను
నీతనువుగ ॥ నేనేనని యచలముగని । నేనను నీవేగవోయి ।
నేమృషననుచుక । * * * * ౮౧

కం॥ దేహమున కొంతనిజమని । మోహంబున నిల్పుకొను
టె మోసంబుగుదు । ద్రోహముగుగానవిడువుము మోహంబును
మేల్కనికల మణిగినరీతిక ॥ * * * ౮౨

కం॥ చలనమన నీవునుమిన్నా । చలనరహిత మనినబయలు
చలనమొకలయీ । చలనము చలన రహితము । గలదని కనితొలగ
మేలు కనునోయప్పా ॥ * * * * ౮౩

కం॥ యీగుర్తెరిగే మేనును । బాగుగ విడిచుండుమింటు ।
బట్టకుదేనిక । ఆగడమోదాననుపెని । త్యాగము నీకుంటెమంచి ।
దారావోరి ॥ * * * * * ౮౪

కం॥ వలదెక్కడ ముచ్చట్లిక । చలనములేనట్టి బయలు ।
చందముగని యీ । చలనముగు నీకునీవే ॥ తలిదండ్రులటంచు దెలిసి
తలగుము చాలుక । * * * * ౮౫

కం॥ బ్రహ్మాండము లేక కలిగిన బ్రహ్మనునేననెనీ మాయ
ప్రబలె జగంబై । బ్రహ్మను గనతానేగెటు । బ్రహ్మననే మాయ
కుపని । బ్రహ్మాండముజుమీ ॥ * * * ౮౬

కం॥ నిరుపాధికమగు బయలున । మరిలేకనె కలిగినట్టి మా
రుతమునకే । పరియాయ నామములగు । కరువలియన మొదక
యనిన । కనుమాయయనక ॥ * * * ౮౭

కం॥ మానసము దేహజీవం । బానందము సత్తుచిత్తు లహ ముజగ । దధిష్ఠానంబునాకే సత్య । జ్ఞానము ద్రష్టనినసీవె సత్యము సుజ్ఞా ॥ * * * ౮౯

కం॥ జ్ఞానాజ్ఞానంబులు యజ్ఞానంబువెకానివేరు గావెన్న టికే । జ్ఞానాజ్ఞానానికిపస। జ్ఞానాతీతమునుగాంచి। చనుటయుసుమిత్రా॥

కం॥ స్థిరముగ నిశ్చైదైతే । పరుగెత్తక భ్రాంతినిల్వబడదా భువిలో । నరులు విమర్శించినతా । నొదుకుట మదియుండుకోస । మోహానుకనరా ॥ * * * * ౯౦

—(యెఱుక వుత్పత్తి లక్షణము)—

కం॥ జలమందు మొదలులేకనె । జలచరములు బుట్టిపెరిగి సమసినరీతిఁ । అలపరిపూర్ణములోనీ । విలసజ్జననంబు స్థితియు । విలయముగారా ॥ * * * * ౯౧

కం॥ అచలమున మొదలు లేకనె। సచరాచర జంతునివయు జననముగుయు । పున్నచెయమున లేసజలచర । నిచయము జన్మించి నట్టు । నిశ్చయముసుమీ ॥ * * * ౯౨

కం॥ నీరందు చూపలేకనె । నీరున జన్మించిమించి నీల్గినరీతిఁ తీరమగు బట్టబైటను । వారక గుర్తెరుగుమేను। నచ్చుఁబోవుఁ॥

కం। జలధి జలచరములోపల । గలదా జలరాశిలోని జల చరమునలేఁ । జలధి సత్యం సిత్యము । జలచర మట్లచల చలము। సరి ... సుమా ॥ ం * * ౯౩

కం। జలరాశి బుట్టుపూవ । జలచరములు వాటికెప్డు జన యించుగదా । కలకాలమిట్లు ... తెరుకల గాంచిన సంశయంబు। కడకేగుజుమీ ॥ * * * * * ౯౪

కం॥ పుట్టుడు గిట్టుడునకరిని । పుట్టించదు చంపబోదు భూమ యెఱుకదా । పుట్టును గిట్టును నొకరిని । పుట్టించును సమయజేయు భూమసకేతర ... ॥ * * * * ౯౫

కం॥ కలలోపలయేనుగుపై । గలదొర మేల్కొనిననిల్వ గల
డాగురుడుం । దెలిపి బయలు నీవు లేవిక । దలపకుమన నీకునిల్వ ।
దరమాత్రలపం ॥ * * * * * ౯౭

కం॥ ఎందరు లేదన్ననుతా । నెందుకు లేకుండుబయలు నేనీ
వనకం । యందరు కలదని యన్నను । యెందుకుగలిగుండు యెరుక
నేనీవనుచుం ॥ * * * * * ౯౮

కం॥ నీకచ్చిరానియూరును । నీకేగృహమచ్చునట్లు నీవా
మేనం । నీకచ్చిరాదు నివునిను । చేకొనుటయు మానవయ్య ।
శ్రేయస్కామా ॥ * * * * ౯౯

కం॥ నీరాంశ మసృగ్వోదన । సారము రేతస్సురెంటి సమ్మి
శ్రించె । ధారుణి తనువై నిలుచును ॥ నారీనరసంగమమున । నయ
గుణరత్నా ॥ * * * ౧౦౦

కం। మనసన్నపు సూక్ష్మాంశము । వినుజల సూక్ష్మాంశ
వలన వెలసెను ప్రాణం । బును రెండు గలసిపిండం । బనబ్రహ్మాం
డంబనంగ ॥ బరగునువత్సా ॥ * * ౧౦౧

కం॥ రెండురీతుల గనుంబడు । చుండేయీమేనిచేత చూచి
బయలును । ద్దండత కని నుళ్ళకొని యుండుము దీనందువాంఛ ।
నుంచకుశిష్యా ॥ * * * * * ౧౦౨

—(మతాలలక్షణము.)—

కం। అష్టాంగయోగములనతి । కష్టించె ప్రజలనలసె । కష్టిం
చకయీ । స్పష్టమగు బోధవినుసి । కష్టములన్నియును దొలగి ।
కడకేగుసుమీ ॥ * * * * ౧౦౩

కం॥ ఇదిగాదు బోధనే । దెల్పెదరమ్మని నీకువేశే । పేరిడి
యనలం । ముదమున నే బ్రహ్మననుచు । వదరుమనినవాడెమాయ
వసుమతిలోనం । * * * * ౧౦౪

కం॥ మంత్రయంత్రసులు ముద్రలు । తంత్రంబులు నీకుదెల్పి

ధనమడిగెడియూ । మంత్రజ్ఞుల మంత్రములకు యంత్రములకు నీగకు కూన ॥ * * * * ౧౦౫

కం॥ దీపముగతి కన్నులలో । పాపవలెన్ మెలగునిన్ను । పరమాత్మునిగన్ । పీప్రజలు దలతు రెరుగక । నీపాల్పెరిగుండి నేను నినునమ్మెదు నే॥ * * * ౧౦౬

కం॥ తర్జనులవలనజూపును । నర్థున నర్ణగతనీల మనిశిష్యులకున్ । పార్జవ్యగురుడు నీవుని సర్థింపుము సత్యమనుచు సజ్జన తిలకా ॥ * * * * * ౧౦౭

కం॥ పురుషోత్తముడని ప్రజలు । నరులోనరింపుదురు భువిని నానాచోట్లన్ । ధరమొదలగు భూతములను । చిరుత శిశువులాడు కొనెడి । చేష్టలరీతిన్ ॥ * * * ౧౦౮

కపి॥ రసమనదగనిదివస్తువ । జసనన్నకదెట్లు లెరుక ప్రభువుకు దెలుసున్ । రసమైతే విసము సగుణము । ససిగాదా ముచ్చటంత । చెవుల వినుటకై ॥ * * * ౧౦౯

కం॥ ద్వైతాద్వైత విశిష్టా । ద్వైతులమని కీచులాడు । దయ్యములవలెన్ । ద్వైతాద్వైతవిశిష్టా । ద్వైతులతో కీచులాడ । దగు నేనీకున్ ॥ * * * * * ౧౧౦

కం॥ అనుభవ వేదాంతులమని । తినరాని పదార్థమెల్ల । తినుదుర్జనులన్ । కనబోకుము తద్బోధను । వినబోకుము యెన్నటికి వివేకవిచారా ॥ * * * * ౧౧౧

కం॥ జిహ్వోపస్థ విషయము । లెవ్విగలవో వాటివిడువలేని గురువులన్ । యెవ్వరుజేరి కొలుతురో । యివ్వసుధను వారు జెడుదు రిదినిజమునుమీ ॥ * * * ౧౧౨

కం॥ పాషండ మతమువారల । వేషంబులు జూచిశిష్య వితతి భ్రమించున్ । యీవ త్రిశోధెరుగక । దూషింతురు విన్నకన్న । దుర్భాషణలన్ ॥ * * * ౧౧౩

కం॥ నిజగురుబోధ నెరుంగక । గుజగుజ శిష్యులకు జెప్పు । గురువులబోధల్ । భుజగవి షోపమ మగుసుమి । సుజనౌఘము మెచ్చదట్టి । సుద్దిని పట్టీ॥ * * * ౧౧౪

కం॥ తనువును విడి బ్రహ్మమునే । ననుమునుపటి నీవిచార । మటుపెట్టిపుడున్ । నిను నీతనువును వేరని । యన్నకను పరిపూర్ణ మరసి యనివిడువదగున్ ॥ * * ౧౧౫

కం॥ కొందరు వైరాగ్యంబున । కొందరు తీర్థాటనమున । కొందరు కర్మం । బందున వ్రతజపతపముల । కొందరు సటియింతు రిట్టి । కోర్కెల మనుజుల్ । * * * ౧౧౬

కం॥ కొందరు భక్తిత్రయమున। కొందరుయోగములయందు కొందరు జ్ఞానం । బందురమింతురు వారల । కందరికీబోధ యిష్ట । తౌనానాయనా ॥ * * * * ౧౧౭

—(అశరీరపద్ధతి)—

కం॥ భ్రమరహిత సహిత జనులకు । సుమనుసులను నరులసమము । జూచిన విశ్వం । బమరిలేకుండు నుండును । క్రమమునకలవంటి దగుచు । కదునిజము సుధీ ॥ * * * ౧౧౮

కం॥ కలతనను లేను కలనని । తలపోశెటి వారిమాట । తమకే నిజమా । కలలేనివారు కలవారలు వీరలె యొకరి నొకరు । నరయ రిరువురున్ ॥ ** * * * ౧౧౯

కం॥ కలవారికి మేలుకలో । గలవారికి జాగ్రితందు । కల హాము గలదా । కలహీంవి లేనివారలు । కలవారలెగాని మేల్కు । వారు గారెన్నటికిన్ ॥ * * * * ౧౨౦

కం॥ సురలంచు దోచుకలనలె । నరుడెంచుము బ్రహ్మయందు నఖిలజనంబుల్ । యరుడెంచి యజున గన్గొని । బిరబిర నానేను నిల్వ । బిడియుంబునుచున్ ॥ * * * ౧౨౧

కం॥ రోగపు చేష్టలు బోయిన । రోగముగలదనినమాడ్కి । రోయక నిన్నున్ । నీకు హైగుకుట నుణాగవ । నేగలవన నీవుమాట నిశ్చయమటరా ॥ * * * * ౧౨౨

—(జ్ఞానపద్ధతి.)—

కం॥ ఎరుగుట జ్ఞానముదానను । జరిగేపని కర్మమనుచు । జనులెన్నిరియా । యెరుకయు కర్మములేనిదె । పరిపూర్ణము వీటి నీవు । బట్టకుమెప్పుడున్ ॥ * * * ౧౨౩

కం॥ జ్ఞానంబు సత్వగుణమను । దానికి జన్మించె ననుచు । దామోదరుడా । మేనత్త కొడుకుతోననె । జ్ఞానమునకు జన్మ మొకటి । గలిగెగదోయీ ॥ * * * ౧౨౪

కం॥ పుట్టింది గిట్టుజ్ఞానము । పుట్టెననుచు కృష్ణమూర్తి । పురుహూతజుడా । నట్టితన ముద్దుమరిదికి । గట్టిగ వినజెప్పెనిందు । కలతేమోయీ ॥ * * * * ౧౨౫

కం॥ జ్ఞానమగు నీవు జ్ఞేయం బైన బయలుగాంచి । జ్ఞానమగునినునీవే । లేనంచు దెలియుమని తానా నరునకు వాసుదేవుడానతి యిచ్చెన్ ॥ * * * * ౧౨౬

కం॥ మనముచలమనదగదు । తగదనుటయు మనముచలమునకు । తగవేరని రెండని । లేవుమనముచలమని విను మనముళ్ళక్కి తెలియ విడుమనము మనన్ ॥ * * * ౧౨౭

కం॥ జ్ఞానము నేననవొక్కటె । జ్ఞానము నే వేరటంచు । గనబోకుసుమీ । జ్ఞానము వచ్చును బోవును । జ్ఞానాతీతమును తాను । గాంచినదాకన్ ॥ * * ౧౨౮

కం॥ నీకలను వచ్చిపోయిన । లోకుల లోకములవలెనె । లోనిను గనుమీ । నీకలను నీవు మేల్కని । యాకలె నటువలెనె చూస్తె । యెటు నిల్వవురా ॥ * * * ౧౨౯

కం॥ అందరికల నీకలెకద । అందరు నీకలనువచ్చి । యగుపడిపోవన్ । కందువుగద నిన్నట్లనె । మందమతీ కనగదోయీ । మరిలేననుచున్ ॥ * * * * ౧౩౦

—(ఆకాశ లక్షణము)—

కం॥ చలియించనిదాకాశము । చలనంబే వాయువనుచు । పాటింపదగున్ । చలనమె విశ్వము నేనన । చలనమె తనువెరుక లనిన జగమనినసుతా ॥ * * * * ౧౩౦

కం॥ ఆకాశ మనినశూన్యం । బాకాశంబనిన సగుణ మాకాశమనర్ । కాకిపలె నల్లరూపుది । యాకాశము మితములోన నన గుంజ్ఞుము ॥ * * * * * ౧౩౨

కం॥ ఆకాశ మనినకాలం । బాకాశంబనవిలంబ మాకాశమనర్ । లోకమున చంచలంబగు । నాకాశము శబ్దరూప మగువిన వోయీ ॥ * * * * * ౧౩౩

—(అహముయొక్క నిర్ణయము)—

కం॥ అహమేతనువే విశ్వం । బహమే జీవేశ్వరులన । నహమేతద్వైక్యం । బహమే యహముకు మూలం । బహమణగిననణగు నిన్ని యనఘ చరిత్రా ॥ * * * ౧౩౪

—(భ్రమనిర్ణయము)—

కం॥ భ్రమయనిన పుట్టుకనినను । భ్రమ కేనామంబుఠిట్టి । భ్రమ వేసిప్పుం । భ్రమయీ నేనుజగత్తులు । భ్రమయెరుకయు మరుపురెండు । భ్రమెభ్రమ వినరా ॥ * * * ౧౩౫

—(యెరుక నిర్ణయము)—

కం॥ యెరుకసుమీ బ్రహ్మనినను । యెరుకసుమీ మాయయనిన యెరుకేజీవుం । డెరుకసుమీ యీశ్వరుడన । యెరుకసుమీ నేనువిశ్వ । మదిసత్యమురా ॥ * * * ౧౩౬

—(మాటనిర్ణయము)—

కం॥ మాటసుమీ నేననినను । మాటసుమీమాయయనిన మరిజీవశివుల్ । మాటసుమీ బ్రహ్మనినను । మాటసుమీ నేను జగము । మాటేసుమీ ॥ * * * ౧౩౭

—(ప్రతిబింబ నిర్ణయము)—

కం॥ ప్రకటమగు బింబమందున । ముకురముముకుర ప్రతిబింబ । ములులేవెపుడుఞ్ । ముకురంబువలన బుట్టును । ముకురస్థము దాని వలన । ముకురముదోచుఞ్ । * * * ౧౩౮

—(కలమేలుకల నిర్ణయము)—

కం॥ లేనినీరాకడే స్వప్నానందము నీకుగురుడు పరిపూర్ణం బుఞ్ । పూని తెల్పి మేల్కొల్పిన । నేననకను నీవుబోవ నీమేల్కొ- దిరా ॥ * * * * * ౧౩౯

కం॥ కలలో వానికి మేలుక । గలవని గుర్తెరుగవశమే కల మేల్కొనినఞ్ । కలవాడు గలడు తెలియును । తలపోయుము నిన్ను నీవు తగనీరీతిఞ్ ॥ * * * * ౧౪౦

కం॥ కలవాడు వానిచదువులు । గలవాతో మేలుకనిన । గను గొను మటులఞ్ । కలనిన్ను నీవుచదువును । ఫలమేమిక చాలు పెక్కు । పలుకులతండ్రీ ॥ * * * ౧౪౧

కం॥ కలరాజు సకల సంపత్కలితుండై తానుమేలు కొనతే డెచటఞ్ । కలనిన్ను వానివిధమున । తలపుము దలచితెవచాలు । ధన్యచరిత్రా ॥ * * * * * ౧౪౨

—(అచల పరిపూర్ణప్రబోధ —

కం॥ తనకుదా నొరులుజణకిన । ధ్వనిబుట్టని చోటబ్రహ్మ । తనుదానొరులుఞ్ । చనకిన ధ్వనిగలచోటని । వినుమాయము లేని మాయ । విడులేననినఞ్ ॥ * * * ౧౪౩

కం॥ మనుసుకు వాక్కుకు దెలియని । ఘనవస్తువు బయల టంచు గనియారెంటిఞ్ । వినునను విశ్వముగాగని । వినుమూలము లేనివీటి । విడరాశిష్యా ॥ * * ౧౪౪

కం॥ ఏనిర్ణయమును జేయుడు । నేనని మహాత్ముడెపుడు ।

నేననువాడె । నానావిధాల వదురును । నేననుతనవంటివారి । నెప్ప
డుగనినక ॥ * * * * * ౧౪౫

కం॥ మలుకలు తేపితో్రివను । చులకనగా దెలియువచ్చు ।
సుజనులకెల్లక । తలపదగు దీని నెప్పుడు । మలకల శ్రోవలకుబోక
మాన్యచరిత్రా ॥ * * * * ౧౪౬

కం॥ నామాట నమ్మవేమో । నీమానసమెయుగకంటె నేనీ
మాటక । నామాట షద్యమైనను । యేమారకు దీన్నినీవి కెప్పటి
కప్పా ॥ * * * * * ౧౪౭

కం॥ సిద్ధాంతోక్తులు ఇవి । నీబుద్ధికి దెలిసుండి చదువ బోకు
మువీటిక । ఒద్దుల వినుమనవారలు । యుద్ధమునకు కాలుద్రవ్వు ।
చుందురు పెలుచక ॥ * * * * ౧౪౮

కం॥ ముద్దుగ యీగ్రంథంబును । పెద్దలముందరవచింప విరు
దివిడుకుమీ । దిద్దెవరు తప్పులున్నను । వద్దనకను దిద్దనిమ్ము ।
వరకీర్తినిధీ ॥ * * * * * ౧౪౯

కం॥ నేనుగల షేను లేదని । నేనునసీవుండియిట్లు । మిడు
కుటనేలా । నేనును విడిచను వినియెద । మానుగ నీవనక
యున్న । మాయవెసుమిన్నా ॥ * * * ౧౫౦

కం॥ కట్టెలు పిడుకలు లేకను । యెట్టుంబలె నిప్పునిల్వ ।
కేగునో పుడమిక । అట్టుంబలెనే నీవును । యిట్టిశరీరంబు లేక ।
నెందుదువురా ॥ * * * ౧౫౧

కం॥ తనువునే గాననంటె । ఘనసుఖదుఃఖములు రెండు ।
గనుపడెనీవై గనుకతనువునీవొక్కటె । వినరానామాటనిట్టి ।
వెరినబడకక ॥ * * * * * ౧౫౨

కం॥ ఎరుక లేనట్టి బయలున । బిరబిర నరుదెంచి యెవరు ।
బిలువని దేతా । నరసి పరిపూర్ణమున్నది ॥ యెరుకేగితె చాలులేని ।
దెరుకని లేకక ॥ * * * ౧౫౩

కం॥ తనువునే గానవంటివి । వినుసుఖదుఃఖములు నెవరి విర నాతోడన్ । వినజెప్పుము నేవినియెద । తనయాతప్పితివనిన్ను । దండింతుజుమీ ॥ * * * * ౧౫౮

కం॥ అందరిమాటలకురికే । వెందుకు నామాటనమ్మి మిదె చాలును । యీ యందరు లేని ఒయలుగని । యందున నీలేమి యెరిగి । యరిగితే సరిరా ॥ * * * ౧౫౯

కం॥ నాబోధ రుచికిరుచినిడు । నీబోధ నపేక్షచేత నేర్చిన వారిన్ । యేబాధలు బాధింపవు । బాబూయిది నీవునేర్చి । పరి యింపగదే ॥ * * * ౧౬౦

కం॥ తాము తమ తప్పునెరుగక । నామాటలు తప్పులనుచు నవ్వేజనముల్ । సామాన్యులనుచు దెలియుము । నిమానసమందు లెస్స । నిరుపమ సుగుణా ॥ * * * ౧౬౧

కం॥ దప్పవ్వప్పన జనినట్లుగ । నిప్పున చలిబాసినట్లు । నిజ మోగిరమున్ । వొప్పుగ దిన్నప్పుడెక్షుద । ధప్పినగతి బోధవిన్న । దప్పనుబాధా ॥ * * * * ౧౬౨

కం॥ సాధనలు జెప్పిశిష్యుల । బాధలబెట్టేటి గురుని । బాట వదిలియే । బాధలులేనీ బోధను । సాదుల సేవించి వినుము । సద్గుణ శాలీ ॥ * * * * * ౧౬౩

కం॥ బోధలకెల్లను గురువగు । బోధసుమీ దిన్నినీకిఁ । బోధి స్తినియీ । బోధను వదలకుమెప్పుడు । సాధుజనస్తుతవివేక సతతా శోకా ॥ * * * * * ౧౬౪

కం॥ నీమదికీ నిజబోధను । ప్రేమతో నాటించదలచి । పెక్కు విధములన్ । నేమొదలుబెట్టి చెప్పితి । దేమాత్రము రాత్రిపగలు । యేమారకుమీ ॥ * టీ * * ౧౬౫

కం॥ నేనీకు జెప్పబూనిన । యీనిజసద్బోధ మనసు । కెమి డిన వెనుకన్ । నీనా పనిదీరునురా । వోనాముద్దులకు మార । వోనగధీరా ॥ * * * * * ౧౬౬

కం॥ ఎన్నో గ్రంధజలధులను । తిన్నగ మథియించిచూస్తె । తేలెనుసారం । బున్నబయలుగని వృషయగు । నిన్నున్ నీమేను వృషని । నిలువకు మనుచున్ ॥ * * * ౧౬౩

కం॥ కప్పురము నిప్పుగలసె । చొప్పున వెలి గవలకండ్ల । జూస్తుండగనే । తప్పున గనరాదట్లనె । యిప్పుడు నినునన్నుబోధ ॥ నెరుగుము బుద్ధిన్ ॥ * * * * ౧౬౪

కం॥ దీపించియిస్తినేసి । సేవించిన సేవమెచ్చి । చిత్తము లోనన్ । కావించు మెపుడుగానము । భావించిది ముఖ్యమనుచు । పావనశీలా ॥ * * * * * ౧౬౫

—(హీనగురుశిష్యోభయ లక్షణము.)—

కం॥ ఈవికాశించుగురుడును । నావద్దొక కాసులేదు నన్నడుగకుపో । పోవయ్య యనెడి శిష్యుడు । కేవల హీనాత్ములనుచు । కీర్తింపదగున్ ॥ * * * ౧౬౬

కం॥ దేవుడు తేతెమ్మనునా । జీవుడు లేదనుచుమదిని । శిడీముడి పడునా । భావమున దెలిసి యిద్దరు । నావిధమున నడువవలయు । నందరు మెచ్చన్ ॥ * * ౧౬౭

కం॥ గురుశిష్యుల లక్షణములు । గురుశిష్యుల బోధరీతి గురుగీతార్థం । బెరిగిన నరులకు మెప్పగు । నెరుగనియా మూఢనరుల కిష్టతియౌనే ॥ * * * ౧౬౮

—(గురుశిష్యోభయ లక్షణము)—

కం॥ తనసంతతి పైగలదయ । తనశిష్యుని మీదనుంచ దగు గురుడెపుడున్ । తనధనము మనసు తనువును । తనగురునివటంచు దల్చ । దగుశిష్యునకున్ ॥ * * * ౧౬౯

—(నీతి ప్రబోధము.)—

కం॥ కోటివిధంబుల జెప్పిన । చేటొదవేటి తనదు పూర్వ । చేష్టలు విడకన్ । చాటున నేటున ద్వివిదము । గాటన మొనరించు నతని । కతుకునెబోధా ॥ * * * ౧౭౦

కం॥ బంగారువంటియీ । బోదాంగీకరణులనుజేరి చదివిని వారికి । భంగపరచ దలచెడియా । వెంగళులకు జెప్పకుమని వేడెద నిన్నున్ ॥ * * * * * ౧౭౧

కం॥ ప్రాకటముగ నిద్దురయిక । యేకథలను వినినరాదు । యీబోధందున్ । రాకుండ దేమిచిత్రమొ । ప్రాకృత నరమూక కెల్ల పావనచరితా ॥ * * * * * ౧౭౨

కం॥ క్రొత్తదంపతుల కూటమి । నెత్తెరగున లేమలంత । నిదురలుబోకన్ । మొత్తముతై కనునటువలె । బత్తులదిరిగేటిచిన్ని బాలలకగునే ॥ * * * * ౧౭౩

కం॥ మనసరయక ప్రజలను విను మనిచదువకుబోధ బాధ । యనియింఢ్లల్లో । పనులన్ని యాదిజేసుక । చనియెదరా సమయ మంద । సహ్యామనసుతా ॥ * * * ౧౭౪

కం॥ వీనుల వినడీబోధను । నేనే బ్రహ్మాననినిక్కి । నీల్గెడి వాడున్ । మానికముగానవచ్చిన । దానినిరాయనుచు దలచు । తార్కికునిగతిన్ ॥ * * * ౧౭౫

ఒకరువిని మెచ్చవలెనని । సకల పురాణములువేద శాస్త్ర శ్రౌత । ప్రకరమును నేర్చువిద్యా । న్నికరంబీబోధమెచ్చ నేర్చునె సుమతీ ॥ * * * * * ౧౭౬

కం॥ సాధారణముగ దెల్పకు ॥ మీధర మానవులబిల్చి యీ బోధను । బల్ మేధానిధి యాచించిన । బోధించుము వద్దులోభ బుద్ధి సుబుద్ధీ ॥ * * * ౧౭౭

కం॥ ఏబోధ శిష్యులకుగల । యాబాధల నణచివేయు నదె సద్బోధా । ఆబోధ యేదియనినను । యాబోదే సుమ్మిదిన్ని యిక విడువకుమీ ॥ * * * ౧౭౮

కం॥ హెచ్చైన బోధదెల్పె । సచ్చరితుల కియ్యలేరు జనులు ధనంబుల్ । గచ్చులుగొట్టెదిచ్చుల । కిచ్చినక్రియ నిట్టి నృతతి నేమననోయీ ॥ * * * ౧౭౯

కం॥ కాకులవలె కూకలిడే । లోకులకీ కలకుబెదరి లోగుంద

కటర్ । మూకత్వమూనుచాలు । వివేకుడవైయ్యుంటివేని , వినినా
మాటా ॥ * * * * * ౧౮౦

కం॥ పెద్దల నెవరిని జూచిన । ముద్దుగమాట్లాడీవారు। ముద
మునజెప్పె । సుద్దుల కడ్డము జెప్పక । వొద్దికతో మ్రొక్కివినుమ ।
వోపుణ్యాత్మా ॥ * * * * ౧౮౧

కం॥ తనహితవెరుగని మనుజుడు । వినదా ప్తజనో క్తి దుష్ట ॥
వృ త్తిగల సుయోధనుడు । దశాసనుడు - విహితజనవాక్యము వినక
కాదే । సమసిరివురుర్ ॥ * * ౧౮౨

కం॥ హద్దుసుమీ గురువాజ్ఞన । ముద్దుసుమీ గురునిసేవ ।
ముదమున జేయర్ । పద్దుసుమీ యిట్లుండుట । వద్దుసుమీ గురుని
తోటి । వాదించుటముల్ ॥ * * * ౧౮౩

కం॥ జంబాల పోతుగోరునె । సంభవ నాశములబాపు ।
చక్కని బోధర్ । కుంభిని షం[illegible]నకుండునె । రంభాసంభోగవాంఛ
రంబునుగనినర్ ॥ * * * ౧౮౪

కం॥ ఎందరుదూషించితె యేమందురు మనవారెకాని , య
న్యులెనీవా । యందరితో వాదించక । నందంబా నిట్టిబోధ । నర
యరతంత్రీ ॥ * * * * * ౧౮౫

కం॥ కోపమె పాపంబనబడు । కోపమె. హంకారమనుచు ।
కొనియాడబడుర్ । కోపమె తాపంబనబడు । కోపమె మృత్యువన
బడును । కుటిలవిరహితా ॥ * * * ౧౮౬

కం॥ చెప్పదొణంగెను మునుతా । జెప్పని ముచ్చట్లుకొన్ని ।
సేమము కొరకై । యొప్పులకుప్పావోమా । యప్పాయని దువ్వు
కొనుచు । నతిదయతోడర్ ॥ * * * ౧౮౭

కం॥ ఒప్పకుమీ పరబోధల ॥ తప్పకుమీబోధనెపుడు । దల
చుట మదిలో । రొప్పకుమీసచ్ఛిష్యుల । చెప్పకుమీ దీన్నిదుష్ట ।
చెనటులకెపుడుర్ ॥ * * * ౧౮౮

కం॥ కూడకుమీ దుర్జనులను । వీడకుమీ సాదుమనుజ వితతి

స్నేహం । బోడకుమీ గురుసేవకు । పాడకుమీ పరులనింద । పాటలరీతిన్ ॥ * * * * * ౧౮౯

కం॥ మీరకుమీ గురువాజ్ఞను । చేరకుమీ దుష్టులంత । చేరినచోటన్ । దూరకుమీ బోధనువిని । పేరకుమీ సాధుజనుల యందునతప్పుల్ ॥ * * * * ౧౯౦

కం॥ జనులనవలె జరుపుపనులను । ననునిను జనవితతిదిట్ట ననువకుమెపుడున్ । నినునీవు బొగడుకోకుము । నినుబోలరటంచుజనుల । నిందించకుమీ ॥ * * * ౧౯౧

కం॥ శ్రద్ధబోధందునిలిపి ॥ అశ్రద్ధను నీసేస్పచేత శ్లాఘించితివా । బద్ధత్వమంతబాయును । బుద్ధికి సరిపడితేకున్న । బూనగదోయీ ॥ * * * * * ౧౯౨

కం॥ సంశయమె జన్మహేతువు । సంశయమే గురునిమాటచవిగొననియదీ । సంశయమె కీడునొదవును । సంశయమెడబాస్తివేని । చాలునునత్రా ॥ * * * ౧౯౩

కం॥ నరులంతమెచ్చనడునను । హరిహరశతముఖాము రాదులకైనన్ । తరముగాదనగ మనకిక । తరమానన వశమెచూడు । ధాత్రినిపుత్రా ॥ * * * * * ౧౯౪

కం॥ అందరిని చణుకుచుందురు । కొందరు దుర్మార్గవృత్తి । కుటిలజనంబుల్ । యందరి నొగిచ్చి కరునుచు । మందలవలె కోతులుందు । మాడ్కినికుర్రా ॥ * * ౧౯౫

—(గురునిర్ణయము)—

కం॥ సదమలగురువెవరనినను। యదుగోబయ లిదుగొలేని । యాగురుతెరిగే । టిదగు శరీరముదీనిని । వదులుమనుచు నీకుజెప్ప । నచ్చినవారే ॥ * * * * ౧౯౬

కం॥ దిచ్చుతనపు శిష్యునిమది । నొచ్చినధనమియ్యడనుచు। నూహించిమదిన్ । యిచ్చకములాడబోకను । చెచ్చెరశ్లాఘించువాన్ని । సద్గురుడైతే ॥ * * * ౧౯౭

—(నిజశిష్య నిర్ణయపద్ధతి)—

కం॥ గురుడుతన నెంతమెచ్చిన । వరశిష్యుడు లొంగితిరుగ వలయునుమదిలో । మురిశి భయభక్తిలేకను । తిరిగిన చేటొదవు నిజము । తెలియగదోయీ ॥ * * * ౧౯౮

కం॥ శూరత్వమాత్మపనికై । వైరాగ్యము గురునిగొల్చు । వర్తనకెపుడున్ । యారీతి వృత్తిగలిగిన । నారీనరులేగిచనరె । నరకములోనన్ ॥ * * * * ౧౯౯

కం॥ మేలైన బోధవినుటకు । చాలావిఘ్నములు వచ్చి సమకూడినయే । లీలన్ విడుసచ్ఛిష్యుడు । వాలాయము బోధయుండె । వర్తించుజుమీ ॥ * * * ౨౦౦

కం॥ గురుకనుసౌజ్ఞనుగనుగొని । పరిచర్య యొనర్చుచుండు భక్తుడు భక్తిన్ ॥ పరిపూర్ణబోధజెందును । పరమక్షాదారప్రచండ । బంగరుకొండా ॥ * * * ౨౦౧

కం॥ కమలంబులున్న కొలనుకు భ్రమరములేతెంచినట్లు । బాగుగబోధన్ । తమమదిగోరి గురునిపద । కమలములను గొల్వ సుజన । గణమేతెంచున్ ॥ * * * ౨౦౨

కం॥ త్ర్యక్షుని నిందించినయా । దక్షునిగని ప్రాణమిడిన । త్ర్యక్షు సతివలెన్ । యీక్షితి తనదేశికుని । నుపేక్షించిన జనుల తాను । పేక్షించదగున్ ॥ * * * ౨౦౩

కం॥ గురుని కపరాధియగునా । నరనాదుని దృపదునొంచు । నరుని విధమునన్ । ధరసచ్ఛిష్యవరుడు తన గురుశత్రునిచేతనైతె । క్షొవ్వణచదగున్ ॥ * * * * ౨౦౪

కం॥ పతిభక్తిగల యువతివలె । సతతము గురుభక్తి గలిగి । సచ్ఛిష్యుడిలన్ । స్థితిగుదుర సేవజేయును । ప్రతిరహితాద్భుతచరిత్ర పరమపవిత్రా ॥ * * * * ౨౦౫

—(బోధకు అనధికారులు)—

కం॥ మనసున నొక్కటి దలచు । వాక్కుననొక్కటి బలుకు

చుండు । కుటిలుడు మరితా । తనువుననొక్కటి జేయును । విను
వానికి బోధదెల్ప । విహితమటోయీ ॥ * * ౨౦౬

కం॥ గురుడుతనయాజ్ఞలోపల । చరియింపగగోరునట్టి శిష్యున
కెపుడున్ । దురితంబు వృద్ధియైతా । నరకమునన్ గూలకున్నె ।
నరనుత చరితా ॥ * * * ౨౦౭

కం॥ సురవరుడహల్యకోసము । మరులొందిన రీతినెపుడు ।
మగుదురురజ్ఞుల్ । పొరుగూరు సాధులకుతమ । పురమునగల సాదు
లందు ॥ బుద్ధినిలుపకన్ ॥ * * * *౨౦౮

కం॥ కనకసుమగంధవాసన। తనకొనగాదలచిపట్పదము గొన
డటులన్ । వినదులేనహమె బ్రహ్మం । చనిపల్కె నృతతినిల్వ ।
ననీయీబోధన్ ॥ * * * ౨౦౯

కం॥ జడరజ నితులైననుబహు । కఠినమనస్కులకుఘోర ।
కలుషాత్ములకున్ । శఠులకు జడమతులకివకు । పరనాసక్తులకు
బోధ పట్టుమటంచున్ ॥ * * * • *౨౧౦

—(అధికారి నిర్ణయము)—

కం॥ మనసున వాక్కున తనువున । పనియొక్కటె జరుపు
నట్టి । భక్తునికిదయున్ । వినుపించుము వినుమని । యీఘనబోధను
వానికతుక । గలదుడుగకుమీ ॥ * * * ౨౧౧

—(శిష్యవిజ్ఞాపన)—

కం॥ అనిగురుడు బోధజేసిన । విని శిష్యుడు హర్షమంది ।
వేడుకతోడన్ । తనగురునితోటి విజ్ఞాపన మీరీతిగ నొనర్చె ।
పటువాక్ప్రౌడిన్ ॥ * * * ౨౧౨

కం॥ నాకొరకు కష్టపడితిరి । మీకై మీరిటకువచ్చి । మిము
బొగడుటకా । కాకోదరేశుడోపం । డాకార్యము నాతరంబె యచల
మనస్కా ॥ * * * * * ౨౧౩

కం॥ తల్లివి దండ్రివి దాతవు । వల్లభుడవు బాంధవుడవు ।
వసుధీశుడవున్ । తెల్లమిగ దేవుడవు - నీ వల్లగదా యిట్టిబోధ ।
వర్తన వినుటల్ ॥ * * * ౨౧౪

—(గురుని కోరిక)—

కం॥ అనుశిష్యుడన్న మాటకు । మనమున హర్షించి గురుడు మరియిట్లనియెన్ । వినవోయి శిష్యరాయా । వినినాకోరికనుదీర్చ వేడుకయెనన్ ॥ * * * ౨౧౬

కం॥ నేజెప్పినట్లు జెప్పర । నేజెప్పిన బోధలెన్న నీకతికుంటె । నేజూతు నీచమత్కృతి । రాజితసుగుణైకసార । రమ్యవిచారా ॥

—(శిష్యప్రబోధము.)—

కక॥ అనుగురుడు తనను బల్కిన । వినిశిష్యుడు లేచిమ్రొక్కి వినుతించి ముదం । బునజెప్ప దొణగెమునుతా । వివినట్లుగ గురుని మ్రుదికి । వేడుక వొప్పన్ ॥ * * * ౨౧౭

కం॥ నేమొదలులేని మేనును । నాముచ్చట స్వప్నమనుచు । నమ్మదగునుసుమీ । నేనేలుకొన్న లేనని । నాముచ్చట నేనునిల్వ । నరఘుడిదియెనన్ ॥ * * * ౨౧౮

కం॥ లేనినే లేకవచ్చిన । నేనేగిన నుండుబయలు । నేనెరుగనుయీ । నేనుండి దాన్నిగనుగొని । నేనేగితె మరలబుట్ట । నికనెన్నటికిన్ ॥ * * * * * ౨౧౯

కం॥ లేని నారాకపోకలు । దేనందున దోచుచుండె । సదేహములునుసుమీ । దానిని గురుకృపచేగని । నేనేగిన రానుపోను । నిజమెన్నటికిన్ * * * * ౨౨౦

కం॥ తనువుకు నాకును వేరస యనగూడదట్టులనిన । సనవర్తంబున్ । పనులన్ని తనువునేలేకను । జేయుగ వశముకాదు । కావునసామీ ॥ * * * ౨౨౧

కం॥ ననురమ్మని పొమ్మనితా । ననదునుమీ బట్టబయలు । నాకైనేనే । తనువును జగమునుగైకొని । చనుదెంచుట చనుట నాకు । సహజముతండ్రీ ॥ * * * ౨౨౨

కం॥ ప్రకటమగు బట్టబయలున । సకలముతో లేకవచ్చి । చనుధర ఘుడియున్ । నొకకోటిమాట్లనేరా । నొకనేళ్ళను లేనటంచు । నూహాపొడమినన్ ॥ * * ౨౨౩

కం॥ లేనినే నెరుగకుండిన । నేనుండదు నేనునిల్వ । నేనుం
డకయిూ । నేనగు నాజోలొల్లని । దానిని గుర్తెరిగినేను । తలగితె
చాలున్ ॥ * * * * * ౨౨౪

కం॥ మనము మనపెద్దలందరు । చనుదేరక మునుపువారు ।
చనినన్ గలయిూ । ఘనమునుగని - మనమేగిన । చనదుగదా
మనలబోలి । సారవిచారా ॥ * * ౨౨౫

కం॥ నేను మజ్జననినేనే । నేనికి జనకుడను నేను । నేను
లోకత్రయై । దేనందు సంచరింతుము । దానిని పరిపూర్ణమనుచు
దలచెదనయ్యా ॥ * * * * ౨౨౬

కం॥ నేనున్నదె నేలేకను । నేనెరుగను నేను లేక । నేనిల్వ
నుయిూ । నేనుకు నేనేమూలము । గానను మము నేమెసృజన ।
గావింతుమయా ॥ * * * * ౨౨౭

కం॥ నేనిల్వ జగములేకను । నేనేగిన జగములేదు । నిజమిూ
జగమున్ । నేనును లేనప్పుడుగల । దానిని పరిపూర్ణమనుమ । దల
పోయదగున్ । * * * * ౨౨౮

కం॥ లేనినే మాయమైనను । మానవులది మరుపుమూర్ఛ ।
మరణంబునుగా । జ్ఞానిద్రయు నిద్రయైన । నేనవివిని మృషనినమ్మ ।
నేర్తు నెవాడిన్ ॥ * * * * ౨౨౯

కం॥ పనుభాష్యములను శాస్త్రంబులను । జనములునను గట్టి
యుంచి జనక నిలుతునా । చనుదొత్తు నాకునేనై । కనుక నెనను
నమ్మరెపుడు । ఘనులగువారల్ ॥ * * ౨౩౦

కం॥ నానాభాషలచేతను । నానావిధశాస్త్రతతుల । నను
సమ్మొట్టకై । నేనేంచించి పెట్టితి । నానాదేశములయందు । నరరూ
పమునన్ ॥ * * * * ౨౩౧

కం॥ ఒకచోట నప్పుదును । వేరొకచోటను మిడుకుచుందు
నొకచోటనునే । ప్రకటముగదు లేకుందును । నొకచోటనుయిట్టిచేష్ట
లుండును నాకున్ ॥ * * * * ౨౩౨

కం॥ కావేటి కాలువలవలె। నావల్లనె కల్పనాను। నానా విద్యల్। యీ విశ్వమందువిశ్వము। నావెంటనె వచ్చుపోవు॥ నావలెనెసుమీ॥ * * * * * ౨౩౩

కం॥ నేనాడదాన నాదును। నేనేమగవాడనాదు। నేనే నన్నుగ్। నేనీవటంచుగూడుదు। నేనేనను జరుపమనుప నీగుదు సుమిన్నా॥ * * * * * ౨౩౪

కం॥ నేనుల మేనులకుప్పను। నేనుబయల్ నన్నెరుగదు। నేచనుదాతుగ్। మేనై నిమిషములోనిది। మానుగనావృత్తినేనె మాయెనుసుమిన్నా॥ * * * ౨౩౫

కం॥ నేనుగాకొకటిశుద్ధ। జ్ఞానము గలదనుచు బల్కు। జ్ఞానులమాటల్। పూనివినదగదు – శుద్ధ జ్ఞానంబన నేనె నేను। లేనిది యానే॥ * * * * ౨౩౬

కం॥ నేమాత్ర ముందున నియెను। నామాయల కూత లన్ని యరసిన సుప్తిగ్। యేమాయె మరణ మప్పుడు। యేమాయెను గురునిమాట నేమాయె నయా॥ * * ౨౩౭

క॥ నేనన్న నహ మహంబన। నేనుసుమీ యహమటంచు నేనెప్పుడంటే। నేనపుడు బుట్టుటది। జన నేను గతించుట మటంచు నీవెరుగయ్యా॥ * * * * * ౨౩౮

కం॥ నేనన నాలవ దేహము। మేనన నాలోని మూడు మేనులు సుమిన్నా। నేను మేనన నవొక్కటై కానిది తనమూల మరయ। గనరాదు సుమీ॥ * * * ౨౩౯

కం॥ అంగము లింగము గలసునె। లింగ శరీరం బటంచు లెక్కకు వచ్చెగ్। లింగం బంగము నెడసిన। లింగము శక్త్యైను నేనె లింగంబనినగ్॥ * * * ౨౪౦

కం॥ లింగము విక్షేపంబన। నంగం బావరణమనిన నగుసీ రెండే। లింగ శరీరము దీనికి। భంగము తనమూల మరయ బడి నప్పుడెగుగ్॥ * * * * * ౨౪౧

కం॥ ఎరుకన మరుపన రాసిది । పరిపూర్ణం బీశ్వరుడన బడు నెరుకెరుకన్ । మరచిన జీవుండనబడు । నెరుకచలము । నెరుగ నరుగు । నెరుక మరుపులన్ ॥ * * * ౨౪౨

కం॥ ఎరుకన సత్వగుణంబని । మరుపన తామస మటంచు మరి యీ రెండున్ । సరియైన రాజసంబని నరుతెన్నిరి మూటివి డువ నర్హము సుమ్మా ॥ * * * * ౨౪౩

కం॥ నన్నెరుగ నట్టి బయిటన్ । యెన్నడు లేనట్టి నేను యీ విశ్వమునై । వున్నట్టు లుండి నేలేందున్నది గని । నేనుబోతే దుందణగుసుమీ ॥ * * * ౨౪౪

కం॥ ఈ యచల మొకటి బ్రహ్మని । మాయా మయమైన విశ్వ మంతయు । నేనంచాయ మెరుంగక ననునరు । లీయడబ్రహ్మం బటంచు లెక్కిడ నగుదున్ ॥ * * * ౨౪౫

కం॥ భూమనుభద్రాచలమని । రాములనుచు లేని । నన్నర క్షణమున నే । మీమాట నెరిగుళ్ళక్కిని । నామాటను మరచియు నికి నయమని తోచెన్ ॥ * * * ౨౪౬

కం॥ నాగురుడు నాకు దెల్పిన । యీగురు బోదంత మీకు యిప్పుడు నేనున్ । బాగుగ విన జెప్పితిసుమి । యోగురువర్య యని శిష్యు డూరక యున్నన్ ॥ * * * ౨౪౭

—(గురుని హర్షము)—

కం॥ విని శిష్యుని వచనోక్తులు । మనమున హర్షించి గురుడు । మస్తకమున జెయ్యునిచి తొడమీద జేర్చుక తనశిష్యుని మేనునివిరి తానిట్లనియెన్ ॥ * * * * ౨౪౮

కం॥ నీవంటి ఘుట్టి వాడిక । భూవలయము నందు ముందు బుట్టడు వెనుకన్ । నేవిన లేదున్నాడం । చీవేళ్ళకు నిన్నెచూస్తి నిట భళి శిష్యా ॥ * * * * ౨౪౯

కం॥ చందురుని చీమ ముద్దాడిందని నట్లెపుడు । నీవు యీ

సద్భోధర్ । జెందితివి నీకుసరి జగ మందెవ్వరు లేరు నిన్ను మది మెచ్చితిరా ॥ * * * * * ౨౫౦

—(గురు దక్షిణ)—

కం॥ అని మెచ్చి యేమి యిచ్చెద । నని గురుదక్షిణ నటంచు నతడడిగిన నన్నని పల్కె శిష్య రత్నము । వినియిది యిక ముట్టబోక విహరించు మనర్ ॥ * * * ౨౫౧

—(బోధ స్థితి నిర్ణయము)—

కం॥ విని శిష్యుడు గురుమూర్తిని గనుగొని చిత్తంబు ప్రీతిమగా నిలిచున్నన్ । తనశిష్యుని హస్తములన్ గొని దగ్గరచేర్చి కొని కొడుకా యనుచున్ ॥ * * ౨౫౨

కం॥ పరమ హంసాశ్రమ ధరుని । పరిపూర్ణపు బోధవాని పనులు సమమె । వార్నెరు గెరుకక నుతి నిందలు । గనవిన తత్ఫలము ప్రజలకగు నిజము సుమీ ॥ * * ౨౫౩

కం॥ అర్థము దెలియక గ్రంథము । వ్యర్థంబని నిందజేయు వ్యర్థుల మాటల్ । వ్యర్థములని యీ గ్రంథం । బర్థము సద్గురుని వలన బాగుగ వినుడీ ॥ * * * * ౨౫౪

కం॥ ఈ చెప్పిన గురుబోధను । తాచెవి నిడి బయలుగాంచి తన లేమినిజంబై చనియె శిష్యుడప్పుడు । లేచెను గురు డనలమాట లేదామీదన్ ॥ * * * * ౨౫౫

—(గ్రంధ సమాప్తి)—

కం॥ శరధి కరితురగ శితకర (౧౭౮౪) పరిమిత మైనట్టి శాలి వాహన । శకమందు రచిస్తి మాఘ పౌర్ణిమ । నరకివి దుందిభి యనేటి వత్సర మపుడున్ ॥ * * ౨౫౬

కం॥ పది యిరువై యైదులు యీ । పదముల కందములు వీట్ని (౨౫౦) పదయూ మతమ్మైతె । ముదమున మీరు వినెదరని మదిలోపల దలచి చేస్తి మానవులారా ॥ * * ౨౫౭

కం॥ ఇతర మెరుంగని సతమందతి మృషయై కానుపించు। నట్టి మనము। యీ కృతి గురు శిష్యులు। వారల యితరేతర వాగ్విలాసలివి మృషిలు సుమీ॥ * * ౨౫౮

—(గ్రంథ ఫలశ్రుతి)

కం॥ ఎవరీ పద్యము లన్నియు। వివరింతురో వారికెల్ల విద్యావిద్యల్। దవిలి బాదింప వెన్నడు। భవనాశ స్థితులు లేక ప్రబలు దురెపుడున్॥ * * * * ౨౫౯

కం॥ పాటసుమీ భక్తులకిది। బాటసుమీ బోధజెంద భ్రమరాకుండన్। కోటసుమీ కందములను। తోటసుమీ దీన్ని తొలగ ద్రోయక వినుడీ॥ * * * * ౨౬౦

కం॥ ప్రతి దినము జదివి యవరీ ప్రతి నర్చన జేతురట్టి ప్రజలకు బోధ స్థితి కుదుర గలదు। గురుకృప కతి పాత్రులు వారు వారి కర్థము గలదే॥ * * * * ౨౬౧

ఇతి శ్రీమద్భాగవత కృష్ణ విరచిత క్షురాక్షురోపాధి
ద్వయ దోషరహిత పరమ తత్వ కంద పద్య
ములు ప్రబోధ చూడామణి
సంపూర్ణము.

శ్రీ సద్గురు మహారాజుకు జై.

ఓం

శ్రీసద్గురు పరబ్రహ్మణేనమః

శ్రీమద్భాగవత కృష్ణస్వాములవారి స్తోత్రం

భక్తిపూర్వకముగా చేయబడిన

సీస పద్యములు.

—(౦)—

సీ॥ గురుపుత్రులార మద్గురుమూర్తి స్తోత్రంబు । రచియింప బూను నావచనములను । వినవేడ్క గలిగిన వినరయ్య వినిపింతు । తప్పులుండిన వాటి దాచబోక । దిద్దవలసినది మీ దేశికేంద్రుని. మీద । మీకుభక్త్యున్నట్టె నాకుగలదు । గాని మీవలెనేను కవిత జేయగజాల । చాలనంచని విడజాలతోచి ॥ నట్లుజేయుదు మీరంద రభయమిడిన । ననుచు విజ్ఞాపన మొనర్చి యాజ్ఞగొంటి । భాగవత వంశభవకృష్ణ యోగిరాజ । ధీవిశారద మామక దేశికేంద్ర ॥ ౧

సీ॥ శ్రీకాంతతోబుట్టు శ్రేకదాయనజాలు । మోమున చిరు నవ్వు మొలకలెత్త । అరవిందములకిందు పరుపజాలినగొప్ప । కను లందు కరుణాదా గడలుకొనగ । కోటి మన్మథులైన దీటుగానటు వంటి । సుందరత్వము మేను సందడింప । .అజ్ఞాన వృతతి మోహాతి రేకమడంచు పలుకుల నమృతంబు జిలుకుచుండ । నభయవరదాన ములు చేతినాశ్రయింప । వచ్చి కనుపించుమక నెదనావాంఛదీర । భాగవతవంశ భవకృష్ణ యోగిరాజ । ధీవిశారద మామక దేశి కేంద్ర ॥ ౨

*　*　*　*

సీ॥ సారిమాపసిడి జల్తారంచు ధోవతి । కటిభాగమునజేరి కాంతులీన । పగడాల డాలును నగజాలు కుళ్ళాయి । తలమీద గూర్చుండి ధాటుజేయ । అతిచిత్రపటవి నిర్మితమైన కవచంబు ।

అద్దినట్లుగ మేనునావరింప । పాటలద్యుతిగల్గు పంచతో జతగూడి । ముతుకదుప్పటిమీద మురుపుజూప । కామధేనువుభుజమెక్కి గంతు లిడగ । వచ్చికనిపించుక నెదనా వాంఛధీర । భాగవతవంశ భవకృష్ణ యోగిరాజ । ధీవిశారద మామక దేశికేంద్రా ॥ * ౩

సీ॥ మంచిగంధము కుంకుమనుగూడి నొసలందు । మూడు రేఖలు గల్గి ముద్దుగుల్క । రజితసూత్రాన్వితరమ్యపవ్రాళి । హారము కంధరప్రదేశమున వ్రేల । మిళితమై యొక వ్రేల మేలిమిబంగారు వుంగరంబులురెండు చెంగలింప । స్మరసతికుచముతో సరిదూగు మారేడు । బుర్ర హస్తమునందు విరాజిల్లగ । గురుని పేరు వచింపుచు పురముదిరిగి । వచ్చికనిపించు క నెదనా వాంఛధీర । భాగవతవంశ భవకృష్ణ యోగిరాజ । ధీవిశారద మామక దేశికేంద్రా ॥ * ४

సీ॥ కుంభినీధవుడైన గోవిందుడిలమీద । జంభభేదికి యను । జన్మడగుచు । అదితిగర్భమున కశ్యపునకు వామన । మూర్తియై జన్మించి ముదముతోడ । యాచకాగ్రణివేష మమరదాలిచి తమ । కులధర్మమనెకదా బలినిజేరి । యాచించె నొకటి రెండడుగుల మేదినీ । తలమును ద్విజులది దలచికాదె । భిక్షమెత్తగబూనిరి బిడియమేల । భిక్షమే బ్రాహ్మణకులాని కక్షయమగు । భాగవతవంశ భవకృష్ణ యోగిరాజ । ధీవిశారద మామక దేశికేంద్రా ॥ * ౫

సీ॥ ఈజోలెతోగదా యిన్నాళ్ళు మీతండ్రి తాతముత్తాతలు ఖ్యాతిగొనుడ । యీజోలెతోగదా యిన్నాళ్ళు మీరంత । శుభశోభనములను చూరగొనుట । యీజోలెతోగదా యిన్నాళ్ళు మీరైన । భూసురోత్తములచే పొగడబడుట । యీజోలెతోగదా యికనైనమీరలు । బ్రతికినన్నిదినాలు మెతుకుదినుట । గాన యీజోలె మంచిదే మానకయ్య । భిక్షమే బ్రాహ్మణకులాని కక్షయమగు భాగవతవంశ భవకృష్ణ యోగిరాజ । ధీవిశారద మామక దేశికేంద్రా ॥ * * * ౬

సీ॥ గ్రంథ మొక్కటిసీవు కందార్థములతోటి । చేసినావని వింటి చెప్పవయ్య । అధ్యాత్మలల్లినీ వఖిల దేవతలను । స్తుతిజేస్తివట

వాటిజూపవయ్య । నిఖిలవేదాంతార్థ నివహంబు కొద్దిలో। యిమి డి స్త్రివట వాటి నివ్వవయ్య । యీయన్నిటికి అర్థమేమొనాకెరిగించి పుట్టుచావులను బోగొట్టవయ్య । జన్మమరణములనుజెంద చేతగాక॥ చాటుజొచ్చితి మన్నించు సదయహృదయ । భాగవతవంశ భవకృష్ణ యోగిరాజ । ధీవిశారద మామక దేశికేంద్రా ॥. * ౭

సీ॥ నన్నేలనేకదా నారాయణునివల్ల జానకమ్మకునీవు జననమగుట । నాకుజెప్పనేకదా నయమైన గ్రంథముల్ । చేసి నీవవియెల్ల వ్రాసికొనుట । నాకుజూపనేకదా నానావిధములైన । యోగముల్ సాధించి బాగుపడుట । నాకోసమేకదా శ్రీకారమాదిగా। స్వరయుక వర్ణముల్ చదువుచుంట । ముక్తినాకిచ్చుటకేకదా యుక్తిజేసి యనుదినము కోపగించినా మనసుగనుట । భాగవతవంశ భవకృష్ణ యోగిరాజ । ధీవిశారద మామక దేశికేంద్రా ॥ * ౮

సీ॥ నీవుజూపితెగదా నేజూడకన్నది । మైదుముద్రిలనులక్ష్యములమూంటి । నీవునేర్పితెగదా నేనేర్చుకున్నది యష్టాంగయోగముల్ స్పష్టముగను । నీవుదెల్పితెగదా నేదెల్సుకున్నది । యష్టతనువులవాటి కవలిదాని । నీవు జేయగగదా నిరుపమానాఖండ । పరిపూర్ణమునుగని భ్రాంతివిడుట । నీవునాపాలి వేల్పవై నెగడినగద నేను యిటువంటివన్నియు నేర్చుకొనుట । భాగవతవంశ భవకృష్ణ యోగిరాజ । ధీవిశారద మామక దేశికేంద్రా ॥ * ౯

సీ॥ తనయునిగానిన్ను గనిపెంచినట్టి సీతలిదండ్రి భాగ్యంబు తరమె పొగడ । వల్లభుగానిన్ను వరియించినట్టినీ యిల్లాండ్రభోగంబునెన్నదగునె । సఖునిగాగొనినిన్ను సరసోక్తులాడు నీస్నేహితుల శిరి జెప్పనౌనె । గురునిగానిన్ను గైకొని సేవగావించు । శిష్యుల ఫలము చర్చింపవశమె । శేషభాషాపతులకైన దోషదూర । భూరి వేదాంతశాస్త్ర విచారసార । భాగవతవంశభవకృష్ణ యోగిరాజ । ధీవిశారద మామక దేశికేంద్రా ॥ * * ౧౦

సీ॥ నఖశిఖపర్యంత మఖిలావయవపూర్తి । మూర్తివౌనిన్నతి మోదమునను । ధ్యానించి పిల్చి రత్నస్థగితాసన ముననుంచిపాద్యా

ర్ఘ్యములనొసంగి । యాచమనాభ్యంజనాదులుగావించి । వస్త్రమాల్యాదిసద్వస్తువులిడి । పత్రిపూల్ ధూపదీపాన్నముల్ । తాంబూలములు దక్షిణార్తిక్యములును । మంత్రపుష్ప నతినుతులొనరింతు పుచ్చుకొనుము । తక్కువెక్కువ లేమియు దలచబోక । భాగవత వంశభవకృష్ణ యోగిరాజ । ధీవిశారద మామక దేశికేంద్రా ॥ ౧౧

సీ॥ నీపాదతీర్థంబు నేగ్రోలుచుండేటి వారిదేకద మోక్షవైభవంబు । నీతిప్రసాదంబు నేరుచిగొనుచుండు వారిదేకద మోక్షవైభవంబు । నీపూజనమునిత్య నేమంబుగాజేయు । వారిదేకద మోక్షవైభవంబు । నీనిజతత్వంబు నీచేనెరింగిన వారిదేకద మోక్షవైభవంబు । నిన్నుగని నన్నుమరిచేటి నిష్టబూను । వారిదేకద యామోక్షవైభవంబు । భాగవతవంశ భవవకృష్ణయోగిరాజ । ధీవిశారద మామక దేశికేంద్రా ॥ * * * ౧౨

సీ॥ ఈగురుస్తోత్రంబు నెవ్వారాలించిన వారికిభాగ్యంబువచ్చుటురుదె । యీగురుస్తోత్రంబు నెవ్వరువ్రాసిన వారికి స్వర్గంబు వచ్చుటురుదె । యీగురుస్తోత్రంబు నెవ్వరునేర్చిన వారికి మోక్షంబువచ్చుటురుదె । యీగురు స్తోత్రార్థ మెవ్వరుజేసిన వారికిభ్రాంతులు వదలుటురుదె । గాన యీగురునుతి నతికాంక్షతోడ। చదివెదను జన్మమరణముల్ సమసిపోవ । భాగవతవంశ భవకృష్ణ యోగిరాజ । ధీవిశారద మామక దేశికేంద్రా ॥ * * ౧౩

సీ॥ ఈగురుస్తోత్రంబు యింపుతో జదివిన వారాపదలబట్టి వంచగలరు । యీగురుస్తోత్రంబు యింపుతో వ్రాసిన । వారంతకుని బట్టి వంచగలరు । యీగురుస్తోత్రంబు యింపుతోనేర్చిన వారు మిత్తినిబట్టి వంచగలరు । యీగురుస్తోత్రార్థ మింపుతోజేసిన। వారు మనసునుబట్టి వంచగలరు । గాన యీగురునుతి నతికాంక్షతోడ । చదివెదను జన్మమరణముల్ సమసిపోవ । భాగవతవంశ భవకృష్ణ యోగిరాజ । ధీవిశారద మామక దేశికేంద్రా ॥ * ౧౪

ఇతి శ్రీమద్రాజాధిరాజ మహారాజ రాజయోగీంద్ర చంద్రులగు శ్రీమద్భాగవత కృష్ణదేశిక స్వామిస్తోత్రసీసపద్యములు సంపూర్ణము.

జాలమాంబ తత్వములు

—(౦)—

దోహేరా హిందుస్తాని.

సఖిక హేసంసార్ మే బాలరూపబన్ జాయె ।
జిసూక్రకహులంబ్రిహ్మజ్ఞానినామరూపమిట్ జాయె ॥౧॥

కీర్తన.

పధమూ జెందాకానుముక్తీ పదవీగలుగాదూ । మంచి బుధుల శేవాలేకా తత్వాబోధదెలియాదూ ॥ ప ॥

నిధనోద్భవములు అధికసూక్ష్మములు । క్షుధతృష్ణలనే వ్యధలులేనిగురు ॥ * * * * ౧

కులగోత్రనామధేయాదిగురుతూలేకా । యపుడు విలయా వృద్ధిత్వాములాను వెలయాబొందాకా । పలుకూలకందాక యేతలపు లేకా । మిగుల । కలిమీ బలిమీలేకాను చిత్కళలూ గాకా । చలనములేక యచల భావమ్మున । గలశి మెలశి సంకల్పశూన్య గురు ॥ * * * * * ౨

తరుణీపురుషూడనేటి భ్రాంతితనకూలేకా నిరతా । మెరుకా మరుపులాకుపరమై మరుగూలేకా । గురుతూగ వర్ణావర్ణములా నరయూరాకా । సర్వపరిపూర్ణమై యించుకంతాబాధలేకా । తరతర భావము దగలకకాలాం । తరములేక పరతత్వమైనగురుపధమూ ॥ ౩

యందూజూచినాను యేడసందూలేకా । నిత్యానందమై బుద్ధీహీనూలకందరాకా । నిందానిందాలకెల్లాను । అందబోకా । నాద । బిందూకళలతోటియేపొందూలేకా । మందామందములందు నుదగులమి । నొందకమది నిస్పందియుడగు గురు ॥ * ౪

పట్టాముట్టారా నీవృత్తి బట్టాబయలై । వునికి । పట్టూలేకా స్థూలకాస్పదముతానెయ్యై । గుట్టూమట్టూలేకాను శ్రీగురుగోప్య

మయ్యా । యింతా । మట్టా నేటికొలదీ కీసమానరహితమై ।
యిట్టిదియని వచియింపరాక । గన్పట్టనశక్యంబై వెలిగెడుగురు ॥

నీమాకర్మామూలానేటినిష్టలేకా । వితత । భూమ్యాది పం
చాభూతములా పొలుపూలేకా । కామాది శత్రువర్గవికారి గాకా ।
ధర్మా । కామామోక్షఫలమూల సత్కాంక్షలేకా । భ్రామికలను
పెంపారనియాత్మా । రాముడైన శివరామదీక్షితుని ॥ * ౬

పథముజెందాకానుముక్తిపదవీగలుగాదూ । మంచి । బుధులా
శేవాలేకా తత్వాబోధా దెలియాదూ ॥ * *

దోహేరా హిందుస్తాని.

హీరాపడాబజార్మె రహేఖాక్ లప్టాయే
మూరక్ ధేసోచలేగయేచాతూర్లియె పుఠాయె

కీర్తన.

నరులారా త్వరగారారయ్యా గురునిగొల్తామూ । అంతః ।
కరణాయందా గురుమూర్తి నేమరకా తల్తామూ ॥ప॥ *

గురువూలనగా మేనెరుకాల నెరుగానీవారూ । యెట్లు ।
గురువూలయ్యేరిబోధా గుర్తెరుగానీవారూ ॥ * ౧

భక్తిసల్పాగురునీచేస । ద్యుక్తి వినవౌనూ । యిట్టి । యుక్తి
వినినామీాదబంధాముక్తాలెడలూను ॥ * * ౨

రాజబాటగావించె శివ । రామాదీక్షితులూ । అదిమన ।
మిాజన్మానవింటె యాడీవికమును పటిగతులూ ॥ * ౩

భాగావతకృష్ణాభిధాన బ్రాహ్మణునిజేరి । వినెనూ । జాగూ
లేకా జాలమాయిాసద్బోధకోరి ॥ * * ౪

కీర్తన.

ఈదారితో సాటిదేదారి గాదయ్యా । యేదారిద్రొక్కినాను
కాధార మానుమనసు ॥ప॥ సారామా దీక్షితియ్య సారాముదీని

కియే। ఘోరాము లేదువట్టి నేరాములెన్నవచ్చే ॥రి॥౨॥ దేహి దేహాములుగాని దేశాము జూపియవల। దేహీ దేహాముల దీసె దేశికోత్తములు మెచ్చే ॥రి॥౩॥ మోదాముజెంది జనులు సాదాము బెట్టుటాకు। వేదాముజదివి వట్టి వాదాము జేసెరిందు ॥కీ॥౪॥ జ్ఞానాజ్ఞానముల నెరిగే జ్ఞానానికన్నపైది। యీనేను జెప్పేమాట దీనాగడ తేరవచ్చు ॥యీ॥౫॥ చలనాము లేనిదొకటి చలియించే దొకటిమీరీ। చలనామొలేక నిశ్చలనామొ తెలసికోగు ॥రి॥౬॥ యెరుకామరుపూల నెరిగేయెరుకాకు। దొరుకనట్టీ। పరిపూర్ణబోధ దీని నెరిగితె తిరిగిపుట్టా ॥రి॥౭॥ యెంతోచదివీని వారలంతామీకెరుకె నాచే। రంతూజేయించీ వినసంతోషమైన దేమొ ॥యి॥౮॥ వాలాయముగను భాగవత కృష్ణదాసుచే యీ। జాలామూంబీకవిని జన్మామరణములాబాసే ॥యీ॥౯॥ * * *

మంగళహారతి.

౧ మామగురునకు మంగళం। బ్రహ్మాండ నగరునకు మంగళం॥

ప॥ మానరహితునకు మంగళం। అసమాన చరితునకుమంగళం॥

౨ ద్వంద్వశూలునకు మంగళం। నిర్ద్వంద్వఖేలునకు మంగళం॥

౩ శూన్యశూన్యునకుమంగళం। బహు। మాన్యమాన్యునకుమంగళం॥

౪ శబ్దలోపునకు మంగళం। నిశ్శబ్దరూపునకు మంగళం॥

౫ ఖేదముక్తునకు మంగళం। నిర్భేద రక్తునకు మంగళం॥

౬ త్రిపుటిదూరునకు మంగళం। నిస్త్రిపుటిసారునకు మంగళం॥

౭ బుద్ధ్యతీతునకు మంగళం। నిర్బుద్ధ్యుపేతునకు మంగళం॥

౮ గళితతాపునకు మంగళం। నిర్గళిత పాపునకు మంగళం॥

౯ గోప్యగోప్యునకు మంగళం। అప్రాప్యప్రాప్యునకు మంగళం॥

౧౦ దేవదేవ్యునకు మంగళం। నిర్భావ భావ్యునకు మంగళం॥

౧౧ దీనభరణునకు మంగళం। అభి। మాన హరణునకు మంగళం॥

౧౨ కృష్ణనామునకు మంగళం। దుస్తృష్ణ భీమునకు మంగళం॥

౧౩ జాలమేశునకు మంగళం। స్మృతి। జాలనాశునకు మంగళం

౧౪ మామక గురునకు మంగళం। బ్ర। హ్మాండనగరునకుమంగళం॥

శ్రీమద్భాగవత కృష్ణ సద్గురు పరబ్రహ్మణేనమః

శ్రీమత్ ఫీల్ ఖానా శంకరాయకృత

దండకం

—)o(—

శ్రీసద్గుణోపేతుడై । శ్రీచిదోల్లాసుడై । నిత్య నిర్లేప్య । నిస్సంశ యాత్యంత । మాహాత్మ్యముఁ జెంది । శ్రీభాగవతవంశ దుగ్ధాబ్ధి । చంద్రస్థితిఁ మించు । శ్రీమద్గురుస్వామి । కృష్ణాఖ్య ధీరోత్తమానా । మనోవిత్తమా । చిత్తమానందముంబొందగా । ప్రాణులంబ్రోచు దేవా । యనంతప్రభావా । సుమంత్రాసుభావా । పరశ్వాఖ్య రామాంఘ్రిసేవా । నివాసైక భావా । భువిన్నేను మీవారిలో వాఁడనై । మిమ్ముసేవింతు । భావింతు । ధ్యానింతు । పూజింతు । పూర్వంబునం । మీరనేక ప్రజానంఘముఁ । జ్ఞాన దీపంబుగల్పించి । గుర్వంఘ్రి గొల్పించి । లక్ష్యంబుదాల్పించి । యుద్యత్తమంబెల్ల । నిర్మాలముం వేడ్కఁ గావించి । యుండంగ । తద్వార్తలాలించి । మీపాదసాన్నిధ్యముంగాంచి । హర్షించి । యర్చించి । యుండంగ । నానాజన శ్రేణిఁజూడంగ । నన్నుండ జేరంగ । నేమించి యోరోరి ఫీల్ ఖానయుఁ పేరెలర్పంగ । నాంపల్లిలోనుందువో । శంకరాభిఖ్యరాయా । భవన్మాన సాయాస మేమయ్య । నీయాత్మలోనున్న । భావంబికఁ । దాచగా నేటికిఁ దెల్పరా । నిల్పరా । చిత్తముఁ గూల్వరా । యూర్వరం స్వల్పరాగంబులం బూనగా । నేటీకంచాడగఁ । భక్తిసాష్టాంగముంజేసి । యోస్వామి నిష్కామిచామీ । కరాభాసమీచీన గాత్రా । సవిత్రాభవత్రాసజైత్రా । విచిత్రాతిచారిత్ర । మీసత్కృపాదృష్టి । సంలబ్ధికై వచ్చియున్నాను । నన్నెట్లు రక్షించెదో । యీ దృగాగోచరానేక । రూపంబులెల్లన్ సుఖాద్యంత దుఃఖంబులన్ । దేహసంబంధమున్ । జీవసంబంధమున్ నిత్యమంచున్ । నిజంబంచు । నేనమ్మి యున్నాను । నేనెవ్వడో ।

యాదృగాగోచర । వ్యక్తవస్తుప్రజం । జెప్పెడున్ । నిత్యమో
కాదో । భావింపగా । దీనలాభంబు చేకూరుటల్ । చూడగా నెన్న
డో । ప్రేమబోధింపవే । యాత్మశోధింపవే । ప్రీతి నందింపవే ।
దింపవేశంక । పొందింపవే । తాల్మి నొందింపవే । తెల్వినందింపవే।
చేతికిన్ నీప్రసాదార్థము । న్నాదు నిక్షేపమా। బ్రహ్మ దేవోపమా।
జ్ఞాన దృగ్దీపమా । యింక తత్త్వోప దేశంబు గావింపుమా । దృంపు
మా । క్లేశమున్ దెంపుమా । జన్మపాశంబులన్ । మంత్రమూర్తీ ।
దయాసారవర్తి । దిగంతస్థకీర్తీ । సదాభంజితార్తీఽతి । జ్ఞానేక్షణ
ప్రాప్తితో ॥ మూడునేత్రంబులన్ । మించువో శంకరా । పాపనా
శంకరాశంఖ చక్రాంకహస్తంబులన్ మించు । దామోదరా । నల్ల
లామోదరా । నిత్య సత్యాధికారత్వమున్ బూను । భాషావిలా
సాతి తీక్ష్ణానివాసా జనాశ్చర్యచర్యా । హిమాహార్యధైర్యా।మహా
దార్యధుర్యా । అనిందాముకుందా । సనందా మరిందావక ధ్యాన
మున్ । మీసమస్తాగ మామోఘవాక్యంబులన్ । స్తోత్రమున్
జేయగన్ । రెండు వేల్నాల్కలున్నట్టి । దర్వీకరస్వామికైనం వశం
బె । మహీదేవతాముఖ్య । నేనెంతవాడన్ । నరుండన్ । జడుం
డన్ । ఖలుండన్ । విటుండన్ । శఠుండన్ । కుబుద్ధిన్ । దురా
చారుడన్ । నీచుడన్ । తామసుండన్ । నృశంసుండ నత్యంత చో
రుండనయ్యా । మృషాభాషణుండన్ । విషాదంబులన్ జెందు
దుర్మార్గ శీలుండనౌ । పాపకృత్యుండ నేమందునో దేవ । నా చిత్త
సందేహమున్ బాపవే । శీర్షమందున్ । భవత్పాదముల్ మోపవే
నీదయాదృష్టియుం జూపవే । యోనవే నాదుతప్పుల్ । ప్రపంచోప
కారా । స్మరాకారధీరా । అహంకారదూరా । సుధీరాజరాజా ।
మహారాజయోగానుకారా । వికారార్తిఘోరాంధకారాళిసూరా ।
ధారావిన్ పరాకీ । మొరాలింప రాదాయటం । చామహాభాగునిం
చిత్తసింహాసనంబందు । పొందించి । యావాహనంబున్ । వేసం
జేసి । గంగాంబురేఖాఘటశ్రేణితో । పాద్యమర్ఘ్యంబు । శుద్ధాచ
మానంబు । స్నానంబు । వస్త్రోప వీతంబులున్ । గంధమాల్యంబు

లున్ । భూషణవ్రాతమున్ । దీపమున్ । ధూపమున్ । మంచి
నైవేద్యమున్ । దక్షిణా న్వితతాంబూలమెల్లన్ । సమర్పింపుచున్
జట్టుగావచ్చి వేడ్కన్ । నమస్కారముల్ । చాలపన్నెండుగావించి।
భక్తిన్ చతుర్ముఖ్య శిశ్రూషలన్ జేసి । బద్ధాంజలివ్యక్త హస్తుం
డనై నిల్చియున్నట్టినా । విన్నపంబెల్లనాలించి । ప్రేమన్ విలోకించి
తామిట్లుభాషించిరో । వత్స నీప్రశ్న మేత్రైనదా । నీప్రకారం
బుగా । నీకలక్షోశిలో దెల్పుమంచాడగా । నెవ్వరున్ లేరు । సద్యో
ఘృతంబింపు శ్వావాళికిన్ । గాని చందాన । సాధోక్తులుం సొంపు
గావంచు । తామందు రేమందు । నీవిందు విచ్చేయుటల్ । పొందుగా
ముచ్చటౌనాకు । యీపెంపుబోధింపుదున్ । రక్తిబోధింపుదున్ ।
యుక్తి రెట్టింపుదున్ । వింటివావత్స । లోకాచలంబున్ । చలంబీ
యుగంబున్ । విమర్శించి । యీరెంటియాద్యంతమెల్లన్ । గురుశ్రీ
కటాక్షంబునన్ । దానెరుంగన్ । మదోన్మత్తమాతంగమున్ ।
సింహమున్ స్వప్నమందున్విలోకించి । తానాశమున్ బొందుచం
దాన । మాయావికారంబు । నిర్మూలమైపోవు । నీరీతియున్ గాన
కన్ । తామువేరొండురీతిన్ । పరీక్షించితే । తద్వివేకంబె హీనం
బగున్ । తాల్మినాలింపుమంచన్న । తత్పాదధూళిన్ తలందాల్చి।
విజ్ఞాపనంబల్లనన్ జేసితిన్ । దేశికాయీచలంబెట్టిదో । యాచలం
బేమియుంలేని వస్తువ్రజంబెట్టిదో । వీనిపుట్టించువాడెవ్వడో స్వామి
యీరెండునెందుండునో । యేడకుంబోవునో । ప్రశ్నలుంచేయు నే
నెవ్వడో । నేడునిత్యాదిసందేహముందెల్పి । డెందంబునంటంగ ।
వేశ్వేరునేర్పాటుగా । నానతియ్యంగ దేయంచు ప్రార్థింప । నిట్లా
నతీసాగిరోయన్న । యష్టాంగయోగంబులున్ । లెస్సగానష్టసిద్ధుల్
మతప్రక్రియాజాలముల్ । జూడగానన్నియుణ్ । నిత్యమంచున్న
దారందరుణ్ । శాస్త్రజాలంబనేతాలముల్ । పెక్కులుంగల్గి । జీవే
శ్వరవ్యక్తమైనట్టి ప్రాకారమా । దుర్గమంబౌ । మహాద్వారభాగం
బుకుం మొక్కుచేగాని । తద్వారముందగ్ధముణ్ జేయుచుంవచ్చి ।
యానిత్యవస్తుక్రమం బంతయుంగాంచినట్లౌనె । యాతాళముల్ ।

గూర్పగా । తీర్పగా । బాలుధీమంతుడే సద్గురుండౌను । పాటింపగా
నాతడే నామరుద్ధేను చంచత్తమో । భానుబల్ తాలిమిఁబూను ।
విశ్వప్రియుండౌను । వేరెవ్వరైనఁ । వెసందియ్యబోతే । అసాధ్యం
బు । తానొక్కటెందియ్యబోతే । బడుఁ తాళముల్ । కోటిలక్షల్
సహస్రంబు । తియ్యంగ కేలాడ దెవ్వారికిఁ । నొచ్చి వేసారియుఁ
నిల్వకఁ । బారియుఁ । బుద్ధినిఁ । దూరియుఁ । తెల్వినేమారి
యుఁ । తామునేదారియుఁ । బట్టకఁ । గుందుచుఁ । చచ్చు
చుఁ । బుట్టుచుఁ । భ్రాంతులైయ్యుందురా । మేలువీక్షింపరా ।
భూమిలో నింకవింటే । అహం బ్రహ్మాస్మ్యది । భాష్యోక్తమహా
నీమహావాక్యముల్ । బట్టువారందరుఁ । మాయయేకాని । వేరొం
డుగాదయ్య । వీక్షించు మీ వియ్యడఁతండ్రి । యింకఁ మరిఁ
దెల్పుదుఁ । శుభ్ర । యష్టాంగయోగంబులఁ । ముద్రలుఁ గాంచి ।
యజ్యోతిముఖ్యప్రలక్ష్యంబులఁ జూచి । యానానిదే బ్రహ్మమం
చుఁ । లయాతీతమంచుఁ । స్థిరాపూర్ణమంచుఁ । భవక్షేమనాశ
ప్రదూరం । బటంచుఁ । పునర్జన్మ నిర్హేతువంచుఁ । నిరంతంబ
మా యాస్ఫుటంబంచు । నేతత్ప్రభావచ్ఛటా పూర్ణమంచుబ్బి ।
యదృష్టత న్నష్టవాక్యంబుపై జ్ఞప్తిలేకఁ । ప్రవర్తించు వారంద
రుఁ । మాయలో జేరువారేతలంపంగ । నాజ్యోతి యేయాదిగాగల్గు
వస్తువ్రజింబెల్ల బైలంచనంతంబటంచుఁ । మదినమ్మ విభ్రాంతి
యుఁ । వీడియుఁ । మాయయైనట్టినేనంచు । నుల్లంబులోనమ్మ ।
నాకేంతయుఁ । మీదుగానిలడియుండే । నిరాకార । నిర్గత్వ ।
నిర్వంచ । నాద్యంత । శూన్యంబునా । బట్టబైలై । స్వతస్సిద్ధమై ।
నిత్యమై । సత్యమై । సర్వకర్తృత్వ । భోక్తృత్వ । మంతృత్వ ।
యంతృత్వ । రక్షుత్వ । శిక్షుత్వముల్ లేనిదైయున్న దానిన్ ।
గురూక్త ప్రకారంబునన్ । దానెరుంగఁ । మరిందాను నేనంచు ।
భాషించు వాక్యాళితో । తానలేకుంటె । పైమాటబల్కంగ ।
రాదెన్న డెట్లంటె । గాఢాంధకారంబు । విశ్వాస సంసిద్ధికిం మ్రొక్కి
తానాశ్రయించఁ । సహస్రాంశు ముందుఁ । నిలంబోయి । మే

మేమి లేనట్లు । తానేమియుఁ లేకపోతే । గణింపంగ। తారాకముం
దున్న । చందానసే । యెప్పుడున్నట్లుగానుండు । యీతెల్వి రీతిం
ప్రవర్తించకన్ । తమ్ము తామెప్పుడున్ । జూచుచున్ । నిక్కుచున్
నిల్చుచున్ । విగ్రహీగంగ నున్నట్టివారిన్ । గనంజోలినీకేల । నామా
టలన్ నమ్మి । నీవున్నదున్నట్లు । మున్నున్నదే నిశ్చయంబంచు ।
సందేహమున్ మానుమా । లేక । నేతత్ప్రకారంబునన్ । నీవు
వర్తింపవైతేని । నానాపురాణేతిహాసార్థ । శాస్త్రీక శబ్దాంబు
వీచీ మహాబుద్బుదగ్రాహ బిందుచ్ఛటాయుక్తి చే । గానవై నట్టిబల్
సుళ్ళలో జిక్కిబోయ్యేవు । మున్నెన్న దేనాల్గు । లక్షప్రజన్మంబులన్
బద్ధఖేదంబులన్ । వెర్రిమోదంబులన్ । దెల్విలేదా । మహాచింత
గాదా । మనభ్రాంతిబోదా । యమర్యాదగాదా । పరీక్షించరాదా।
సదాయాస మింకేల నోయన్న । నీకింతగా సత్కృపాదృష్టితో జెప్పి
నన్ । జుల్కగా నందరున్ దెల్పువాక్యంబు । లక్షింతయున్నేడు ।
సామాన్యరీతిన్ విచారింతువో । యూసరక్షేత్రమందున్ । సుబీజం
బులన్ గూర్చు । చందంబులన్ । నాదుసల్లాపముల్ । నిష్ఫలప్రా
యమున్ । చేయకోయయ్య । యీనెయ్యమయ్యో । వృథారీతిగా
తోచెనా । సేయుమాలోచనన్ జక్కగా । నెట్లుగా నేర్చుదున్ నీకు।
నేనర్థకామంబునన్ । ఖ్యాతి లాభాభిరామంబునన్ । దీప్రతిష్ఠాల
లామంబునన్ । లంచమున్ గాంచు । సామంబునన్ దెల్పుటన్ గాదు
నాసద్గురుశ్రేష్ఠుండు । నీచమార్గంబుతో మానతీలేదురా । రాజ
మార్గం బనుష్ఠింపగా జేసినారయ్య । వారంత వారెవ్వరున్ లేరు ।
భూమండలిన్ వారికిన్ సాటివారేకదా । మింటికిన్ సాటిమిన్నే
సముద్రంబుబోలన్ సముద్రంబె । యిబ్బామికిన్ । సాటియిబ్బా
మియేకాని । యింకొక్కటింలేని చందాన । తాముండి కారుణ్యసం
శీలురై । యానతీజాలు వాక్యంబులన్ । కొందరాలింప రారీతి ।
యెట్లంటె । లోకంబునన్ । వ్యాఘ్రమున్ జేరి । నన్నీవు భక్షించు
మంటే । రవంతైన భక్షింపదా । తానె తావచ్చి భక్షించునే
గాని । బల్మిం ప్రబోధింపగా । బుట్టునే తెల్వి । చాలామనశ్శుద్ధి

యుఁగల్గి । యత్యాతురుండైన ధీశాలికే లబ్ధమాగాక। సందేహి యావానికిఁ । పెక్కురీతుల్ విజృంభించు । శాస్త్రిబులుఁ । సత్యమంచుండు నెవ్వండో । యా దేవతాభ్రాంతిలోనుండునెవ్వం డో । పలార్మరు వాదించు నెవ్వండో । గుర్వంఘ్రి సంపూజనల్ సేయడెవ్వండో । తానెట్టులఁ బల్కునో । తద్విధానంబుగాఁబల్కు నెవ్వండో । వాఁజనభ్రాంతుఁడెవ్వండో । విజ్ఞాన విభ్రాంతుఁడెవ్వం డో । సద్భక్తి విభ్రాంతుఁడెవ్వండో । వైరాగ్యమే శ్రేష్టమం చాడు నెవ్వండో ॥ ఒల్ మోక్ష విభ్రాంతుఁడెవ్వండో । బద్ధుండనం చుండు నెవ్వండో । యెంతో భయంబొందు నెవ్వండో । ద్వైతై ప్రవర్తింతునంచుండు నెవ్వండో । నిత్యంబదే నైతినంచుండు । నెవ్వండో । నిత్యానుభావం బింకంగావలె న్నేడటంచుండు నెవ్వండో । నేనేనెనె వేరొండు లేదంచు భాషించునెవ్వండో । లోకంబునఁ నామతం బెక్కువంచుండు నెవ్వండో । అద్వైత విభ్రాంతుఁడెవ్వండో । యాద్వైత విభ్రాంతుఁడెవ్వండో । అకర్ణవ భ్రాంతుఁడెవ్వండో । ఒల్ మన్న నభ్రాంతుఁడెవ్వండో । దుర్బుద్ధి యెవ్వండో । యిత్యాదులౌ వారికిఁ । జెప్పరాదంచు నిర్దేశముం జేసిరా । విన్ము నేడొక్కటైనఁ । సదాభ్రాంతియుంబుట్టకుండఁ। నిజంబెవ్వరుం సూచనఁ జేతురోయంచు । నత్యంత మాసక్తియుఁ గల్గి । సందేహముల్ లేక । ఒఁసూత్మ్మబుద్ధిఁ । విజృంభించి యుఁ । సూచనఁ జేయుచుండంగనే । యింగితంబంతయుఁ । గాంతలైనఁ । భువిఁ పూరుషప్రాణులైనం । తదీయ్యాశయం బంతయుఁగాంచు । సన్మానసశ్రేణికిఁ । ద్వారశాబ్దంబులఁ । తన్మనోనిష్ఠలెల్లఁ పరీక్షించి । యీరాజమార్గంబు బోధింతు రంచుఁ । వసిష్ఠుండు । సాందీపుడుఁ । భూమిపుత్రి । పితౄ త్మాతలేశుండు । ప్రహ్లాదుడుఁ । నారదుండుఁ । మరిందేవకీ పుత్రుడో । యాదిగాగల్గు వారందరుఁబల్కిరౌచాల । విద్వైక శూన్యం । బవిద్యైక శూన్యంబునైనట్టి మాగఁంబొగిఁ। దుర్లభంబంచు । చోరస్థితిఁ వచ్చినఁ । జెప్పరాదంచుఁబోధించి । కారు

ణ్యాదృష్టిఁ విలోకించిరఁ । చెంతకుఁ జేరరావించి । వేడ్కఁ చతు
స్సాధనస్ఫూర్తియుఁ గల్గు వాడంచు నుల్లంబులో మెచ్చి । యిట్లా
డెనోవత్స । నీచిత్తముఁ నిశ్చలంబందగా । నిన్ని చందంబులఁ జెప్పి
తిఁ । దీనికన్నన్ పరంబెద్దియుఁ । లేదు లేదయ్య ॥ నాపద్గురుస్వా
మి పాదంబులానయ్యయంచున్ । త్రిదీక్షావిధిఁ గల్గగా జేసియున్ ।
హస్తమస్త్రప్రసంయోగమున్ జేసియున్ । సుప్రపాదంబులున్ ॥
మూఁడు గల్పించి వేడ్కఁ । చతుర్వేద యుక్తంబులౌ । నాల్గు
వాక్యంబులెల్లఁ కటాక్షించి । తర్వాత సంపూర్ణ బోధాస్థితిన్ ।
ద్వాదశీషోడశీధారలన్ । వేడ్కనేల్కొల్పి । పన్నెండులో నున్న
యర్థంబదే చూడుమయ్యా । స్వతసిద్ధమై । నిత్యమై । సత్యమై ।
వెల్తియుఁ లేనిదై । పూర్ణమయ్యున్నదంచుఁ । కనఁ జేసి ।
తర్వాత తామిట్లు భాషించిరోయప్ప । నీవిప్పుడుఁ జూచుటెల్లఁ ।
దయన్నేను చూపించుటెల్లఁ । వేసం షోడశీమంత్రరీతిఁ । భువిఁ
దానసన్నం విచారింగొకింతైనయుఁ । లేకతానున్నదంచెంతయుఁ
దెల్పినీరీతి నాదెల్పుచుఁ బల్కు । నీమాయమేలాఘనం । బందు
లఁ బుట్టలేనబ్ధికిఁ । మీనముల్ బుట్టకఁ మించి తామేమిలేనిట్లు ।
నీవెప్పుడుఁ మూలముఁ లేని వాడయ్యు । నుత్పత్తి ముఖ్యాదు
లుఁ లేకయుఁ । గల్గినట్లంతయుఁ । నీకెత్తోచుఁ గదా శుశ్రయం
చుఁ ప్రబోధించి । నీవప్పుడుఁ జేయు ప్రశ్నాళికిఁ । మారువాక్యం
బులఁ । దెల్పెదఁ బాలకావిఁ । చలంబంటెయా । మాయనిత్యాలు
చలంబంటె । నిర్మాయ పుట్టించు । వాడెవ్వడుం లేడు । విఁ తెల్పెదా
నేయ నేక ప్రకారంబులుఁ జేయుపాటింపగానాది వాక్యార్థమే శాశ్వ
తంబౌను । విన్ మాయతద్వ్యాప్తి । తానేయ నేకప్రకారంబులుఁ ।
జేయు వాక్యార్థమాపోదు । విన్మాయ తామాయమైపోవు । విఁ
ప్రశ్నలంజేయు నీవెప్పుడుఁ । మాయవేదృష్టికిఁ । గోచరంబైన
వెల్లఁ । వెసంమాయయైనప్పుడుఁ । లాభమే లేదు లేదంచు బోధిం
చి యున్నట్టి । తద్వాక్యమేమంచు । వర్ణింతువర్ణింపగానెద్దియుఁ లేదు
నేనేమియుఁ లేదు । నీవేమియుఁ లేదు । లేదుగాకొందరల్పుల్ భువి

స్దీనినాలించి । గర్జింతురేవారు। గర్జించగానేమియా । సంపంగన్ భృంగముంవీడితే । దానికిందక్కు వేమానను। నీబోధయుత్తుంగమా దీనినిప్పుడున్ । బోధయున్ జేయుమం చాడగనిస్థిరించితిన్।దిన్నగా దీనిమేల్పెద్దలన్ జేరి । తత్పూజగావించి । యీతీరెరుంగన్ । దగున్ వింటివా మిత్రమా। మద్దేశికుంధ్యానమున్ జేతు । కృష్ణాఖ్యగురువగ్రగణ్యా । యగణ్యాప్రపుణ్యా । సువాణ్యాఢ్యకారుణ్యా । తారుణ్యమూర్తీ । ప్రముఖ్యాసు విఖ్యాత । సౌఖ్యానిరాకార నిర్లేప్య । నిష్కార్యనిష్కామ్య నిర్దోషనిస్సామ్య । నిర్వాచ్య నిశ్చింత । యోగీ ॥ నమస్తే । నమస్తే ॥ నమస్తే నమః॥ * *

శ్రీమత్ పీఖ్ఖాన శంకరాార్యకృత దండకం సంపూర్ణం.

ఇతి శ్రీమద్రాజాధిరాజ రాజమహారాజ యోగీంద్ర చంద్రులగు శ్రీమద్భాగవత కృష్ణదేశికాచల పాండిత్య స్వగురు పరమ గురు పరమేష్టిగురు సద్గురు జగద్గురు నిజగురు పరిపూర్ణగురు చరణార విందార్పణమస్తూ.

సర్వం సంపూర్ణం.

పెరల్ ప్రెస్, మహాకాళీవీధి, సికింద్రాబాద్ – (ద.)